

Názov stratégie CLLD

SPIŠ - otvorená možnosť pre dedičstvo v budúcnosti

Názov MAS

Občianske združenie pre rozvoj regiónu Spiš

Abstrakt

Stratégia CLLD – „**SPIŠ - otvorená možnosť pre dedičstvo v budúcnosti**“ Občianskeho združenia pre rozvoj regiónu Spiš je ambicióznym pokračovaním stratégie ISRU realizovanej v území v období 2009 – 2014. Pomocou nej sa podarilo v území vybudovať a upevniť verejno súkromné partnerstvá, ideovo i z hľadiska akcieschopnosti stmeliť a spojiť územia štrnástich obcí, vrátane okresného mesta a významného regionálneho centra – Kežmarok. Nová stratégia CLLD bola pripravovaná od septembra 2014 a okrem existujúcich členov OZ RRS sa na jej príprave začali podieľať aj ďalší (noví) aktéri a participienti z územia. Proces prípravy prebiehal formou stretnutí pracovných skupín, ktoré pod odborným vedením vytvárali doslova integrovanú stratégiu územia, spočiatku bez ohľadu na možnosti podpory z relevantných programov PRV a IROP, aby bolo možné územie, jeho potreby a problémy pojať celoplošne. Až vo fáze prípravy po komplexných analýzách problémov, stanovení priorít a definovania riešení, boli z pôvodnej integrovanej stratégie vybrané tie časti, ktoré boli jednak relevantné k PRV a IROP, avšak zohľadňovali aj najprioritnejšie potreby územia a jeho možnosti pre realizáciu stratégie. Vznikol súhrnný strategický rámec, v ktorom boli definované štyri prioritné oblasti: Poľnohospodárstvo a zamestnanosť, Vidiecky cestovný ruch, Technická infraštruktúra a napokon Spolupráca a partnerstvá. Vo všetkých prioritných oblastiach nájdeme prierezové témy, ktorými sú zamestnanosť, environment a budovanie nového na základe historického a tradičného. Jednoznačnou prioritou územia je vytváranie podmienok pre dostatočné možnosti zamestnania a obživy obyvateľstva, keďže sa jedná o územie a región dlhodobo s neúmerne vysokou nezamestnanosťou a nedostatočným tempom rozvoja a rastu. V súvislosti s tým prichádza stratégia s riešeniami problémov marginalizovaných a handicapovaných komún a jednotlivcov a síce inovatívnymi spôsobmi, ako je využívanie modelov subjektov sociálnej ekonomiky, podpory celoživotného vzdelávania a pod., samozrejme v kontexte reálnych možností a kapacít územia. Stratégiu možno jednoznačne označiť aj ako inovatívnu a ambicióznou, kvôli vytváraniu rámcov pre cyklus výroba – spracovanie – distribúcia – marketing. Tento spôsob bol zvolený ako prirodzená reakcia na hľadanie možností, ako môže byť územie konkurencieschopné v národnom i nadnárodnom priestore. Ďalšími inovatívnymi znakmi stratégie je vytváranie rámcov pre vznik a fungovanie „striebornej ekonomiky“, ponímanie lesného hospodárstva nie len ako ekonomického faktora, ale hlavne ako environmentálneho a edukačného faktora, ako aj

d’alšie nové prístupy ktoré bolo nutné prijať, keďže konvenčné intervencie sa ukazujú ako málo účinné pre rozvoj.

Obsah

1. Základné informácie o MAS.....	6
1.1. Identifikačné údaje MAS.....	6
1.2. Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje.....	6
2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD.....	8
2.1. Vznik a história partnerstva.....	8
2.2. Tvorba partnerstva a stratégie CLLD.....	13
3. Analytický rámec.....	17
3.1. Analýza zdrojov územia.....	17
3.2. SWOT analýza.....	58
3.3. Identifikácia potrieb.....	67
4. Strategický rámec.....	73
4.1. Definovanie vízie a strategického cieľa.....	73
4.2. Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení.....	73
4.3. Súhrnná tabuľka strategického rámca.....	87
4.4. Integrované znaky stratégie CLLD.....	95
4.5. Inovatívne znaky stratégie CLLD.....	97
5. Implementačný rámec.....	100
5.1. Popis riadiaceho a implementačného procesu.....	100
5.1.1. Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS.....	100
5.1.2. Implementačný proces.....	105
5.2. Akčný plán.....	110
5.3. Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD.....	135
5.3.1. Opis monitorovacích a hodnotiacich opatrení stratégie CLLD.....	135
5.3.2. Monitorovacie ukazovatele.....	138
6. Finančný rámec.....	140
6.1. Financovanie stratégie CLLD.....	140
6.2. Finančný plán pre opatrenia.....	142
7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť.....	149
7.1. Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia.....	149
7.2. Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV.....	150
7.3. Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP.....	152
7.4. Prínosy k začleňovaniu zraniteľných skupín obyvateľstva.....	153
7.5. Prínosy k životnému prostrediu.....	155
7.6. Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD.....	155
7.6.1. Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať.....	155
7.6.2. Synergie a komplementarity.....	155

Zoznam povinných tabuliek

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS – s.6

Tabuľka č. 2: SWOT analýza – s. 58

Tabuľka č. 3: Súhrnný prehľad strategického rámca - s. 85

Tabuľka č. 4.A – A.L: Opatrenie Stratégie CLLD – s.110 - 135

Tabuľka č. 5: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR 2014-2020 – s.138

Tabuľka č. 6: Celkové verejné výdavky – PRV SR 2014-2020 – s.138

Tabuľka č. 7: Povinné ukazovatele na úrovni IROP 2014-2020 - s.138

Tabuľka č. 8: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP – s.140

Tabuľka č. 9: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov- s. 140

Tabuľka č. 10: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy nákladov v rámci príslušných programov – s. 141

Tabuľka č. 11: Sumárna tabuľka finančného plánu – s. 142

Tabuľka č. 12: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu - s. 146

Tabuľka č. 13: Zameranie stratégie podľa sektorov – s. 147

Zoznam nepovinných tabuliek

Tabuľka A) Prehľad zrealizovaných projektov zameraných na integrovaný prístup – s.11

Tabuľka B) – Prehľad stretnutí a tém pre spracovanie stratégie CLLD – s.14

Tabuľka C): Prvé písomné zmienky o obciach územia OZ RRS (ďalej len „územia) – s.20

Tabuľka D): Prehľad rozlohy obcí a hustoty obyvateľov na km² obyvateľov jednotlivých obcí – s.27

Tabuľka E): Natalita a mortalita v území (r. 2014) – s.27

Tabuľka F) Základné demografické údaje (sobáše, rozvodovosť, prisťahovaní, odsťahovaní, prirodzený prírastok) – s.28

Tabuľka G): Podiel mužov/žien v území – s.29

Tabuľka H): Vekové skupiny obyvateľstva jednotlivých obcí – s.30

Tabuľka I): Priemerný vek a demografické indexy územia – s.31

Tabuľka J): Počet Rómov v obciach územia – s.32

Tabuľka K): Národnostná štruktúra v území – s.33

Tabuľka L): Porovnanie vzdelanostnej štruktúry v meste Kežmarok, okrese Kežm., PSK a SR za rok 2011– s.34

Tabuľka M): Občianska vybavenosť územia (mimo mesta Kežmarok) – s.37

Tabuľka N): Počty SHR a SZČO v území – s.38

Tabuľka O): Odvetvia primárneho podnikateľského sektora v území – s.40

- Tabuľka P): Členenie sekundárneho podnikateľského sektora územia podľa odvetví – s.41
- Tabuľka R): Najvýznamnejší zamestnávateľia v území (mimo mesta Kežmarok) – s.45
- Tabuľka S): Majetok obcí územia v rokoch 2011 – 2013 – s.45
- Tabuľka T): Nezamestnanosť v okrese Kežmarok 2007 - 2014– s.47
- Tabuľka U): Služby ubytovania a stravovania v území (mimo mesta Kežmarok) – s.48
- Tabuľka V): Zoznam ubytovacích zariadení v meste Kežmarok a ich kapacita – s.49
- Tabuľka X): Zoznam/počet stravovacích zariadení v meste Kežmarok a ich kapacita – s.50
- Tabuľka Y): Zoznam/počet kaviarní mesta Kežmarok a ich kapacita – s.50
- Tabuľka Z): Zoznam spoločenských organizácií v území – s.51
- Tabuľka A.A): Prehľad zrealizovaných projektov územia, zameraných na integrovaný prístup – s.56
- Tabuľka A.B): Míľniky implementácie stratégie – s.137
- Tabuľka A.C): Povinné ukazovatele ba úrovni opatrení Stratégie CLLD – s.138

Zoznam skratiek

CLLD	Miestny rozvoj vedený komunitou
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
MAS	Miestna akčná skupina
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
NFP	Nenávratný finančný príspevok
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
PRV	Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2014 – 2020
Stratégia CLLD	Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou
ŽoNFP	Žiadosť o nenávratný finančný príspevok z PRV – projekt
Systém riadenia CLLD	Systém riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020

1. Základné informácie o MAS

1.1. Identifikačné údaje MAS

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS

Údaje o MAS	Názov MAS	Občianske združenie pre rozvoj regiónu Spiš
	Dátum registrácie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov	15. októbra 2009 pod č. VVS/1-900/90-34486
	Sídlo	Žakovce 55, 059 73
	IČO	42090156
	DIČ	2022925575
Údaje o banke	Názov banky	UNICredit Bank
	Číslo účtu	1080253001/1111
	IBAN	SK77 1111 0000 0010 8025 3001
	SWIFT	UNCRSKBX
Údaje o štatutárovi	Meno a priezvisko	Ing. Jozef Kovalčík
	E-mail	kovalcik59@gmail.com
	Telefón	0905 391 490
Údaje o kontaktnej osobe	Meno a priezvisko	Mgr. Katarína Krullová
	E-mail	ozspis@gmai.com
	Telefón	0918 678 288

1.2. Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje

Územie Občianskeho združenia pre rozvoj regiónu Spiš sa nachádza v juhozápadnej časti Prešovského kraja v okrese Kežmarok. Kataster združenia s rozlohou 288,96 km² sa rozprestiera v Popradskej kotline, v západnej časti Levočských vrchov s počtom obyvateľov 33 913, čo predstavuje hustotu obyvateľov 123,44 na km². Samotné územie združenia obkolesujú prírodné dominanty Slovenska, zo severu je to Tatranský národný park a Pieninský národný park, z juhu je to Slovenský raj. Súčasťou nášho územia je aj kráľovské mesto Kežmarok. V blízkosti nášho územia sa nachádza kráľovské mesto

Levoča a najväčší hrad v strednej Európe, Spišský hrad. Atraktívnou pre turistov je obec Vrbov so svojimi dvomi termálnym prameňmi s teplotou vody na ústí 56 °C a 59 °C.

Vo veľkej miere podhorské územie pod Vysokými Tatrami, je územie s pretrvávajúcou dlhodobou tradíciou poľnohospodárstva a lesníctva, je to nesporne výhodou nášho združenia. Územie má perspektívu rozvoja vidieckeho cestovného ruchu. Lesy územia OZ RRS sú bohaté na množstvo rozmanitej zveri s možnosťou lovu. Vyskytuje sa tu jeleň lesný, diviak, líška, rys ostrovid, vlk dravý, medveď hnedý, mačka lesná, srnec lesný, tetrov hlucháň a orol skalný. Máme tu množstvo rybníkov, ktoré sú vedené ako chovné a lovné rybárske revíry. V blízkosti sa týčia najmenšie veľhory, Vysoké Tatry, ktoré poskytujú mnoho príležitostí pre vysokohorskú turistiku, lyžovanie a sánkovanie. Podhorská oblasť je ideálna na cykloturistiku, beh vo voľnej prírode, zdravotné prechádzky. Samotné lesy poskytujú možnosti oddychu a relaxácie v nenarušenom ekologicky čistom prírodnom prostredí, zberom lesných plodov (jahôd, malín, čučoriedok, húb) liečivých rastlín, ako je repík, materina dúška, skorocel, prvosenka jarná atď.

V súčasnosti je miera nezamestnanosti na našom území 28,44 %, čo je pomerne vysoké číslo. Rómske etnikum je tu v zastúpení 25,99 %. Uvedené údaje a nízke povedomie – sú faktormi, ktoré bránia rozvojovým aktivitám regiónu, čo má negatívny dopad na rozvoj spoločenského života obyvateľov.

Medzi výhody nášho územia nesporne patrí množstvo národných kultúrnych pamiatok, ktorými disponuje najmä mesto Kežmarok (Areál Rímsko - katolíckeho kostola sv. Kríža, zvonica, Evanjelické Lýceum, Evanjelický drevený artikulárny kostol, Hrad - múzeum, Nový evanjelický kostol, Paulínsky kostol, Radnica, Reduta, Starý trh, ale aj každá z našich obcí. Prírodné, kultúrne dedičstvo a história územia, ktorú prezentujú zachované zvyky a tradície na Spiši. Špecifikom OZ RRS je rôznorodosť krajinej štruktúry a podmienky pre aktívny relax a oddych miestnych obyvateľov i návštevníkov. Jeho geografická poloha a lokalizácia je výhodou z hľadiska dostupnosti a možností ekonomického rozvoja.

Čisté prírodné prostredie a „atraktívne“ zaujímavosti, sú základným portfóliom pre prítiahnutie návštevníkov do územia pre samotný rozvoj vidieckeho cestovného ruchu. Kvalitná poľnohospodárska pôda a vysoký stupeň obrábania predurčujú územie k rozvoju tradičných poľnohospodárskych činností.

2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD

2.1 Vznik a história partnerstva

Prvé začiatky vytvorenia verejno-súkromného partnerstva sú datované od roku 1996. V tomto období sa začali stretávať zástupcovia 5 obcí ležiacich v západnej časti Levočských vrchov za účelom riešenia spoločných problémov. Boli to obce Vlkovce, Hradisko, Tvarožná, Dravce, Dlhé Stráže. Tieto obce postupne svojimi aktivitami presvedčili obyvateľstvo susedných obcí s vyšším počtom obyvateľov, obce Ľubica, Vrbov, Spišský Štvrtok, Ihľany, Vlková a Abrahámovce, podnikateľov, zástupcov verejného a neverejného sektora a zástupcov občianskych združení, že cesta spoločného riadenia svojho územia je správna. Oficiálnu podobu získalo združenie až 20. 6. 2001, rozhodnutím Krajského úradu v Prešove, bolo zapísané do registra záujmových združení právnických osôb.

Pokračovanie smerovania združenia spoločne sa podieľať na rozvoji mikroregiónu sa premietlo do naštartovania aktivít smerujúcich k zapojeniu obyvateľstva do prípravy stratégie pre integrovaný rozvoj vidieka. Úspechom bol rok 2003, kedy náš mikroregión bol vybraný ako jeden z jedenástich na Slovensku pre realizáciu projektu prípravy manažmentu a prípravu stratégií sociálno –ekonomického rozvoja územia typu LEADER

Mikroregión získal finančné prostriedky z fondov EÚ z programu TP SAPARD na budovanie kapacít a tvorbu stratégie rozvoja mikroregiónu typu LEADER. V auguste 2005 na úrovni NUTS II v Prešove prebehla prezentácia vytvorenej integrovanej stratégie. Náš projekt mal názov: „Obnova, uchovanie a rozvoj dedičstva vidieka“.

Cieľom projektu bolo:

- Vytvoriť kapacitu občanov MR aktívne sa podieľajúcich na rozvojových procesoch,
- zapájanie občanov do prípravy a realizácie rozvojových projektov,
- nadobúdať schopnosti získavať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov a získavať skúsenosti na rozhodovaní o svojom okolí v MR

Pritom účinne pomáhať volenej časti samosprávy realizovať aktivity. Zároveň sme:

- posilnili občiansku participáciu v rozvoji miestnej demokracie
- vypracovali rozvojový dokument obcí a MR v oblasti dlhodobého rozvoja, vypracovali realistické akčné plány na obdobie 3-5 rokov pre vybrané priority,

vypracovali konkrétne projekty miestnych subjektov do jednotlivých operačných programov pre štrukturálne fondy.

Predmetom technickej asistencie tiež bolo metodické usmernenie a zabezpečenie procesu smerujúceho k zvýšeniu kapacít mikroregiónu pre absorbovanie štrukturálnej podpory a príprava miestnych subjektov a manažmentu pre využívanie štrukturálnych fondov a budúcej podpory financovania rozvojových programov mikroregiónov.

Proces budovania partnerstva, vzhľadom k tomu, že pôvodnú členskú základňu tvorila len samospráva, sa začal kontinuálne od roku 2001 prostredníctvom rozsiahlej činnosti a aktivít združenia. Významným medzníkom vo formovaní partnerstva bol rok 2004 a r.2005, keď za členov združenia boli prijatí zástupcovia neziskového, občianskeho, podnikateľského sektora a fyzické osoby. Vzájomná spolupráca týchto obcí dospela v roku 2005 ku schváleniu stratégie rozvoja mikroregiónu prístupom Leader.

Proces budovania verejno-skromného partnerstva z hľadiska zapojenia verejnosti prebiehal vo viacerých líniách. Prvá úroveň bola realizovaná cez viaceré projekty, ktoré združenie od roku 2001 realizovalo. Prvým z nich bolo vytvorenie komunikačného centra v obci Vlkovce, prostredníctvom ktorého bola naštartovaná pomoc pre územie celého mikroregiónu. Priama účasť obyvateľov na plánovaní a realizácii vlastných projektov bola už v roku 2002 uskutočnená prostredníctvom regrantingového programu z OZ Partnerstva pre rozvoj regiónu Spiš Poprad. Z finančných zdrojov združenia vo výške 100 000 Sk bolo podporených 5 projektov a celková hodnota projektov po ich realizácii dosiahla 485 000 Sk. V roku 2003 MR získal financie z POD vo výške 135 000 Sk na výrobu štýlových tabúľ pre všetky obce MR, na ktorých bolo znázornené logo MR, erb obce a dominanta obce. V roku 2004 sa začal spracovávať Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mikroregiónu ako prvý krok postavený na báze interaktívneho zapájania verejnosti v súvislosti prípravou integrovanej stratégie. Občania boli zapájaní prostredníctvom verejných stretnutí na obciach a formou informačnej kampane a tiež vydávaním Občasnika. Výstupom projektu bol vypracovaný plánovací dokument, ktorý bol vytlačený v knižnej podobe a tiež distribuovaný v skrátenej forme brožúry do domácností.

Intenzívnejšie zapájanie verejnosti do procesu tvorby verejno-súkromného partnerstva bolo naštartované práve cez projekt Technickej pomoci SAPARD „Obnova, uchovanie a rozvoj dedičstva vidieka“ prístupom Leader v roku 2004, kedy cez rôzne formy práce s miestnym obyvateľstvom boli „mapovaní“ a oslovovaní lídri, ktorí by mali záujem participovať na rozvoji územia. Konkrétne v rámci tohto projektu bolo uskutočnené mapovanie zručných obyvateľov, podnikateľských subjektov, spoločenských organizácií

a boli zrealizované podujatia zamerané na informovanie širokej verejnosti o existencii združenia a jeho činnosti. Tieto aktivity sa robili pod vedením regionálneho experta a technického asistenta. Zároveň v každej obci sa odborne vyškolicil tím ľudí, ktorí dodnes aktualizujú integrovanú stratégiu rozvoja nášho územia.

Postupne sa združenie pretransformovalo. Odstúpili obce z okresu Levoča a pristúpili do združenia obce Huncovce, Žakovce a Malý Slávkov z okresu Kežmarok a došlo k zmene názvu združenia na „Občianske združenie pre rozvoj regiónu Spiš“.

Z dôvodu radikálnej zmeny územia bolo potrebné na novo spracovať Integrovanú stratégiu rozvoja územia. SWOT analýza územia Združenia pre rozvoj regiónu SPIŠ bola kontinuálne spracovávaná vo viacerých intervaloch. Okrem verejných stretnutí sa rozbehli i ďalšie formy získavania informácií. Do konca septembra 2008, kedy bola SWOT analýza na spoločných pracovných stretnutiach prezentovaná a pripomienkovaná, bolo uskutočnených k jej tvorbe 8 verejných stretnutí a 2 pracovné stretnutia všetkých zástupcov verejno-súkromného partnerstva, pričom výstupmi z týchto stretnutí bolo stanovenie „indikátorov kvality života“ ako podkladov pre sformulovanie vízie, a individuálne SWOT analýzy. Pri stanovení jednotlivých zdrojov SWOT analýzy boli použité viaceré metódy uplatňujúce špecifické nástroje pre prácu s miestnym obyvateľstvom:

1. metóda koncepčného mapovania;
2. prieskum verejnej mienky;
3. analýza formou prieskumu podnikateľských subjektov (problémy a potreby v podnikaní);
4. brainstorming;
5. analýza situácie a predstava o konečnom riešení (indikátory kvality života, zostavenie vízie);
6. analýza územia formou jednoduchej SWOT analýzy (pri verejných stretnutiach) a odbornej SWOT analýzy.

Občianske združenie pre rozvoj regiónu Spiš bolo na Ministerstve vnútra SR zaregistrované podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov 15. októbra 2009 pod č. VVS/1-900/90-34486. Členov občianskeho združenia tvorilo 9 obcí a to: Vlkovce, Tvarožná, Hradisko, Ľubica, Malý Slávkov, Ihľany, Huncovce, Vrbov, Žakovce; čo predstavovalo 34,6% členskej základne za verejný sektor a 17 členov tvorilo súkromný a občiansky sektor čo predstavovalo 65,4% z celkového počtu členov.

Tabuľka A) - Prehľad zrealizovaných projektov zameraných na integrovaný prístup

Názov projektu:	PHARE SPP – Priorita B – Pilotný projekt pre rozvoj vidieka
Názov donora, adresa:	OZ Vidiecky parlament, Banská Bystrica
Doba realizácie projektu:	15. 03. 2001 – 30. 09. 2001
Celkové náklady na projekt v Sk	460 000
Výška grantu/dotácie v Sk:	460 000
Názov projektu:	Rozvoj komunikačného centra v mikroregióne Levočské vrchy- západ
Názov donora, adresa:	Nadácia pre podporu občianskych aktivít SR, Ružová dolina 6, 821 08 Bratislava
Doba realizácie projektu:	01. 10. 2001 – 31. 10. 2002
Celkové náklady na projekt v Sk	152 764,50
Výška grantu/dotácie v Sk:	152 764,50
Názov projektu:	Projekt vykonávania verejnoprospešných prác
Názov donora, adresa:	Národný úrad práce – Okresný úrad práce v Kežmarku
Doba realizácie projektu:	01. 01. 2002 – 31. 12. 2002
Celkové náklady na projekt v Sk	138 20
Výška grantu/dotácie v Sk:	138 200
Názov projektu:	Projekt vykonávania verejnoprospešných prác
Názov donora, adresa:	Národný úrad práce – Okresný úrad práce v Kežmarku
Doba realizácie projektu:	01. 03. 2003– 31. 08. 2003
Celkové náklady na projekt v Sk	62 690
Výška grantu/dotácie v Sk:	62 690

Názov projektu:	Realizácia osadenia reprezentačných tabúl' – Vitajte v mikroregióne
Názov donora, adresa:	MŽP SR, Sekcia realizácie enviromentálnych programov, Bukureštská ul. 4,813 26 Bratislava
Doba realizácie projektu:	01. 01. 2003 – 31. 12. 2003
Celkové náklady na projekt v Sk	135 000
Výška grantu/dotácie v Sk:	135 000
Názov projektu:	Cyklotrasa mikroregiónu – cezhraničná spolupráca SR -PL
Názov donora, adresa:	MVRR SR
Doba realizácie projektu:	01. 04. 2004 – 31. 03. 2005
Celkové náklady na projekt v Sk	9 700 000
Výška grantu/dotácie v Sk:	9 700 000
Názov projektu:	Rozvojová stratégia vidieka, príprava miestnych a odborných kapacít prístupom LEADER
Názov donora, adresa:	TP SAPARD – MP SR, Dobrovičová 121 Bratislava
Doba realizácie projektu:	01. 07. 2004 – 31. 08. 2005
Celkové náklady na projekt v Sk	1 000 000
Výška grantu/dotácie v Sk:	1 000 000
Názov projektu:	Od produktov k zážitkom
Názov donora, adresa:	PPA, Dobrovičova 12, 815 26 Bratislava 1
Doba realizácie projektu:	01/2012 – 12/2012
Celk. náklady na projekt v EUR	37 000
Výška grantu/dotácie v EUR:	8 012,15
Názov projektu:	Rozvoj regionálneho turizmu s využitím miestnych zdrojov v oblastiach Estónska North Harju, Litvy SUDUVA, Poľska KOLD a Slovenska SPIŠ
Názov donora, adresa:	PPA, Dobrovičova 12, 815 26 Bratislava 1
Doba realizácie projektu:	01/2012 – 09/2014
Celkové náklady na projekt v	50 000

EUR	
Výška grantu/dotácie v EUR:	47 259,71
Názov projektu:	Po stopách ľudových tradícií pod Tatrami
Názov donora, adresa:	PPA, Dobrovičova 12, 815 26 Bratislava 1
Doba realizácie projektu:	05/2013 – 12/2014
Celk. náklady na projekt v EUR	70 700
Výška grantu/dotácie v EUR:	69 694,37
Názov projektu:	Tradičný kroj na Spiši
Názov donora, adresa:	Stowarzyszenie Rozwoju Spisza i Okolicy, ul. Jana Pawla II 63, 34-442 Lapsze Nizne
Doba realizácie projektu:	06/2014
Celkové náklady na projekt v EUR	-
Výška grantu/dotácie v EUR:	-

2.2 Tvorba partnerstva a stratégie CLLD

Občianske združenie pre rozvoj regiónu Spiš preukázalo svoju životaschopnosť, čo v rámci okresu vnímali aj iné susediace obce, ktoré zároveň prejavili záujem o členstvo v našom združení. Taktiež zo strany vedenia OZ RRS bola snaha rozšíriť územie pôsobnosti. K tomuto kroku došlo na prelome rokov 2013 a 2014 prístupom obcí Vlková, Abrahámovce, Toporec, Holumnica a mesta Kežmarok na základe uznesení jednotlivých obecných zastupiteľstiev. Rozrástli sa aj rady súkromného a občianskeho sektora. V súčasnosti má OZ RRS 60 členov z toho verejný sektor je zastúpený 13 obcami a to Žakovce, Huncovce, Malý Slavkov, Ľubica, Ihľany, Tvarožná, Hradisko, Vlkovce, Vrbov, Vlková, Abrahámovce, Toporec, Holumnica a mestom Kežmarok čo tvorí 23,33 % a subjekty zastupujúce súkromný a občiansky sektor tvorí 76,67 %.

Zloženie členskej základne OZ RRS:

- Verejný sektor – 14 obcí – 23,33 %
- Súkromný sektor - 13 podnikateľov – 21,67 %
 - 5 poľnohospodárov a farmárov – 8,33 %
 - 7 neziskových organizácií a občianskych združení – 11,67 %
 - 21 fyzických osôb – 35 %

Na základe skúseností a vedomostí o potrebe pripravovať sa na nové programovacie obdobie 2014-2020 vedenie OZ RRS začalo aktívne v septembri 2014 s prípravou novej stratégie CLLD. Účasť verejnosti na procese tvorby analýzy bola riešená verejnými a pracovnými stretnutiami, distribuovaním dotazníkov do všetkých členských obcí a občanom daných obcí. Dotazníkový prieskum sa uskutočnil v termíne od septembra 2014 do januára 2015.. Cieľom dotazníkových prieskumov bolo získať informácie o postojoch, potrebách a názoroch obyvateľov za účelom získania podkladov pre definovanie silných a slabých stránok, problémov a priorít rozvoja územia. V rámci prieskumu z celkového počtu distribuovaných dotazníkov pre obyvateľstvo nášho územia bola ich návratnosť 62,7 %. Z celkového počtu distribuovaných dotazníkov pre obce bola ich návratnosť 92,3 %. Ďalším podkladom pre spracovanie stratégie CLLD boli PHSR členských obcí. Pracovné stretnutia s verejnosťou viedli miestni aktivisti – pod vedením regionálneho experta.

Na pracovných stretnutiach k príprave a spracovaniu SWOT analýzy sa zúčastňovali zástupcovia všetkých sektorov, za verejný sektor to boli zástupcovia obcí, za súkromný sektor to boli miestni podnikatelia z rôznych odvetví, poľnohospodári a farmári, zástupcovia neziskových organizácií, občianskych združení a fyzické osoby.

Výstupy z týchto stretnutí a výsledky dotazníkových prieskumov tvorili podklad pre spracovanie SWOT analýzy za celé územie. Cieľom výskumu bolo zistiť potreby a názory na súčasnú situáciu v území s perspektívou jeho ďalšieho rozvoja.

Informačná kampaň prebiehala prostredníctvom internetu a webovej stránky nášho združenia.

V nasledovnej tabuľke je prehľad stretnutí a tém pre spracovanie stratégie CLLD.

Tabuľka B) – Prehľad stretnutí a tém pre spracovanie stratégie CLLD

P.Č.	DÁTUM	MIESTO KONANIA	TÉMA A FORMA STRETNUTIA	POCET UČASTNIKOV		
				v	s/o	Spolu
1.	18.09.2014	Žakovce	1. Informačné pracovné stretnutie- základné informácie o procese zostavenia stratégie, jej obsahu a implementácie	10	11	21
2.	05.11.2014	Žakovce	2. Informačné pracovné stretnutie - základné informácie o procese zostavenia stratégie, jej obsahu a implementácie	8	16	24
3.	12.11.2014	Žakovce	Pracovné stretnutie – Príprava vízie v oblasti kultúra, šport, vzdelanie	10	38	48

4.	19.11.2014	Žakovce	Pracovné stretnutie – Príprava vízie v oblasti cestovný ruchu, poľnohospodárstvo a ekonomická aktivita	7	25	32
5.	26.11.2014	Žakovce	Pracovné stretnutie – Príprava vízie v oblasti technická infraštruktúra, technické prostredie, životné prostredie, zdravotníctvo	8	11	19
6.	02.12.2014	Žakovce	Pracovné stretnutie – Príprava SWOT analýz	7	16	23
7.	10.12.2014	Žakovce	Pracovné stretnutie – Príprava SWOT analýz	5	16	21
8.	17.12.2014	Žakovce	Pracovné stretnutie – Príprava SWOT analýz	2	8	10
9.	14.01.2015	Huncovce	Pracovné stretnutie – Príprava SWOT analýzy - sumarizácia	9	16	25
10.	21.01.2015	Huncovce	Pracovné stretnutie – stanovenie priorít stratégie	9	16	25
11.	28.01.2015	Žakovce	Pracovné stretnutie – analýza problémov	7	17	24
12.	04.02.2015	Žakovce	Pracovné stretnutie – analýza problémov	5	19	24
13.	17.02.2015	Žakovce	Pracovné stretnutie – návrh špecifických cieľov	4	13	17
14.	04.03.2015	Žakovce	Pracovné stretnutie – návrh špecifických cieľov	7	11	18
15.	11.03.2015	Žakovce	Pracovné stretnutie – návrh opatrení k jednotlivým špecifickým cieľom	4	12	16
16.	18.03.2015	Žakovce	Pracovné stretnutie – návrh opatrení k jednotlivým špecifickým cieľom a predbežná finančná alokácia	4	9	12

Ostatné aktivity OZ RRS a jej členov v posledných troch rokoch.

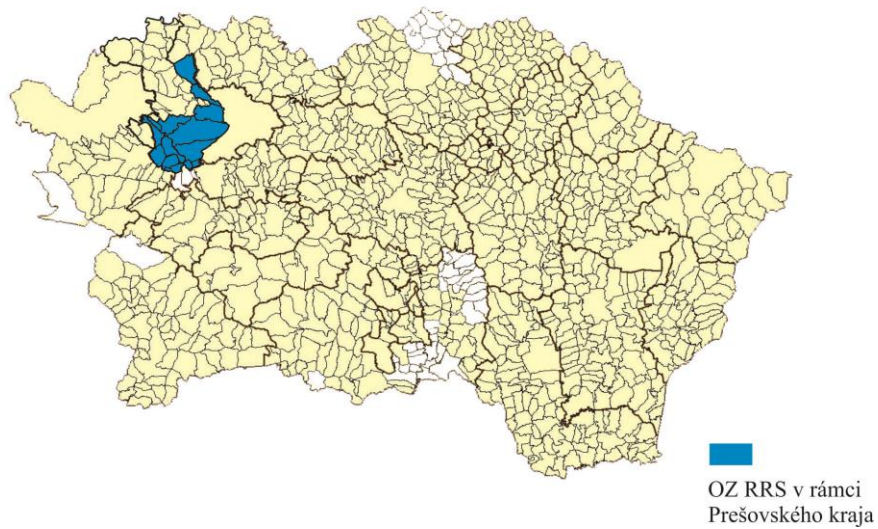
- Účasť na Medzinárodnej poľnohospodárskej výstave – AGROKOMPLEX Nitra (54 účastníkov) :
 - Reprézantácia OZ RRS miestnymi produktmi a kultúrnym vystúpením sestier Uhlárových zo Žakoviec (10 účastníkov).
 - V rámci Agrokomplexu účasť na módnjej prehliadke krojov (3 účastníci).
- Zapojenie sa do súťaže vyhlásenej NSRV SR o najkrajšiu fotografiu z územia (7 účastníkov).
- Účasť na RETROJURMARKU organizovanom MAS Šafrán, zapojenie sa do súťaže vo varení tradičnej polievky, vystúpenie FS Žakovčan (15 účastníkov).

- Účasť na rôznych konferenciách organizovaných NSRV SR Nitra (3 účastníci).
- Účasť na výstave AGROTRAVEL Kielce, Poľsko (15 účastníkov).
- Exkurzia sociálneho zariadenia pre bezdomovcov, telesne postihnutých a týrané matky s deťmi Inštitútu Krista Veľkňaza Žakovce (25 účastníkov).
- Stretnutie s miestnymi akčnými skupinami z iných krajín – návšteva Litovcov 4 x, návšteva Poliakov 1 x.
- Stretnutie s MAS LANDRATSAMT BERCHTESGADENER LAND Nemecko (40 účastníkov).
- Stretnutie s MAS Kyjovské Slovácko (20 účastníkov).
- Účasť na medzinárodnej výstave kvetov v Holandsku (30 účastníkov).
- Organizovanie vianočných trhov spojené so súťažou vo varení vianočnej kapustnice (100 účastníkov).
- Organizovanie športových hasičských súťaží v obci Malý Slavkov, Žakovce (120 účastníkov).
- Organizovanie turnaja v MINI futbale medzi členskými obcami (100 účastníkov)
- Organizovanie kultúrnych podujatí.
- Pálenie Jánskych ohňov.
- Pochovávanie Basy, fašiangy.
- Ochotnícke divadlo.
- Veľkonočná polievačka.
- Európske ľudové remeslá.
- Stavanie májov.
- Vianočné zabíjačky.
- Mariášový turnaj.
- Zapojenie sa do projektu ERASMUS +.

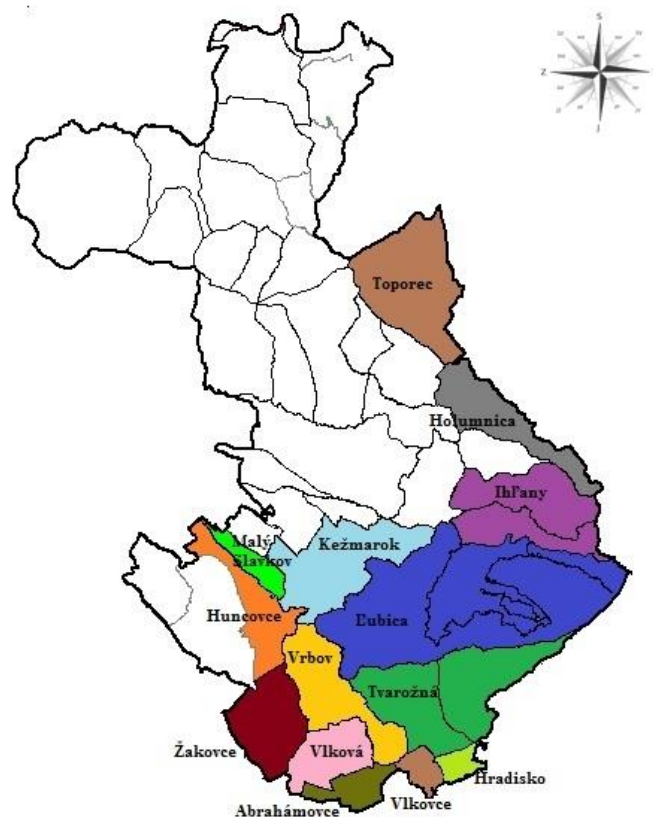
3. Analytický rámec

3.1 Analýza zdrojov územia

Združenie pre rozvoj regiónu Spiš podľa administratívno-správneho členenia patrí do okresu Kežmarok v prešovskom samosprávnom kraji.

Poloha územia Združenia pre rozvoj regiónu Spiš v rámci kežmarského okresu.

Stručná

všeobecná

charakteristika územia (geografická, geologická, geomorfologická, klimatická, hydrologická)

Územie Občianskeho združenia pre rozvoj regiónu Spiš sa nachádza v juhozápadnej časti Prešovského kraja v okrese Kežmarok. Rozloha územia združenia je 288,96 km², rozprestiera sa v celku Podtatranská kotlina, podcelku Popradská kotlina. Časť územia leží na Vrbovskej pahorkatine. Obe tieto jednotky sú súčasťou Fatransko-tatranskej oblasti. Na Východ od rieky Poprad územie spadá do Podhôrno - magurskej oblasti, celok Levočské vrchy. Všetky jednotky sú budované vnútrokarpatským flyšom (paleogén), ktorého súčasťou sú bazálne zlepence, bridličnaté ílovce a pieskovce. Striedanie týchto vrstiev vytvára typický vnútrokarpatský paleogén vzniknutý v treťohorách.

Nadmorská výška Popradskej kotliny, je v rozmedzí 600 až 800 m n. m.

Podnebie celej Popradskej kotliny je pomerne chladné . Klimatogeograficky územie spadá do mierne teplej klimatickej oblasti, podoblast' mierne teplá, mierne vlhká so studenou zimou s počtom letných dní v roku pod 50, s priemernou teplotou v júli nad 16 °C a teplotou v januári -5 °C a ročnými zrážkami 600 – 750 mm.

Územie v dlhodobom pozorovaní má najteplejší mesiac júl s priemerom teploty 16,7 stupňov Celzia (°C). Teploty v zime sú vcelku nízke, priemerná teplota najchladnejšieho mesiaca januára je - 5,4 °C.

V priemere 120 – 140 dní v roku neboli evidované mrazy a letných dní s teplotou nad +25 °C bolo v priemere 21. Priemerná ročná teplota vzduchu za roky 1961 – 1990 bola v rozmedzí 4 až 6 °C. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou je 80 – 100. V tomto období bola priemerná výška snehovej pokrývky 10,7 cm, bolo v priemere menej ako 10 dní s dusným počasím, dní s relatívnou vlhkosťou vzduchu pod 40 % bolo 49 a 40 – 50 dní sa tu vyskytovali hmly. Priemerný počet vykurovacích dní za roky 1961 – 2000 bol v rozmedzí 240 – 260.

Ročný úhrn zrážok je v priemere 630 mm, čo je spôsobené okrem iného zrážkovým tieňom Vysokých Tatier. Z dlhodobých charakteristík bolo absolútne mesačné maximum zrážok za roky 1951 – 2000 menej ako 200 mm, priemerný úhrn zrážok v januári za roky 1961 – 1990 bol 20 – 30 mm, v júli 80 mm. Priemerný ročný úhrn aktuálnej evapotranspirácie bol 450 mm a maximálne úhrny pripadali na jún. Priemerný ročný úhrn potenciálnej evapotranspirácie bol 500 až 550 mm.

Územie v Podtatranskej kotline sa vyznačuje značne veternou klímou. Prevažná väčšina vetrov je zo západu, pretože Popradská kotlina v okolí Kežmarku je otvorená v smere

juhozápad – severovýchod a uzavretá z ostatných strán. Tieto vetry sú často sprevádzané spolu s vpádmi studeného vzduchu, čo sa v spojení s ich vyššími rýchlosťami prejavuje značným ochladzovacím účinkom, nižšou pocitovou teplotou. Zvlášť silné v podhorí Tatier bývajú i vetry severných smerov, spôsobujúce časté polomy a veterné kalamity. Poslednou vetrenou kalamitou z novembra 2004 utrpeli i lesné komplexy v oblasti Ľubického predhoria (Levočské vrchy).

Hydrologicky územie odvodňuje rieka Poprad, ktorá prechádza časťou územia v úseku Huncovce – Kežmarok, jej priemerný dlhodobý prietok je Q_a 9,1 m³/sek., priemerná ročná teplota vody 6,9 °C – minimum v januári (1,8 °C) a maximum v júli (13,1 °C).

Tok Ľubica je pravostranným prítokom Popradu, pramení v Levočských vrchoch, preteká územím a má dĺžku 24,5 km, s priemerným ročným dlhodobým prietokom Q_r 1,5 m³/sek. Na hornom toku priberá Tvarožniansky potok a ústi do rieky Poprad na území mesta Kežmarok.

V poslednom období v dôsledku dlhotrvajúcich dažďov, privalových dažďov z búrkovej činnosti, boli zaznamenané zvýšené prietoky vodných tokov prechádzajúcich mestom a vznik povodňových situácií. Povodeň 4. júna 2010 a vybreženie Ľubického potoka malo na území mesta katastrofálne následky a spôsobilo značné škody na majetku mesta, právnických, a najmä fyzických osôb v inundačnom území pri Ľubickom potoku.

Pre územie sú charakteristické aj vodné plochy – rybníky: VN Žakovce, VN Vrbov I, II, a III.

Geografická poloha územia je na pomery prešovského samosprávneho kraja, Slovenska ale i strednej Európy veľmi atraktívna. A to jednak z hľadiska dopravnej dostupnosti k územiu, ale aj dostupnosti významných sídiel z územia, ako aj dostupnosti kultúrnych, historických a prírodných vzácností európskeho významu.

Územím prechádza cesta č. 66, (Lysá Poľana - Zvolen) ktorá prepája územie s Poľskom, stredným a západným Slovenskom, ďalej cesta 536 (Jánovce – Kežmarok). Tieto dve cesty regionálneho významu prepájajú územie ďalej na cestu E50 (**spájajúcu česko-slovenskú hranicu so slovensko-ukrajinskou hranicou**). **Aktuálne je územie v bezprostrednej blízkosti diaľnice D1**, ktorá zvyšuje cestnú dostupnosť územia na nadštandardnú úroveň.

Napojenie územia na železničnú sieť existuje len v prípade mesta Kežmarok, vzhľadom na vzdialenosť od ekonomického a priemyselného centra podtatranskej oblasti - Popradu (v priemere asi 13km), je však dostupnosť prostredníctvom železničnej siete veľmi dobrá. Rovnako je možná a veľmi dobrá dostupnosť aj leteckého spojenia s územím (letisko

Poprad – Tatry).

Územie historicky i aktuálne tvorí prirodzenú spojnicu medzi významnými sídlami Spiša - Kežmarkom, Popradom , Levočou a Spišskou Novou Vsou.

Geografická poloha územia, vzhľadom na blízkosť štátnej hranice s Poľskou republikou a pohorí atraktívnych pre turistický ruch, Vysokých a Belianskych Tatier, Spišskej Magury, Pienin a Slovenského Raja, prispela významnou mierou k celkovému rozvoju územia od histórie až po súčasnosť.

Stručná historická charakteristika územia

Tabuľka C): Prvé písomné zmienky o obciach územia OZ RRS (ďalej len „územia)	
obec	Prvá písomná zmienka
Kežmarok	1251
Žakovce	1209
Vrbov	1251
Ľubica	1251
Huncovce	1257
Hradisko	1264
Tvarožná	1268
Vlkovce	1268
Vlková	1278
Abrahámovce	1286
Holumnica	1293
Toporec	1297
Ihľany	1307
Malý Slavkov	1347
Zdroj: Databáza OZ RRS 2014	

V minulosti bolo toto územie práve pre svoju geograficky výnimočnú polohu osídľované od najstarších čias, o čom svedčia archeologické nálezy už z paleolitu (Hradisko, Vlkovce, Vrbov). Rozvoj územia minulosti ovplyvňovala nepochybne aj bezprostredná blízkosť Myšej hôrky – tzv. Spišských Mykén (5km), ktoré boli ojedinelým európskym mestským sídlom už na začiatku strednej doby bronzovej (cca 1500 r. pr. Kr.).

Najväčší rozkvet toto územie zažívalo pravdepodobne v stredoveku, keďže priamo súviselo s dvoma významnými strediskami ekonomického, sociálneho, kultúrneho a i. života – Kežmarkom a Levočou. Svedčia o tom aj prvé písomné zmienky o jednotlivých obciach územia z 13. storočia. Územie ležalo na významnej obchodnej tepne, ktorá spájala Orient so severom Európy.

Okrem nich však boli veľmi významnými centrami aj iné obce územia, ktoré však popri Levoči a Kežmarku nepoživali rovnaké výsady (kráľovských miest). Jedná sa o Ľubicu,

Vrbov, Huncovce a Žakovce. Žakovce boli napr. hlavným mestom „Malej spišskej župy“ ako pevnosť Jana Jiskru z Brandýsa. V Ľubici bolo v 17. storočí 20 remeselných cechov. Veľmi významnou črtou územia je jeho historicky dané multikulturálne prostredie a etnické zloženie obyvateľov v minulosti. Okrem pôvodného slovenského obyvateľstva má výrazný podiel na etnickom zložení územia nemecké obyvateľstvo, čiastočne poľské obyvateľstvo, neskôr rómske obyvateľstvo. Veľmi významným podielom na hospodárskom a kultúrnom živote územia malo židovské obyvateľstvo. Obec Huncovce bola najvýznamnejším hospodárskym, kultúrnym a školským centrom Židov horného Uhorska a to až po deportácie v r. 1942. Zaujímavosťou je aj osídlenie časti územia (Abrahamovce, Vlkovce) „spišskými kopijníkmi“ špecifickou skupinou obyvateľov ktorá požívala exkluzívne výhody od kráľov, zabezpečovali ozbrojenú ochranu a boli pravdepodobne potomkami veľkomoravských kniežat a bojovníkov.

Nepochybne významným medzníkom rozvoja územia bolo 14. st., kedy bola veľká časť tohto územia kolonizovaná na nemeckom práve. V tomto období sa popisované územie (predovšetkým vďaka kráľovskému mestu Kežmarok) stalo jedným z najvýznamnejších v rámci Uhorska. Výnimočnosť územia a obyvateľstva bola daná najmä rozvojom remesiel a služieb, pričom hovoríme o exkluzivite v Európskom kontexte. V 15. - 19. stor. tu pracovalo 40 remeselníckych spoločností - cechov. Po celej Európe preslávili Kežmarok a jeho okolie farbiari, stolári, tkáči, súkenníci, ihlári a zlatníci a i. remeselníci.

Viac než sedem storočí výnimočnej histórie územia vplývalo i na architektúru, ktorá počnúc románskym slohom obsahuje každý stavebný štýl. Územie a Kežmarok obzvlášť, je klenotnicou historických pamiatok. Medzi najvzácnejšie boli vyhlásené dve národné kultúrne pamiatky, a to barokový drevený artikulárny evanjelický kostol a budova lýcea s najväčšou školskou historickou knižnicou v strednej Európe. Medzi skvosty patria renesančná zvonica, neskorogotická bazilika sv. Kríža, ktorá patrí svojimi rozmermi medzi najväčšie na Spiši, stredoveké námestie s dominantnou radnicou, zaujímavá stavba nového evanjelického kostola a iné. V obciach Ľubica, Vrbov, Huncovce, Žakovce a i. sú rovnako vzácne a sčasti zachované mešťanské historické domy, chrámy, ale i iné vzácne architektonické prvky ako napr. zvonice, požiarne zbrojnice a i. Pre predstavu uvádzame na tomto mieste napr.:

Huncovce - kostol s gotickým krídlovým oltárom, požiarne zbrojnica so zachovanou požiarou striekačkou zo zač. 20. Storočia, Hradisko - archeologické náleziská, Vrbov - kostol s románskymi prvkami, Vlková - kaštieľ, Abrahámovce - **kostol s gotickým**

krídlovým oltárom, Madona s dieťaťom Majstra Pavla z Levoče, Holumnica-zrúcanina hradu, kaštieľ a ďalšie.

Región je doslova klenotnicou ľudových zvykov. Celý rok sa s pravidelnosťou dodržiavajú zvyky a obyčaje. Zamerané sú na hospodársku alebo spoločenskú stránku života, prihladnuc na súvislosť s cirkevným poriadkom, kalendárom a príslušným časovým obdobím.

Doterajší rozvoj územia

Ak by sme mali stručne charakterizovať rozvojové procesy v území od začiatku 20teho storočia, všeobecne môžeme konštatovať, že sa rozvoj obzvlášť neodlišoval od iných území východného Slovenska. Zmeny prinieslo obdobie po r. 1989, kedy sa posilňovalo postavenie obcí v oblasti rozvoja, nastalo obdobie aktivizácie občanov a ich realizácia prostredníctvom klubov, mimovládnych organizácií a pod., avšak hlavne skrz reštrukturalizáciu národného hospodárstva, nabehnutie na trhové hospodárstvo, rozvoj podnikania a podobne. Prelom 20teho a 21storočia je charakteristický možnosťou riadenia rozvojových procesov „zdola“, predovšetkým z úrovne samospráv. Tu sa stretávame s výraznými odlišnosťami v tendenciách a podobách rozvoja jednotlivých obcí i celého územia. V porovnaní s ostatnými územiaми či regiónmi Slovenska by sme územie MAS Spiš (v terajšej podobe a forme) mohli priradiť k územiaм „menej až málo rozvinutým“. Napriek doslova exkluzívnej geografickej polohe v rámci Slovenska a EU, úžasnému prírodnému, historickému a kultúrnemu dedičstvu, sa rozvojové procesy v území realizovali len veľmi ťažko. Za hlavné príčiny pokladáme zanedbanosť dopravnej a ostatnej technickej infraštruktúry, enormný rast nezamestnanosti spôsobený likvidáciou veľkých, významných a tradičných podnikov v území, rapídny pokles životnej úrovne marginalizovaných komunit, reštrukturalizácia poľnohospodárskych podnikov a družstiev do spoločností ktoré znemožnili rozvoj tradičných foriem drobného poľnohospodárstva a udržiavania krajiny, pokles úrovne vzdelávania a následná deformácia trhu práce atď. Rovnako aj nefunkčnosť, samoúčelnosť či neexistencia národných stratégií spôsobila, že sa rozvoj stal doslova nekonceptným, nedlhodobým a často chaotickým. Na jednej strane môžeme konštatovať pomerne dynamický rozvoj mesta Kežmarok (v poslednom desaťročí), na druhej strane upadanie ostatných obcí územia.

Dovolíme si tvrdiť, že posun v rozvojových procesoch začal v období budovania partnerstva v území, ktorý bol završený inštitucionalizáciou a následnou aktivizáciou OZRR Spiš. Proces vzniku a fungovania je popísaný v ďalšej stati analytickej časti. Na

tomto mieste by sme však chceli zdôrazniť fakt, že práve vďaka tomuto míľniku začal proces spájania sa nielen miestnych samospráv, ale spájanie sa a aktivizácia ľudského, občianskeho, ale aj hospodárskeho, kultúrneho a iného potenciálu, pod spoločným územným zastrešením. Je veľmi príjemné dnes konštatovať, že sa nielen predstavitelia samospráv, ale aj združenia, občania a podnikatelia začali identifikovať so spoločným celkom na úrovni združenia obcí a mikroregiónu, ktoré my dnes označujeme ako územie MAS Spiš.

Vďaka implementácii integrovanej stratégie rozvoja územia cez program Leader 2007 – 2013 sa podarilo naštartovať a rozbehnúť rozvojové procesy v území v takej miere, akú si za iných okolností (riešenie rozvoja len na úrovni jednotlivej obce) nevieme predstaviť. Za najväčší prínos pre rozvoj územia pokladáme práve tvorbu a dobré fungovanie verejného súkromného partnerstva, teda všetko to, čo súvisí s rozvojom „zdola“ a rozvojom „spolu“.

Zaujímavosti, zvláštnosti a exkluzivita územia

Ak by sme mali stručne zhrnúť a vyzdvihnúť potenciál a exkluzivitu územia v porovnaní s ostatnými územiami v intenciách strednej Európy, akcentovali by sme priority

- Neobyčajné množstvo, kumulácia a čiastočne aj dobrá zachovanosť historických pamiatok v území, ako aj v bezprostrednej blízkosti (do 50km)
- Výborná geografická poloha a dostupnosť územia v kontexte strednej Európy
- Výnimočnosť dobre dostupných národných prírodných klenotov (Tatry, Slovenský Raj, Pieniny), ako aj prírodných vzácností priamo v území (Levočské vrchy)
- Bezprostredná blízkosť významných stredísk cestovného ruchu (národné parky, historické mestá, hrady a pamiatky, aquaturistika a pod.), ako aj významné strediská priamo v území (mesto Kežmarok, termálne kúpalisko Vrbov)
- Tradícia multikultúrnosti územia a zaujímavosť pre etniká, ktoré majú v území pôvod

Nedostatky územia

Ak by sme na druhej strane mali stručne zhrnúť nedostatky územia, akcentovali by sme priority

- Málo pracovných príležitostí a vysoká nezamestnanosť v území
- Intenzívne, neefektívne a krajinu znehodnocujúce poľnohospodárstvo poškodzujúce vidiecky charakter územia a prirodzený spôsob života na vidieku
- Nedostatok kvalitných regionálnych produktov napriek existujúcej požiadavke

- Vysoký podiel obyvateľstva marginalizovaných komún a neustále klesanie ich životnej úrovne
- Nedostatočný vzťah obyvateľov i ostatných subjektov k životnému prostrediu
- Nedostatočné (minimálne) využívanie zdrojov územia pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu
- Zanikanie tradičných prejavov vidieckej kultúry a komunitného života

Pedologické podmienky pôdny fond územia

Takmer celé územie pokrývajú kambizeme nasýtené a nenasýtené, ktoré možno charakterizovať ako pôdy neskeletnaté, až slabo kamenité (obsah skeletu do hĺbky 0,6 m v rozsahu 0 – 20 %), vyskytujú sa tu však aj pôdy s vyšším obsahom skeletu (najmä vo vyšších nadmorských výškach).

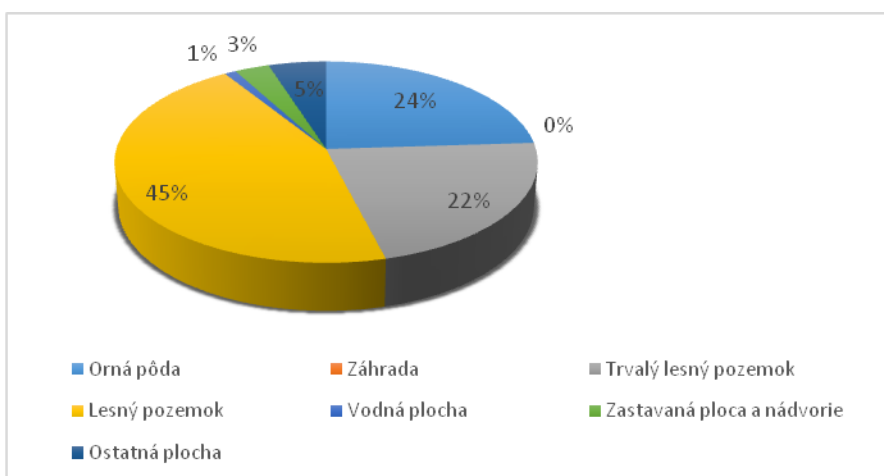
Majú dobrú, až priemernú zásobu živín a patria medzi vhodné pôdy pre pestovanie lesa, ale sú tiež perspektívne pre poľnohospodárstvo, najmä pre TTP.

Z pôdných druhov prevládajú v riešenom území pôdy piesčito-hlinité a hlinito-piesčité.

Celková plocha riešeného územia zaberá 10 534,69 ha, z toho poľnohospodárska pôda tvorí 40 %. Ako je uvedené v grafe, v rámci výmery pôdneho fondu poľnohospodárskej pôdy najväčšie zastúpenie má orná pôda (40%). 34 % zaberajú trvalé trávne porasty a 17 % lesné pozemky.

Na ornej pôde sa pestujú najmä obilniny, okopaniny, konkrétne zemiaky, krmoviny – kukurica a olejiny. Z obilnín najväčšie výmery zaberajú pšenica, jačmeň a ovos. Z olejní hlavne repka olejná. Chová sa hovädzí dobytok, ošípané, ovce a kone.

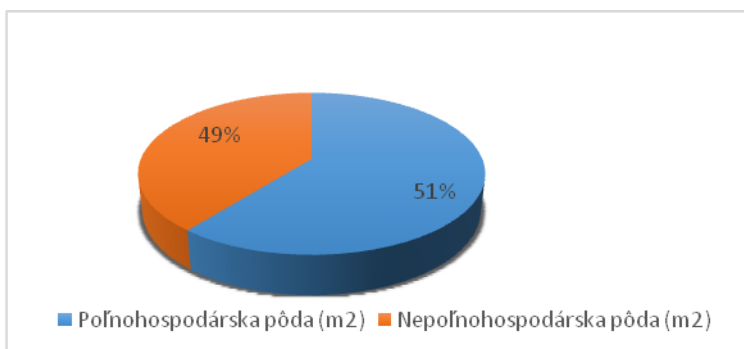
Graf 1: Výmera pôdneho fondu v území

Zdroj: Databáza MAS Spiš 2014

Nepoľnohospodárska pôda predstavuje 51 % z celkovej výmery pôdy, z toho dominujú lesy s podielom 33%.

Graf 2: Pomer poľnohospodárskej a nepoľnohospodárskej pôdy územia v roku 2014

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Na základe predchádzajúcich údajov je evidentné, že charakter územia je tvorený zastúpením ornej pôdy a lesných porastov. Podľa údajov z katastra nehnuteľností v Kežmarku najvyššie zastúpenie ornej pôdy v rámci celkovej výmery pôdneho fondu má obec Vrbov a Žakovce. V porovnaní s ostatnými obcami je zastúpenie ornej pôdy v obci Hradisko najnižšie. Lesné pozemky sú zastúpené v každej obci združenia. Využitie pôdneho fondu je do značnej miery závislé od klimatických a pôdnych podmienok. V osevnom postupe sú zastúpené obilniny, repka ozimná, pšenica v menšej miere kukurica na zrnó, siláž a viacročné krmoviny. Živočíšna výroba je zameraná predovšetkým na chov ošípaných a hovädzieho dobytku.

Lesy

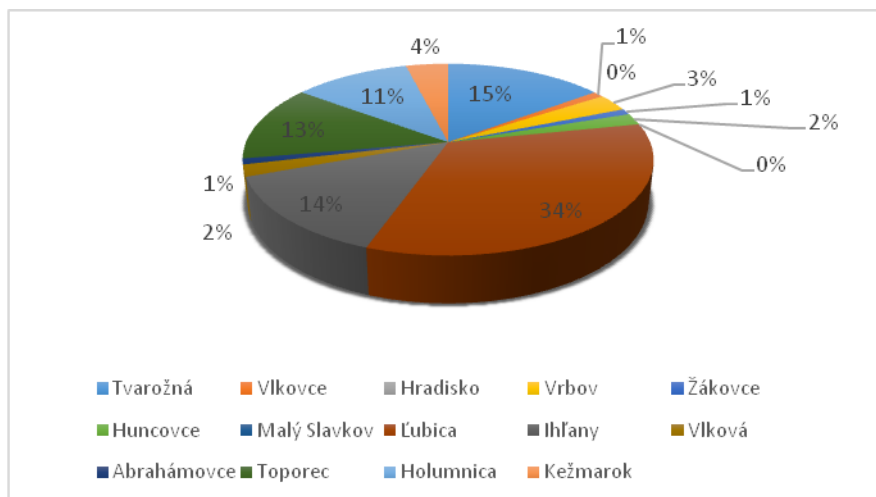
Združenie pre rozvoj regiónu Spiš sa vyznačuje priemerne veľkou lesnatosťou pôdneho fondu. Z celkovej rozlohy okresu, kde tvoria lesy 137714592 m², čo predstavuje 16,3%. Najväčšie lesné plochy sú v severnej a juhovýchodnej časti združenia. Toto územie tvorí až 98% ihličnatých lesov zo všetkých porastov.

Od roku 1990 došlo k výraznej zmene vlastníckych vzťahov k lesom. Časť lesov bolo prinavrátené pôvodným vlastníkom prípadne ich dedičom. Z hľadiska veľkosti výmeru lesných pozemkov vyjadruje nasledujúci graf.

Z hľadiska veľkosti najväčšiu rozlohu lesov obhospodarujú Vojenské lesy a majetky Kežmarok a Štátne lesy TANAPu. Prevažná časť lesov v okrese patrí do kategórie lesov

ochranných a lesov osobitného určenia. Sú to hlavne lesy spravované Štátnymi lesmi TANAPu a Vojenskými lesmi a majetkami Kežmarok, kde až 60% lesov tvoria lesy osobitného určenia, v ktorých spôsob hospodárenia je podriadený vojenskej prevádzke (VVP).

Graf 3: Výmera lesných pozemkov v m², užívanie lesných pozemkov územia

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Z hľadiska kategorizácie lesov v riešenom území hlavnou funkciou lesov je produkcia drevnej hmoty (lesy hospodárske). V lokalitách chránených území je funkcia lesov ochranná. Hlavným distribútorom drevnej hmoty sú Lesy SR, š.p., odštepny závod Kežmarok a Vojenské lesy š.p.

Z hľadiska vlastníctva 8,3% lesov patrí Lesom SR, š.p., urbáre a pozemkové spoločnosti vlastníkov lesov hospodária na výmere 510 ha . Z celkovej výmery lesov 4,35 % vlastní fyzické osoby. Urbárske spoločnosti a taktiež pozemkové spoločnosti vlastníkov lesov v prevažnej miere prenajímajú lesné pozemky Lesom SR, š.p.. Najväčší správca v lokalite sú vojenské lesy, ktoré v súčasnosti obhospodárujú až 28 757 ha lesov. Tento majetok je v riešení návratu pôvodným vlastníkom.

Podstatnú časť územia tvoria lesné komplexy, ktoré sú najmä v nižšej zóne veľmi silne poznačené činnosťou človeka (poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo). Hlavnými drevinami sú smrek obyčajný, jedľa biela a smrekovec opadavý. V lokalitách nad 1000 m sa vyskytuje vzácna kosodrevina. Častým javom uplatňujúcim sa najmä na lúkach, ktoré boli niekdajším odlesnením umelo vytvorené, sú lieskové porasty so zakrpatenými formami buka, borievky, smreka a iných drevín a krovín.

Analýza územia z hľadiska demografie

Priemerná veľkosť obcí je 2400 obyvateľov, hustota obyvateľstva je 123,44 obyvateľov na km², čím podľa definície Eurostatu možno považovať územie za vidiecke. Taktiež na úrovni okresu možno považovať územie za prevažne vidiecky región, nakoľko na úrovni okresu žije vo vidieckych obciach 81,2 % obyvateľstva.

Tabuľka D): Prehľad rozlohy obcí a hustoty obyvateľov na km² obyvateľov jednotlivých obcí

	Celková Rozloha v km²	Počet obyvateľov k 31.12.2014	Hustota obyvateľstva na 1 km²
Abrahámovce	6,65	263	39,53
Holumnica	16,78	874	51,97
Hradisko	3,37	99	29,12
Huncovce	13,26	3014	226,3
Ihľany	28,46	1498	52,2
Kežmarok	24,83	16636	671,11
Ľubica	76,53	4402	57,18
Toporec	28,12	1898	67,16
Tvarožná	35,00	714	20,14
Vlková	11,81	728	61,32
Vlkovce	3,84	480	125,27
Vrbov	19,30	1455	74,49
Žakovce	16,03	861	53,74
Malý Slavkov	4,98	991	198,56
Spolu	288,96	33913	123,44

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Na území združenia žije 33913 obyvateľov. Za posledných desať rokov je zaznamenaný postupný mierny nárast. Prírodný prírastok obyvateľstva dosahuje kladné hodnoty, to znamená, že počet narodených prevyšuje zomrelých.

Tabuľka E) Natalita a mortalita v území (r. 2014)

	Narodení (Osoba)	Zomretí spolu (Osoba)
Abrahámovce	0	1

Holumnica	15	7
Hradisko	2	0
Huncovce	62	19
Ihľany	27	8
Kežmarok	143	135
Lubica	63	38
Toporec	37	9
Tvarožná	12	3
Vlková	7	8
Vlkovce	5	4
Vrbov	20	16
Žakovce	6	10
Malý Slavkov	8	4
priemer	29	19

Zdroj: ŠÚ SR, Databáza OZ RRS 2014

Napriek celoslovenskému priemeru, v rámci ktorého sa prejavuje prirodzený úbytok obyvateľstva na 1000 obyvateľov (-0,16), patrí Prešovský kraj medzi kraje s najvyšším prirodzeným prírastkom obyvateľstva na 1000 obyvateľov (3,78). Združenie pre rozvoj regiónu Spiš, ktorý z geografického hľadiska zastrešuje kežmarský okres prekračuje z pohľadu prirodzeného prírastku obyvateľstva na 1000 obyvateľov dvojnásobne prírastok prešovského kraja (8,00). Saldo migrácie má prevažne pozitívny vývoj, čiže počet prisťahovaných prevyšuje počet vystáňovaných. Saldo migrácie má kolísavý priebeh. V posledných rokoch má stúpajúcu tendenciu. Je to dané celkovou zmenou myslenia mestského obyvateľstva, ktoré sa čoraz viac sťahuje na vidiek z dôvodu pokojnejšieho životného štýlu, väčšieho súkromia, čistejšieho životného prostredia. Prejavuje sa trend stierania rozdielov medzi mestom a dedinou.

Tabuľka F): Základné demografické údaje

	Stav trvale bývajúceho obyvateľstva	Sobáše (Počet v jednotkách)	Rozvody (Počet v jednotkách)	Prisťahovaní na trvalý pobyt (Osoba)	Vystáňovaní z trvalého pobytu (Osoba)	Celkový prírastok obyvateľstva (Osoba)
Abrahámovce	263	2	1	5	4	0
Holumnica	874	4	4	10	14	4
Hradisko	99	1	0	2	2	2

Huncovce	3 014	18	5	20	40	23
Ihľany	1 498	6	2	12	4	25
Kežmarok	16 636	87	43	190	255	-57
Ľubica	4 402	14	3	89	61	52
Toporec	1 898	12	4	10	19	19
Tvarožná	714	6	1	19	10	18
Vlková	728	3	1	12	4	7
Vlkovce	480	3	2	2	5	-2
Vrbov	1 455	15	2	41	11	34
Žakovce	861	4	3	19	16	-1
Malý Slavkov	991	6	0	11	11	4
priemer		13	5	32	33	9

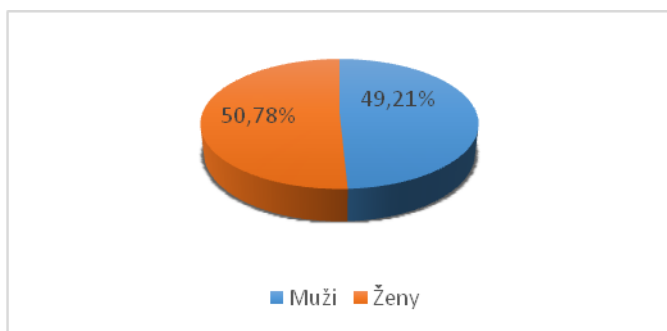
Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Tabuľka G): Podiel mužov/žien v území

	muži	ženy	SPOLU
Abrahámovce	128	135	263
Holumnica	456	418	874
Hradisko	49	50	99
Huncovce	1 471	1 543	3 014
Ihľany	770	728	1 498
Kežmarok	8 027	8 609	16 636
Ľubica	2 207	2 195	4 402
Toporec	953	945	1 898
Tvarožná	352	362	714
Vlková	361	367	728
Vlkovce	243	237	480
Vrbov	731	724	1 455
Žakovce	446	415	861
Malý Slavkov	496	495	991

Zdroj: ŠÚ SR, Databáza OZ RRS 2014

Graf 4: Podiel mužov/žien v území

Zdroj: ŠÚ SR, Databáza OZ RRS 2014

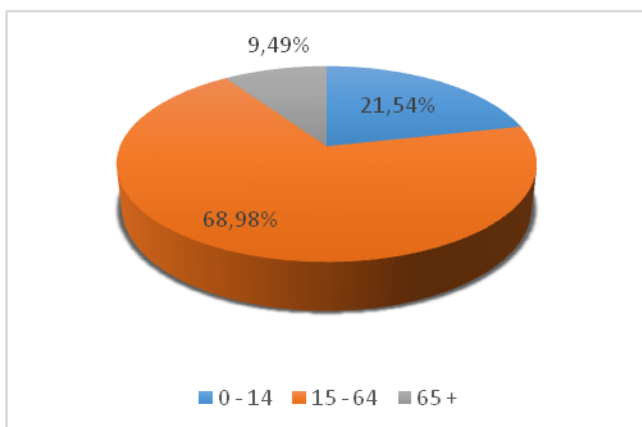
Ak porovnáme percentuálne zastúpenie mužov a žien na základe demografickej štruktúry, je evidentné, že rozdiel medzi mužmi a ženami veku nie je výrazný.

Tabuľka H): Vekové skupiny obyvateľstva jednotlivých obcí

	Veková skupina (v %)		
	0-14	15-64	65+
Abrahámovce	14,07	73,00	12,93
Holumnica	22,77	70,37	6,86
Hradisko	14,14	69,70	16,16
Huncovce	29,40	64,96	5,64
Ihľany	27,30	66,49	6,21
Kežmarok	14,96	72,73	12,31
Ľubica	22,38	67,58	10,04
Toporec	25,82	66,39	7,80
Tvarožná	21,43	70,73	7,84
Vlková	22,53	68,54	8,93
Vlkovce	21,67	69,38	8,96
Vrbov	22,54	68,25	9,21
Žakovce	17,54	70,73	11,73
Malý Slavkov	25,03	66,80	8,17
priemer	21,54%	68,98%	9,49%

Zdroj: ŠÚ SR, Databáza OZ RRS 2014

Graf 5: veková štruktúra obyvateľstva územia

Zdroj: ŠÚ SR, Databáza OZ RRS 2014

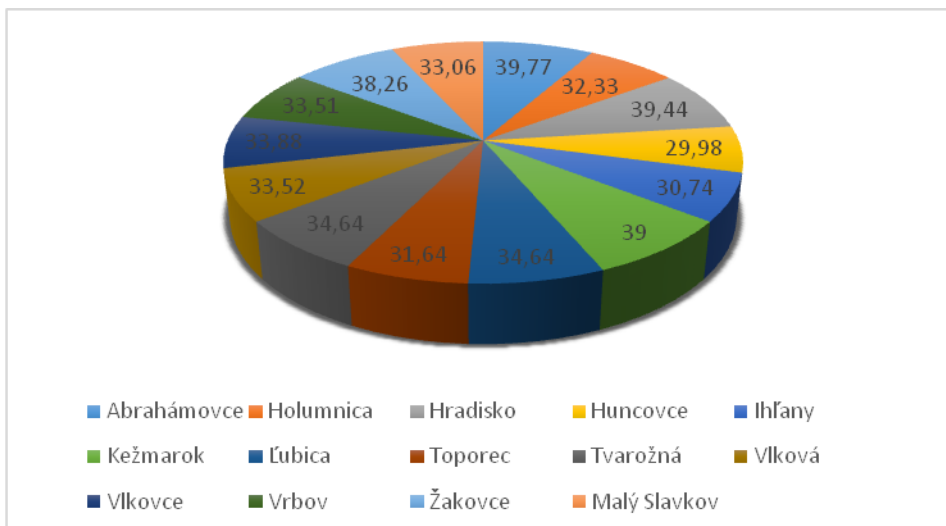
V rámci vnútorných ukazovateľov majú v jednotlivých obciach združenia najvyššie percentuálne zastúpenie obyvateľov vo veku do 14 rokov obce Huncovce, Ihľany a Toporec. Najviac obyvateľov vo veku 15 – 64 (nad 70 %) je v Abrahámovciach, Tvarožnej, Žakovciach a Holumnici.

Tabuľka I): Priemerný vek a demografické indexy územia

	Priemerný vek	Mediánový vek	Index starnutia	Index ekonomického zaťaženia
Abrahámovce	39,77	40,80	91,89	36,98
Holumnica	32,33	29,70	30,15	42,11
Hradisko	39,44	36,70	114,29	43,48
Huncovce	29,98	26,70	19,19	53,93
Ihľany	30,74	27,90	22,74	50,40
Kežmarok	39,00	37,80	82,32	37,49
Ľubica	34,64	33,60	44,87	47,97
Toporec	31,64	29,20	30,20	50,63
Tvarožná	34,64	32,20	36,60	41,39
Vlková	33,52	31,70	39,63	45,89
Vlkovce	33,88	31,60	41,35	44,14
Vrbov	33,51	30,80	40,85	46,53
Žakovce	38,26	38,30	66,89	41,38
Malý Slavkov	33,06	31,90	32,66	49,70

Zdroj: ŠÚ SR, Databáza OZ RRS 2014

Graf 6: Vekový priemer jednotlivých obcí (priemerný vek)

Zdroj: ŠÚ SR, Databáza OZ RRS 2014

Z údajov je zrejmé, že priemerný vek obyvateľov územia je 34,6 rokov, čo je v porovnaní s priemerným vekom obyvateľstva na Slovensku (podľa štatistického úradu SR 39,6 roka) pozitívne. Obcami s najnižším priemerným vekom obyvateľov v území sú Huncovce (29,95) obcami s najvyšším priemerným vekom v území sú Abrahámovce a Hradisko. Samotné mesto Kežmarok sa približuje Slovenskému priemeru, keďže priemerný vek jeho obyvateľov je 39 rokov.

Z hľadiska národnostného zloženia obyvateľov územia môžeme konštatovať značnú jednoliatosť v porovnaní s históriou, kedy slovenské obyvateľstvo tvorilo menej ako polovicu obyvateľstva a prevažovalo obyvateľstvo nemecké, pričom významný demografický podiel v území malo aj obyvateľstvo židovské a poľské. V súčasnosti je okrem prevažujúceho slovenského obyvateľstva (takmer 80%) významný podiel na štruktúre obyvateľstva má obyvateľstvo Rómske.

Podľa Atlasu Rómskych komunít žije v okrese 18 577 Rómov, čo tvorí 25,57% populácie okresu. Okres Kežmarok je na treťom mieste v SR čo do percentuálneho zastúpenia Rómov (po okr. Revúca a Rim. Sobota)

V území MAS Spiš žije 19% Rómov z celkového počtu obyvateľov. Nie všetky obce majú Rómske obyvateľstvo, v tých obciach ktoré ho majú je priemerné percentuálne zastúpenie 21,3%, čo je pomerne výrazný počet, (pri ekonomických analýzach nám výrazne skresľuje data) keďže v prípade rómskych komunít v území sa jedná o pomerne zaostalé komunity charakteristické vysokou nezamestnanosťou, nízkou vzdelanostnou úrovňou a teda minimálnou uplatniteľnosťou na trhu práce. V prípade obcí ako Ihľany, Holumnica, Toporec a i. sa jedná doslova o kritickú situáciu. Bez cieľených, koncepčných

a efektívnych programov rozvoja pre tieto komunity vzniká reálne ohrozenie rozvoja celého územia.

Tabuľka J): Počet Rómov v obciach územia

	Počet Rómov v obci celkovo	Percentuálne zastúpenie Rómov v obci
Holumnica	667	74,36
Huncovce	1 178	45,10
Ihľany	1 072	73,42
Kežmarok	1 000	6,13
Ľubica	631	15,00
Malý Slavkov	329	33,37
Toporec	1 258	67,78
Tvarožná	81	11,72
Vrbov	255	18,85
spolu	6471	

Zdroj: Atlas Rómskych komunít 2013

Čo sa týka ostatných národností v území, jedná sa pomerne o malé počty obyvateľov inej ako slovenskej národnosti. Spomenúť je potrebné obyvateľstvo Rusínske (0,36% obyvateľov), ktoré je okrem slovenského obyvateľstva historicky pôvodným obyvateľstvom územia a širšieho regiónu. Do niektorých obcí (napr. Žakovce) sa rusínske obyvateľstvo sťahovalo v 20. storočí, z dôvodu vystahovávaní obcí v Levočských vrchoch, kde bola plánovaná výstavba vodnej nádrže (Tichý Potok).

Tabuľka K): Národnostná štruktúra v území

Národnosť	Počet osôb	Percento z celkového počtu obyvateľov
maďarská	30	0,08
rómska	6471	19
rusínska	114	0,34
ukrajinská	26	0,07
ruská	11	0,03
poľská	59	0,17
česká	140	0,41
slovenská	27029	79,8
iné	33	0,09

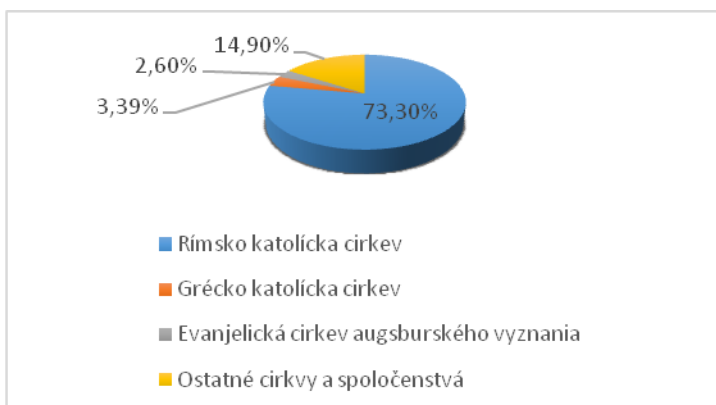
Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Údaje o národnostnej štruktúre sú pomerne presné, pochádzajú z údajov získaných v obciach. Údaje o Rómoch boli zbierané tiež v obciach a publikované v Atlase Rómskych komúnit. Napriek presnosti týchto dát ich však nemôžeme považovať za oficiálne, keďže pri sčítaní obyvateľstva (r. 2011) sa takmer všetko obyvateľstvo oficiálne hlásilo k národnosti Slovenskej. Počty ktoré uvádzame pochádzajú z kvalifikovaných odhadov pracovníkov obcí, ktorí najlepšie poznajú štruktúru obyvateľov.

Z hľadiska vierovyznania má výrazne najvyššie zastúpenie Rímsko katolícka cirkev 73,3%, ďalej Grécko katolícka cirkev 3,39% a Evanjelická cirkev augsburského vyznania 2,6%. Z ostatných vierovyznaní sa v území nachádzajú aj iné, ako pravoslávna cirkev, reformovaná kresťanská cirkev, svedkovia Jehovovi, metodistická cirkev, baptistická cirkev a iné, tie však tvoria výraznú menšinu a počet ich členov v celom území sa pohybuje v počte do 10osôb. Bez tak je súčet všetkých ostatných malých cirkví a cirkevných spoločenstiev 14,9%.

Bez vierovyznania je v území približne 5,8%

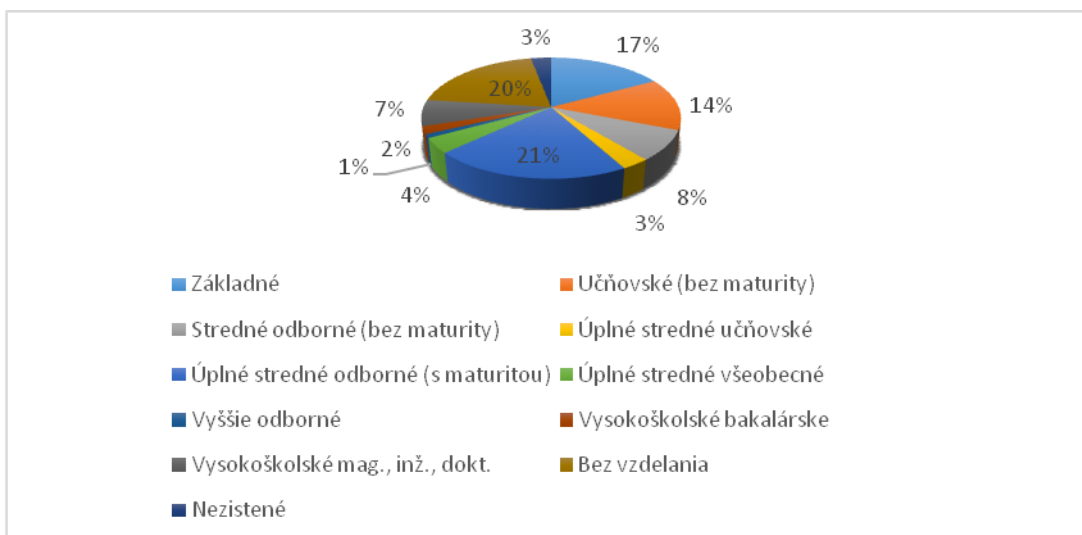
Graf 7: Konfesia obyvateľstva územia

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Vzdelanie

Graf 8 : Vzdelanostná úroveň v území

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Tabuľka L) : Porovnanie vzdelanostnej štruktúry v meste Kežmarok, okrese Kežm., PSK a SR za rok 2011(%)

Vzdelanie	mesto Kežmarok	okres Kežmarok	PSK	SR
Základné	11,5	21,3	17,0	15,0
Stredoškolské spolu				
Učňovské (bez maturity)	12,9	12,5	12,8	13,4
Stredné odborné (bez maturity)	8,2	7,8	8,9	9,7
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	3,2	2,5	3,6	3,5
Úplné stredné odborné (s maturitou)	26,5	16,6	18,8	20,2
Úplné stredné všeobecné	4,9	3,3	4,0	4,4
Vyššie odborné vzdelanie	1,5	0,8	1,2	1,5
Vysokoškolské spolu				
Vysokoškolské bakalárske	2,6	1,8	2,3	2,3
Vysokoškolské magisterské, inžinierske,	9,6	5,4	8,9	10,8
Vysokoškolské doktorandské	0,4	0,2	0,4	0,7
Bez školského vzdelania*	15,5	24,5	19,0	15,7
Nezistené	3,1	3,5	3,0	2,8

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2011

*Údaje zahŕňa aj všetky osoby mladšie 16 rokov

V území je 16 materských škôl (z toho 4 v meste Kežmarok), materská škola sa nenachádza len v obci Hradisko. V súčasnosti uvedené materské školy navštevuje takmer 900 detí. Najmenej detí v rámci celého územia je v materských školách v obci Tvarožná. Len vo väčších obciach ako je obec Huncovce, Vrbov, Ľubica je počet detí v materských

školách vyšší. Vývoj počtu detí v materských školách nie je priaznivý, za posledných sledovaných 11 rokov predstavuje pokles o viac ako 18 % .

V území je 13 základných škôl, z čoho tri v meste Kežmarok. Základné školy nie sú v obciach Abrahámovce, Hradisko a Malý Slavkov.

V meste Kežmarok sú dve základné umelecké školy.

V meste Kežmarok sa nachádza 7 stredných škôl, z toho dve gymnáziá a 5 odborných škôl. Z nich by sme spomenuli hotelovú akadémiu a strednú umeleckú školu, ktoré môžu mať podľa nášho názoru význam pre ďalší rozvoj územia MAS Spiš.

Sociálne služby a zdravotnícka starostlivosť

Z hľadiska sociálnych služieb v území funguje opatrovateľská služba, v piatich obciach a meste Kežmarok je zamestnaných približne 40 opatrovateľov.

Významnými zariadeniami pre poskytovanie sociálnych služieb sú pobytové zariadenia, konkrétne: komplex sociálnych služieb – Inštitút Krista Veľkňaza v Žakovciach a Hospic v Ľubici (prevádzkovaný rovnako spomínaných Inštitútom).

Zariadenie pre seniorov v Kežmarku

Domov sociálnych služieb v Ľubici

Domov sociálnych služieb v Huncovciach

Priamo v území sa nachádza 40 samostatných ambulancií a 1 nemocnica s poliklinikou v meste Kežmarok. V regióne prevádzkujú svoju prax piati praktickí lekári pre deti a dorast v Huncovciach, v Ľubici dvaja a dvaja tiež vo Vrbove, v Holumnici a v obci Toporec sa nachádza aj zdravotné stredisko. Vo Vrbove, Ľubici a sa tiež nachádza stomatologická ambulancia. V obci Ihľany je vybudované zdravotné stredisko. Pre potreby špecializovaného vyšetrenia musia obyvatelia mikroregiónu navštíviť väčšie mestá mimo územie mikroregiónu. Nemocnica s poliklinikou sa nachádza v Starej Ľubovni, v Poprade.

Technická vybavenosť územia

Územie mikroregiónu je vybavené všetkými inžinierskymi sieťami. Mikroregiónom prechádza plynové potrubie v dĺžke 52 997 m, kanalizácia v dĺžke 27 348 m a verejný vodovod v dĺžke 51 638 m. Na verejný vodovod je napojených 80,9% všetkých bytov.

Kúpeľňou je zariadených 82,6% bytov, splachovacím záchodom 76,2% a septikom 48% bytov. Domáce čističky odpadových vôd má vybudovaných len 6 domácností. Len o niečo viac ako 50% všetkých bytov je napojených na plyn. Plynovým potrubím nie je vybavená len obec Hradisko. Plynovými prípojkami nie sú vybavené byty v dvoch obciach a to v obci Malý Slavkov a Ihľany. Menej ako polovica všetkých bytov mikroregiónu (31,5%)

je napojená na kanalizáciu. jedná obce nie je vybavená kanalizáciou, byty v dvoch obciach nie sú napojené na verejnú kanalizáciu.

Územím mikroregiónu prechádza cestná sieť v dĺžke 70,558 km, z toho cesty 1. kategórie v dĺžke 3,703 km, cesty 2. kategórie v dĺžke 10,56 km a ostatné cesty v dĺžke 55,496 km. Medzinárodné trasy technickej infraštruktúry vedú jednou obcou, regionálne trasy dvoma obcami. Železničná sieť územie mikroregiónu nekrižuje, preto v mikroregióne nie je vybudovaná ani jedna železničná stanica, či železničná zastávka. V o všetkých obciach mikroregiónu je zabezpečené autobusové spojenie, z toho v troch aj expresné. Prevláda všeobecná nespokojnosť s počtom a kvalitou dopravných spojení. Obyvatelia mikroregiónu vidia mnohé možnosti zlepšenia v tejto oblasti. Ide napríklad o dobudovanie chýbajúcej a zvýšenie kvality existujúcej cestnej siete, o otvorenie ciest na uzatvorených úsekoch, posilnenie spojov cez letnú sezónu, cez víkendy, v nočných hodinách, posilnenie žiackych spojov a spojov do blízkych miest. Obyvatelia tiež žiadajú vylúčenie kamiónovej dopravy z obcí, zníženie (obmedzenie) rýchlosti.

V súčasnosti je urobená štúdia výstavby cestnej komunikácie, ktorá by mala prepojiť obce Vlkovce a Dlhé Stráže. (súčasná dostupnosť a prepojenosť obcí predstavuje 32 km, vybudovaním novej cestnej komunikácie sa táto vzdialenosť skrúti na 3 km) Projekt napomôže zlepšiť migráciu obyvateľov za prácou do okresu Spišská Nová Ves, kde vláda schválila výstavbu priemyselného parku. Táto cesta prispeje aj k lepšiemu využitiu územia MR aj z pohľadu rozvoja cestovného ruchu, vypracovaný je už prepočet nákladov na cestnú komunikáciu, výšková dostupnosť a prejazdnosť.

Obyvatelia mikroregiónu sú zásobovaní vodou z ôsmich vodných zdrojov. Prevláda klasický zber tuhého komunálneho odpadu. Separovaný zber realizuje každá obec, kombináciu klasického a separovaného zberu prevádzajú štyri obce. Z pohľadu MR ako celku prevláda vykurovanie plynom, nasleduje vykurovanie tuhým palivom a nakoniec vykurovanie elektrinou. Vo veľkých obciach (Vrbov, Ľubica) prevláda kúrenie plynom a elektrinou, malé obce vykurujú tuhým palivom, z dôvodu existencie potenciálu lacnej drevnej hmoty z miestnych lesov.

Telefónnym rozvodom a rozhlasom je vybavených všetkých 14 obcí mikroregiónu.

Káblovú televíziu majú len 3 obce OZ RRS, ktorými sú Ľubica, Ihľany a Vrbov. Poštový úrad sa nachádza tiež len v troch obciach a to v Ľubici, vo Vrbove a v Huncovciach. Internet je napojených 14 samospráv regiónu, 15 základných škôl regiónu a jedna súkromná internetová kaviareň. V obci Ľubica ponúka obyvateľom obce obrazové vysielanie káblová televízia TV ĽUBICA. A v meste Kežmarok televízia KTV.

Tabuľka M): Občianska vybavenosť územia (mimo mesta Kežmarok)

X – áno, 0 - nie	Pošta	novinový stánok	dobrovoľný hasičský zbor	požiarna stanica / zbrojnica	Dom smútku	Kultúrny dom	Knižnica
Tvarožná	0	X	X	X	0	0	X
Vlkovce	0	0	0	X	0	X	X
Hradisko	0	0	X	X	0	X	0
Vrbov	X	0	X	X	X	X	X
Žakovce	X	0	X	X	X	X	X
Huncovce	X	X	0	0	X	0	X
Malý Slavkov	0	0	X	X	0	X	0
Ľubica	X	X	X	X	X	X	X
Ihľany	0	0	X	X	0	X	X
Vlková	0	0	X	X	X	X	X
Abrahámovce	0	0	X	0	0	0	X
Toporec	X	0	X	X	0	0	X
Holumnica	X	0	X	X	0	X	X

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Ekonomická aktivita v území, zamestnanosť.

Dôležitým faktorom v rámci rozdielov riešeného územia je existencia a činnosť podnikateľského sektora, ktorý je schopný nielen koncentrovať množstvo pracovných príležitostí v území, ale je i zdrojom príjmov pre miestnych obyvateľov. Zastúpenie podnikateľských subjektov v jednotlivých sektoroch, prehľad o štruktúre odvetví v rámci jednotlivých sektorov a zamestnanosti je uvedené na základe údajov z obchodného, živnostenského registra a vlastného mapovania.

V tabuľke uvádzame prehľad o počte súkromne hospodáriacich roľníkov v území (SHR) a počte samostatne zárobkovo činných osôb (SZČO). Neuvádzame počty mesta Kežmarok, ktorému sa venujeme ďalej, v samostatnej časti.

Tabuľka N): Počty SHR a SZČO v území

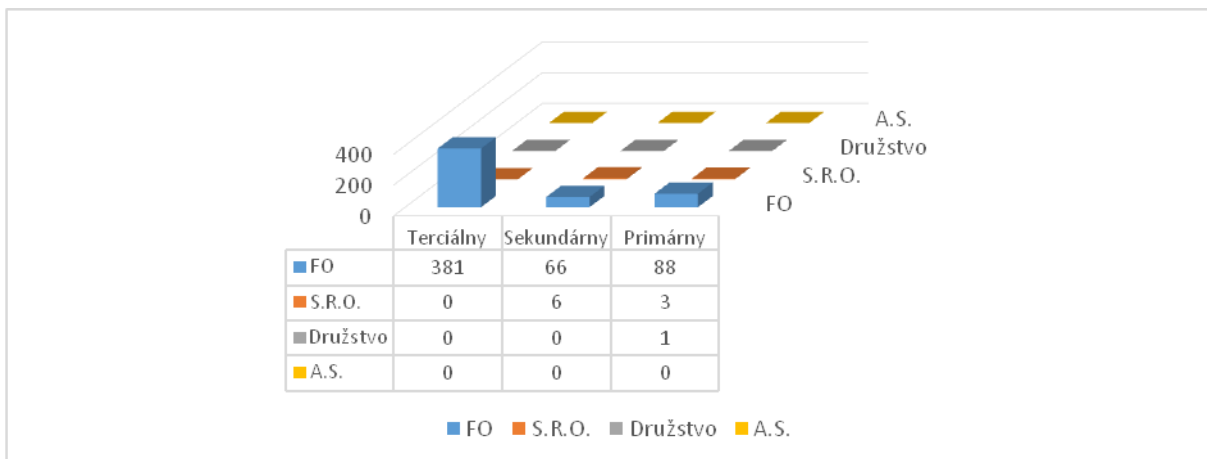
obec	Počet SHR	Počet SZČO
Tvarožná	4	10
Vlkovce	15	8

Hradisko	3	11
Vrbov	6	22
Žakovce	3	15
Huncovce	2	20
Malý Slavkov	4	10
Ľubica	10	24
Ihľany	0	39
Vlková	7	5
Abrahámovce	2	10
Toporec	2	4
Holumnica	3	6
SPOLU	61	184

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Z uvedeného vyplýva, že stav samoobživy a samozamestnania v území nie je kritický, ako tomu bolo v minulosti. Dovoľme si konštatovať, že k tomu prispela aj činnosť MAS Spiš v uplynulom období pri implementácii ISRU, keďže viacero programov bolo orientovaných práve na podporu podnikateľských aktivít a podporu SHR.

Graf 9: Členenie podnikateľských subjektov OZ RRS podľa sektorov právnej formy

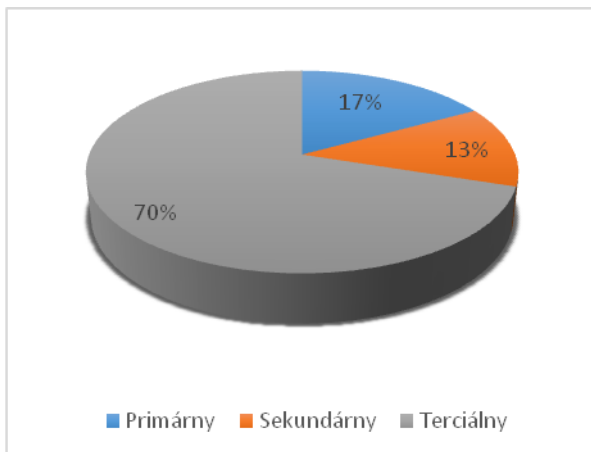

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Z celkového počtu 545 podnikateľských subjektov v terciárnej sfére podľa tabuľky pôsobí 381 subjektov, čo je podľa grafu 15 70% podnikateľských subjektov. Ďalej v sekundárnom sektore pôsobí v OZ RRS 72 podnikateľských subjektov, čo predstavuje 13

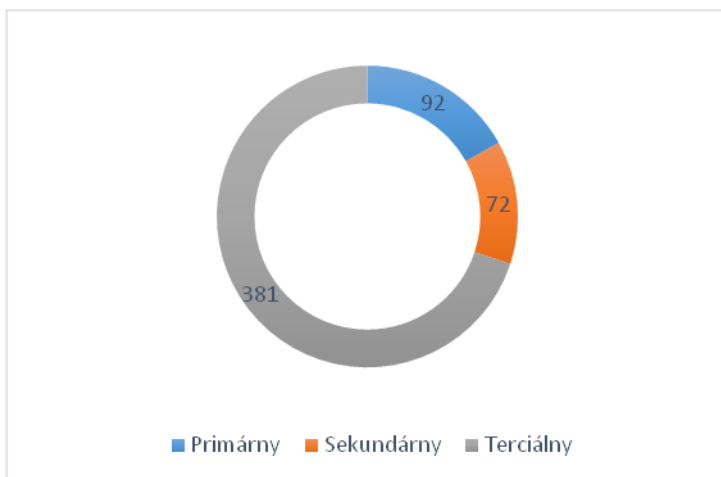
% a 17 %, čo je v našom prípade 92 podnikateľských subjektov, vykonáva svoju činnosť v primárnom sektore hospodárstva.

Graf 10: Pomer podnikateľských subjektov v území

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Graf 11: Počet podnikateľských subjektov v území

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Obchodný zákonník umožňuje podnikateľovi pri založení právneho subjektu vybrať si takú právnu formu, ktorá najlepšie vyhovuje jeho obchodnej činnosti. Podnikateľský sektor

regiónu OZ RRS tvorí 98% živnostníkov. Zvyšné 2% tvoria právnické osoby.

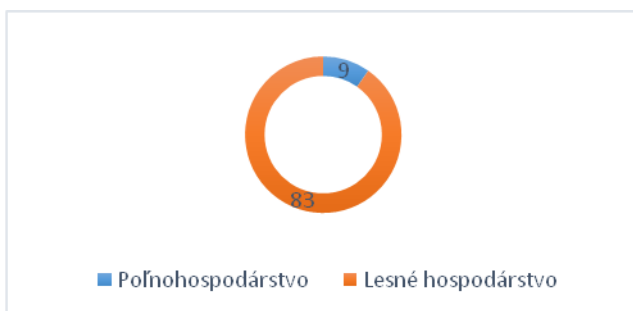
Tabuľka O): Odvetvia primárneho sektora v území

Odvetvie primárneho sektora	Počet podnikateľských subjektov	Počet podnikateľských subjektov v %
Poľnohospodárstvo	9	10
Lesné hospodárstvo	83	90
Spolu	92	100

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

V primárnom sektore OZ RRS podniká spolu 92 subjektov, z toho je 88 fyzických osôb, 3 spoločnosti s ručením obmedzeným a jedno družstvo. V odvetví poľnohospodárstva pracuje 9 podnikateľských subjektov, čo je 10%, v lesnom hospodárstve 83 subjektov, čo je 90%.

Graf 12: Počet podnikateľských subjektov primárneho sektora územia podľa odvetví

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Graf 13: Pomer počtu podnikateľských subjektov podľa odvetví v primárnom sektore v území

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Sekundárny (spracovateľský) sektor OZ RRS reprezentuje 72 podnikateľských subjektov. Sekundárny sektor je tak v OZ RRS najmenej zastúpeným sektorom.

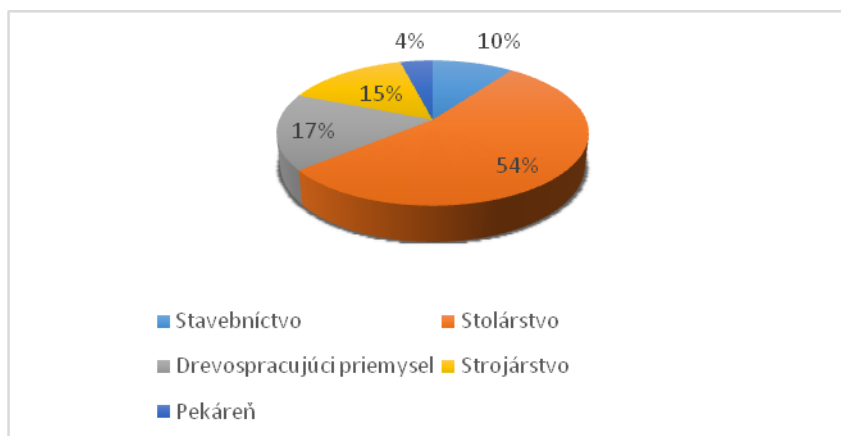
V členení podľa právnej formy v tomto sektore pracuje 66 fyzických osôb a 6 spoločností s ručením obmedzeným. Najviac zastúpené odvetvie sekundárneho sektora je stolárstvo s 39-imi podnikateľskými subjektmi.

Tabuľka P): Členenie sekundárneho sektora územia podľa odvetví

Odvetvie sekundárneho sektora	Počet podnikateľských subjektov	Počet podnikateľských subjektov v %
Stavebníctvo	7	10
Stolárstvo	39	54
Drevospracujúci priemysel	12	17
Strojárstvo	11	15
Pekáreň	3	4
Spolu	72	100

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Graf 14: Pomer počtu podnikateľských subjektov podľa odvetví v sekundárnom sektore v území

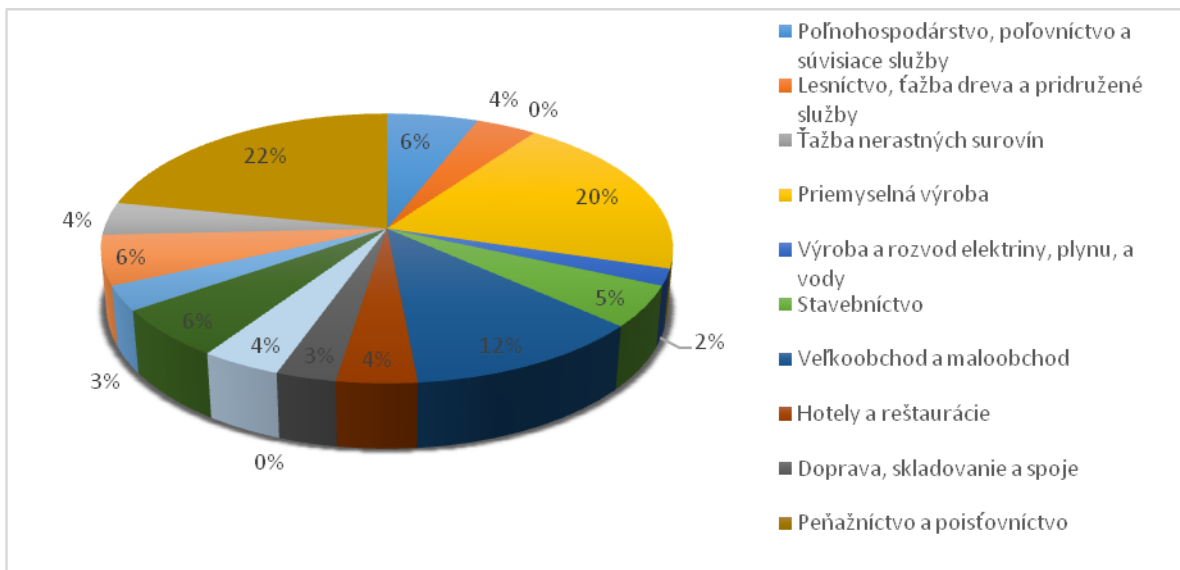
Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

V OZ RRS tvorí terciárny sektor (sektor služieb) 382 podnikateľských subjektov. Terciárny sektor je tak v OZ RRS najviac zastúpeným sektorom. Len jeden podnikateľský subjekt tohto sektora si za právnu formu svojho podnikania vybral spoločnosť s ručením obmedzeným. Ostatných podnikateľov si pre výkon svojej činnosti v tomto sektore zvolili formu fyzickej osoby. Najviac podnikateľov terciárneho sektora podniká v maloobchode (132 podnik. subjektov) a poskytuje služby v stavebníctve (95). Nasledujú sprostredkovateľské služby (35), opravy a montáže (21), autodoprava (18), zámočníctvo (16), ubytovacie služby (13) a pohostinská činnosť (10).

Okres Kežmarok patrí k priemyselne málo rozvinutým okresom. Je zaradený na posledné miesta v prešovskom kraji. Veľmi nízky počet väčších priemyselných podnikov (ktoré by zamestnávali aspoň 20 zamestnancov) značne komplikuje odhad súhrnných parametrov

priemyslu v okresoch. Štatistický úrad nemôže zverejniť dáta kvôli nízkemu počtu podnikov a s tým súvisiacou ochranou individuálnych dát. Na území okresu Spišská Nová Ves nachádza brazílska spoločnosť EMBRACO, na území mesta Poprad k najväčším priemyselným podnikom patria Tatravagónka, a. s. Poprad, spoločnosť Whirlpool, a. s., SPP a. s., Východoslovenská energetika, a. s., Baliarne obhodu, a.s. a v Kežmarku sú to Hydinárske závody, Texilan, a. s., Hengstler Slovakia, s.r.o., Poľnonákup TATRY, a.s., Tatrapoma, a. s. a Elkovod – Marián Ignáci (plastové okná). Tieto najvýznamnejšie podniky zamestnávajú značné množstvo obyvateľstva nášho OZ RRS. Aj z tohto dôvodu sa prejavila najvyššia zamestnanosť (22,29 %) v priemyselnom odvetví. (Graf 18) Blízkosť okresných miest Spišská Nová Ves, Poprad a Kežmarok vytvárajú prostredie pre vzdelávanie mladých OZ RRS v technických a ekonomických smeroch, (Stredná strojnícka škola v Poprade, Stredná stavebná škola v Poprade, Obchodná akadémia Poprad, Obchodná akadémia Spišská Nová Ves, Hotelová škola Kežmarok, dve Stredné strojnícke školy v Spišskej Novej Vsi, Stavebné učilište, SOU nábytkárske Spišská Nová Ves atď.), ktoré sa následne prejavuje v štruktúre odvetvia hospodárstva, v ktorých pracujú obyvatelia územia. Návštevnosť týchto škôl študentmi OZ RRS je pomerne vysoká z dôvodu najnižších cestovných nákladov na dopravu do školy. Dôležitým zamestnávateľom obyvateľov OZ RRS sa javí odvetvie verejnej správy, zdravotníctva, školstva a pod., kde percento zamestnaných predstavuje spolu až 14,84 %. Pomerne vysoké percento zamestnaných v odvetví poľnohospodárstva (5,78 %) je dané vidieckou rázovitou krajinou, ako aj nízkou možnosťou zamestnať sa v iných odvetviach v rámci regiónu. Predpoklady pracovať v oblasti poľnohospodárstva dáva aj existencia Stredného odborného učilišťa poľnohospodárskeho v Levoči, ktoré poskytuje vzdelanie v odbore: agropodnikateľ a podnikanie v poľnohospodárstve. S podobným zameraním je neďaleko Stredné odborné učilište lesnícke v Bijacovciach, ktoré umožňuje svojim študentom pôsobiť v odvetví lesníctva, ťažby dreva, pripravuje tiež do života poľovníkov. Tradičné zmýšľanie obyvateľstva OZ RRS, mnohohodné rodičovstvo obmedzuje predovšetkým ženy hľadať si zamestnanie mimo regiónu. Výnimku tvorí odvetvie stavebníctva, kde prevažne muži cestujú za prácou i mimo hraníc regiónu. (4,96%) Na základe urobeného zistenia však nie je možné konštatovať, či všetci pracujúci obyvatelia OZ RRS vykonávajú profesiu podľa ukončeného vzdelania a zamerania.

Graf 15: Percentuálny sumár oblastí všetkých odvetví hospodárstva v území

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Ako vyplýva z predchádzajúcich grafov, ak porovnáme počet podnikateľských subjektov v jednotlivých sektoroch, najviac rozvinutá je terciárna sféra, čo je predovšetkým obrazom veľkého množstva podnikateľských subjektov pôsobiacich v obchode a v iných službách. Z hľadiska počtu podnikateľských subjektov najmenej spoločností je koncentrovaných v primárnom sektore.

Z celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov viac ako 54,83 % odchádza za prácou do blízkych miest Poprad, Levoča, Kežmarok, Stará Ľubovňa, ktoré poskytujú patričný dostatok pracovných príležitostí. Podľa jednotlivých odvetví hospodárstva najviac za prácou dochádzajú obyvatelia zamestnaní v priemyselnej výrobe, v obchodnej sfére a v doprave.

Hospodárstvo v okrese Kežmarok patrí medzi menej rozvinuté. Pôvodne mal významné postavenie textilný a drevársky priemysel. V okrese je zastúpený aj elektrotechnický priemysel, spracovanie hydiny.

Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov v meste Kežmarok patria tieto firmy:

- Hengstler, s.r.o. je dcérskou spoločnosťou nadnárodného nemeckého koncernu Hengstler GmbH, ktorý odoberá celú slovenskú produkciu. Zaoberá sa výrobou priemyselných komponentov pre aplikácie počítania a riadenia.
- Tatranská mliekareň, a.s. Kežmarok, ktorá spracováva mlieko, vyrába širokú škálu mliečnych produktov a gastronomických výrobkov. Patrí k najväčším spracovateľom mlieka na Slovensku. Portfólio firmy tvorí vyše 80 výrobkov – konzumné a trvanlivé

mlieka, kysnuté mliečne výrobky, plesňové syry, smotany, maslá, tvarohy, tvarohové špeciality a pudinky, mliečne dezerty a nápoje. V roku 2002 založila spoločnosť v Českej republike dcérsku spoločnosť pod skratkou TAMIB.

- Podtatranská hydina, a.s., spoločnosť sa zaoberá výrobou a predajom výrobkov z hydiny a z bravčového mäsa. V Kežmarku sa nachádza areál podniku.
- Texilan a.s sa zaoberá textilnou výrobou. V r. 2002 Texilan s.r.o. odkúpila prevažnú časť bývalej akciovej spoločnosti Tatraľan , takže spoločnosť v r. 2002-2005 niesla názov Texilan s.r.o.. V r. 2005 sa opäť vrátili k pôvodnému názvu Tatraľan s.r.o.. Tatraľan s.r.o. je v súčasnej dobe dcérskou spoločnosťou Svitap J.H.J. spol. s r.o. Svitavy,ČR.
- Pekáreň Gross s.r.o. podpísala Zmluvu o poskytnutí NFP k projektu s názvom „Obstaranie inovatívnych technológií pre zabezpečenie vyššej konkurencieschopnosti Pekárne Gros, spol. s r.o.“ v rámci Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast. Projekt sa bude realizovať počas 24 mesiacov s predpokladaným termínom ukončenia v januári 2015. Cieľom projektu je zvýšenie konkurencieschopnosti PEKÁRNE GROS, spol. s r.o. prostredníctvom nákupu inovatívnych technológií. Špecifickým cieľom projektu je obnova technologického potenciálu PEKÁRNE GROS a taktiež zvýšenie zamestnanosti prijatím nových zamestnancov cielene z MRK na trvalý pracovný pomer.
- Plastiflex Slovakia s.r.o., ktorá sa zaoberá výrobou plastov, je jednou zo šiestich závodov, ktoré sa nachádzajú po celom svete. Spoločnosť pochádza z Kalifornie v USA, kde má aj aktuálne sídlo.
- Kávomaty s.r.o., ktorej predmetom činnosti je predaj, prenájom a servis nápojových automatov a s nimi súvisiaceho príslušenstva. Firma má v meste sídlo a je jednou zo šiestich pobočiek situovaných po celom Slovensku.

Tabuľka R): Najvýznamnejší zamestnávateľia v území (mimo mesta Kežmarok):

Tvarožná	Agrozami s.r.o. Tvarožná
Vlkovce	Peter Semaňák, Obec,ZŠ s MŠ
Vrbov	OcÚ, NOFA Ing. Normber Fassinger, Tatraprim, s.r.o., Salmotherm-Invest,s.r.o., ZŠ, MŠ, Hotely, pošta, ZS
Žakovce	Obec Žakovce, TOS s.r.o Žakovce, IKV Žakovce
Huncovce	SHR Ing. Fassinger -NOFA, COOP Jednota Poprad, E-BA STK s.r.o. Huncovce, Barinox-Igor Barnáš Huncovce, Veľkosklad Andreánsky

Malý Slavkov	Hydina Slovensko, LK-Tatry
Lubica	Obec Lubica, Služby obce Lubica, Milk-Agro, COOP Jednota, Marcel Polomčák - Čierny Orol, Dr. Max 603 s.r.o.,
Vlková	Zemedar, s.r.o.
Toporec	Píla pri kaštieli, TOPOR, OVOX

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Tabuľka S): Majetok obcí územia v rokoch 2011 - 2013

	r. 2011				
	príjmy		výdavky		výsledok hospodárenia
	rozpočet	skutočnosť	rozpočet	skutočnosť	
Abrahámovce	37	48	37	43	5
Holumnica	486	537	448	510	27
Hradisko	17	21	17	20	1
Huncovce	1472	1673	1472	1660	13
Ihľany	2470	1079	2282	853	226
Lubica	5069	5397	5069	4913	484
Malý Slavkov	172	742	160	349	393
Toporec	869	1300	869	1258	42
Tvarožná	1479	979	1479	967	12
Vlková	338	331	305	280	51
Vlkovce	877	1003	870	992	11
Vrbov	1270	1287	1149	1109	178
Žakovce	808	738	808	698	40
Kežmarok	10400	11964	6783	8216	3748
Spolu	25764	27099	21748	21868	5231

	r. 2012				
	príjmy		výdavky		výsledok hospodárenia
	rozpočet	skutočnosť	rozpočet	skutočnosť	
Abrahámovce	38	46	38	42	4

Holumnica	579	579	543	543	36
Hradisko	19	19	19	19	0
Huncovce	1649	1628	1649	1450	178
Ihľany	1846	2066	1651	1867	199
Ľubica	3755	5158	3755	4996	162
Malý Slavkov	303	317	303	298	19
Toporec	927	1047	927	971	76
Tvarožná	629	410	630	408	2
Vlková	342	331	317	311	20
Vlkovce	1625	1779	1617	1752	27
Vrbov	1525	1486	1454	1421	65
Žakovce	1243	920	1243	890	30
Kežmarok	12000	13649	12000	13649	0
Spolu	26480	29435	26146	28617	818

	r. 2013				
	príjmy		výdavky		výsledok hospodárenia
	rozpočet	skutočnosť	rozpočet	skutočnosť	
Abrahámovce	39	69	39	66	3
Holumnica	654	629	623	619	10
Hradisko	19	24	19	23	1
Huncovce	1859	1706	1859	1577	129
Ihľany	963	948	746	701	247
Ľubica	3283	3832	3238	3690	142
Malý Slavkov	251	232	245	242	-10
Toporec	952	1090	952	952	138
Tvarožná	517	338	517	334	4
Vlková	272	282	271	254	28
Vlkovce	1615	598	1611	570	28
Vrbov	1516	1652	1397	1512	140
Žakovce	812	743	812	706	37
Kežmarok	12954	12992	13412	12573	419

Spolu	25706	25135	25741	23819	1316
--------------	-------	-------	-------	-------	------

Zdroj: Databáza OZ RRS 2013

Tabuľka T): Nezamestnanosť v okrese Kežmarok 2007 - 2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)	19,38	19,75	25,68	26,18	28,66	30,06	27,81	25,59
Počet uchádzačov o zamestnanie 15 - 24	1 540	1 457	1 847	1 980	1 998	2 428	2 216	2 103
Počet uchádzačov o zamestnanie 25 - 34	1 490	1 512	2 150	2 276	2 456	2 518	2 512	2 457
Počet uchádzačov o zamestnanie 35 - 49	2 164	2 246	2 736	2 901	3 036	3 174	3 307	3 154
Počet uchádzačov o zamestnanie 50 a viac	1 030	1 248	1 528	1 625	1 759	1 700	1 781	1 704
Počet dlhodobo evidovaných uchádzačov o zamestnanie	3 974	3 612	4 589	5 344	5 791	6 456	6 696	6 398
Počet uchádzačov o zamestnanie - mladiství	304	250	276	242	247	241	206	170
Počet uchádzačov o zamestnanie - absolventi	171	283	470	457	481	481	474	480

Zdroj: UPSVaR SR 2015

Cestovný ruch

Kultúrny a poznávací turizmus je budovaný na základe kultúrnych a historických zdrojov územia, o ktorých sme písali pri všeobecných analýzach územia.

Športový turizmus je druhom, ktorý je pre územie mimoriadne zaujímavý, hlavne pre aktivity spojené s pohybom v prírode. Územie je veľmi vhodné pre rozvoj cykloturistiky, dnes ním prechádzajú dve významné cykloturistické trasy a ďalšie sa priebežne pripravujú.

- **Cykloturistická trasa č. 5890** - zelené značenie – Zlatná dolina- Kežmarok, centrum – Kežmarok, sídlisko Juh – Ostrá skala – Vrbov centrum – Vrbov - kúpalisko,
- **Cykloturistická trasa č. 014** - červené značenie – Kežmarok –Ľubica –Tvarožná – Hradisko –Brezová -Zbojnická lúka –Levoča -odbočka do centra.

Okrem toho sa nachádza v území známy a využívaný Thermal park Vrbov, Zjazdovky na Jeruzalemskom vrchu (Kežmarok) a i. Významným podujatím ktoré do územia priláka každoročne tisíce návštevníkov je medzinárodný festival Európske ľudové remeslo (ERLO) v Kežmarku. Čo sa týka základných služieb pre cestovný ruch, uvádzame vybrané typy služieb ubytovania a stravovania v území, mimo mesta Kežmarok (mesto uvádzame samostatne v nasledujúcej časti)

Tabuľka U): Služby ubytovania a stravovania v území (mimo mesta Kežmarok)

	reštaurácia	penzión	turistická ubytovňa	ubytovanie na súkromí
Tvarožná	1	2	0	0
Vrbov	3	5	0	30
Žakovce	0	0	0	0
Huncovce	3	1	0	0
<i>Malý Slavkov</i>	1	1	0	3
Ľubica	2	2	0	1
Vlková	0	0	1	10

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Okrem uvedeného je potrebné spomenúť ešte dva hotely vo Vrbove. Obec je veľmi významným strediskom cestovného ruchu (nielen územia) a nachádza sa v ňom celé spektrum služieb pre turistov, napr. aj camping, ubytovne, chatová oblasť atď.

Celkový počet ubytovacích zariadení v meste Kežmarok je 14 s celkovou kapacitou lôžok 411. Z toho 2 hotely, 8 penziónov, 1 ranč, 1 turistická ubytovňa, 1 domov mládeže a 1 ubytovanie v súkromí. Podľa expertného odhadu je v súčasnosti obloženosť v týchto ubytovacích zariadeniach cca 20-30 % z celkovej kapacity.

Tabuľka V): Zoznam ubytovacích zariadení v meste Kežmarok a ich kapacita

Ubytovacie zariadenie	Počet lôžok
Hotel Hviezdoslav	32
Hotel Club	67
Penzión Kiska	21
Penzión Hidalgo	12
Penzión u Jakuba	12
Penzión Max	20
Penzión Hubert	16
Penzión Andrea	15

Penzión Gardoš	20
Penzión Koliba nad traťou	46
Ranč Čajka	13
Domov mládeže	80 (v lete 190)
Turistická ubytovňa	51
OK ubytovanie	6
Spolu	411

Zdroj: MsÚ Kežmarok

V meste, okrem Hotela Club, nie je ubytovacie zariadenie, ktoré by mohlo ubytovať naraz jeden plný autobus návštevníkov, nie to už viac autobusov. To má negatívny vplyv na rast prenocovaní návštevníkov a nepriaznivý dopad na rozvoj CR (cestovného ruchu) v meste. Príležitosťou je v súčasnej dobe prebiehajúca dostavba hotela Hviezdoslav a viac rokov pripravovaná rekonštrukcia hotela Štart. V súčasnej dobe je hotel mimo prevádzky a prebiehajú v ňom opravy. Pred rekonštrukciou bol štandard hotela na úrovni ubytovne. Hotel má perspektívu byť vyhľadávaným z dôvodu atraktívnej polohy v Lesoparku Sever, na viac v jeho blízkosti sa nachádzajú 2 lyžiarske zjazdovky, má k dispozícii tenisové kurty a priestor so zázemím pre grill – party.

V meste Kežmarok je dostatok zariadení, ktoré ponúkajú reštauračné služby. Celkový počet stravovacích zariadení v meste je 23 z toho 13 reštaurácií, 2 hotelové reštaurácie, 1 bistro, 2 rýchle stravovanie, 1 nočný bar, 1 hostinec a 3 pizzerie spolu s počtom sedení 1352 , počas letnej sezóny s počtom miest na terasách 329. Služby kaviarní a cukrárni poskytuje v meste 10 zariadení s počtom miest na sedenie 411 +329 miest v priestoroch letných terás. Spolu s kaviarňami a cukrárnami v meste je to celkom spolu 1628 stálych miest na sedenie

Tabuľka X): Zoznam/počet stravovacích zariadení v meste Kežmarok a ich kapacita

Stravovacie zariadenie	Počet miest na sedenie
Reštaurácia Legenda	100
Bavorský dvor	60 (+ 48 terasa)
Reštaurácia Classica	60
Hotel Club	85 (+40)
Hotel Hviezdoslav	90 (+ 32)
Reštaurácia Hidalgo	30
Reštaurácia u Jakuba	70

Kežmarská reštaurácia	80 (50 + 30)
Reštaurácia u troch apoštolov	43 (+ 30)
Reštaurácia Barónka	38
Reštaurácia Tiffany	37 (+ 30)
Reštaurácia Červený drak	50
Bistro Apetito	32 (+ 40)
Reštaurácia sv.Hubert	50
Nočný bar u Antona	35
Reštaurácia Sevreka+ bar	120 (+ 16)
Hostinec Franko	60
Koliba nad traťou – reštaurácia	100
Pizza-restaurant Santal	32
O.K. Pizzéria	55 (+14)
Pizzéria Saint Tropez	40 (+16)
Happy burger	20
Bagetéria Babaloo	30 (+15)
1297 miest (+ 331 terasy)	

Zdroj: MsÚ Kežmarok

Tabuľka Y): Zoznam/počet kaviarní mesta Kežmarok a ich kapacita

Kaviarne a cukrárne	Počet miest na sedenie
Cukráreň Sladký sen	30 (+ 16 terasa)
Cukráreň Palma	50 (+ 21)
Cukráreň Fontána	80 (+ 40)
Kaviareň Colonial Kafé	35 (+32)
Espresso Paloma	41 (+34)
KLEE lounge café	30
Cukráreň (pri lekární Ľubka)	12 (+ 8)
VIX zábavné centrum: 80	80
Minipresso Veronika: 18	18
Kaviareň Castello	35 (+15)
411 miest (+ 166 terasy)	

Zdroj: MsÚ Kežmarok

Prehľad a opis inštitúcií pôsobiacich v území

V občianskom združení pôsobí 13 samospráv prezentovaných obecnými úradmi a 1 samospráva prezentovaná mestskom úrade. Zo siete ďalších inštitúcií má v území zastúpenie matrika, a to v obciach Ľubica, Vrbov, Kežmarok. Spoločný stavebný úrad je v meste Kežmarok, samostatný úrad spravuje aj obec Ľubica. Ďalšie inštitúcie sa v združení nenachádzajú. Z pozície úloh vo verejno-súkromnom partnerstve má významný podiel práve zastúpenie a činnosť samosprávy. Práve obce Združenia pre rozvoj regiónu Spiš sú nositeľmi myšlienky aplikovania rozvoja územia integrovaným spôsobom. Inštitúcie majú za úlohu vykonávať odborné, administratívne a organizačné práce súvisiace s plnením úloh MAS a to najmä:

- zabezpečiť všetky úlohy vyplývajúce z Integrovannej stratégie rozvoja územia
- zabezpečiť písomnú agendu
- pripraviť odborné podklady a iné písomnosti na rokovania
- zabezpečiť výkon všeobecne záväzných nariadení OZ RRS
- organizačne a technicky zabezpečiť plnenie úloh CLLD
- Organizácie pôsobiace na území OZ RRS

Tabuľka Z): Zoznam spoločenských organizácií v území

Organizácia	Predmet činnosti	Počet členov
Obec Hradisko		
Dobrovoľný hasičský zbor	Prezentácia činnosti hasičov	18 členov
Poľovnícke združenie	Lesná a poľovnícka činnosť	3 členov
Jednota – združenie členov COOP siete		37 členov
Obec Ihľany		
Dobrovoľný hasičský zbor	Činnosť hasičov	36 členov
Poľovnícke združenie	Lesná a poľovnícka činnosť	24 členov
Telovýchovná jednota	Športová a telesná činnosť	64 členov
Futbalový klub	Športová činnosť	42 členov
Obec Ľubica		
OZ HUMANA	Kultúra, šport, sociálna práca	16 členov
Poľovnícke združenie		28 členov
Tanečnodramatický súbor Rytierikovia	Tanečná činnosť	40 členov

Slovenský zväz chovateľov	Chovateľská činnosť	
Dobrovoľný hasičský zbor	Prezentácia hasičskej činnosti	
Miestny odbor Matice Slovenskej – súbor Štvrtočan		30 členov
Obec Tvarožná		
Dobrovoľný hasičský zbor	Prezentácia hasičskej činnosti	
Dychovka	Hudobno-kultúrna činnosť	
Chrámové zbory	Kultúrno-kresťanská činnosť Nácvik a spev v kostoloch	
OZ Pripravené dlane	Pomoc pri rozvoji obce	26 členov
Dobrovoľný hasičský zbor	Prezentácia hasičskej činnosti	
Obec Vlkovce		
Chrámový zbor - Spevokol	Kultúrno-kresťanská činnosť Nácvik a spev v kostoloch	26 členov
TJ- Jednota Vlkovce	Združenie futbalistov Športová činnosť	35 členov
Poľovnícke združenie	Poľovnícka a ochranárska činnosť, spoločné poľovačky	1 člen 4 dobrovoľníci
Slovenský zväz chovateľov	Včelársky klub	4 členovia
Dobrovoľný hasičský zbor	Prezentácia hasičskej činnosti, Výchova mládeže, účasť na hasičských súťažiach, prevencia, brigády v obci	48 registrovaných členov (2 mužské a 1 ženské družstvo)
OZ Mládež pre dedinu	Environmentálna výchova mládeže a obnova obce, brigády v obci, realizácia projektov	64 členov
SČK Vlkovce	Zdravotnícka výchova a prevencia, darcovstvo krvi, brigády	25 členov
Spoločenstvo vlastníkov lesa – Urbariát Vlkovce	Lesohospodárska činnosť, lesoochranárska	89 členov

	činnosť, čistenie lesov	
Klub seniorov Vlkovce	Besedy a spoločenské posedenia	48 členov
OZ Stredný Spiš	Uchovanie kultúrneho dedičstva obce	12 členov
Obec Vrbov		
Základná organizácia Únie žien Slovenska	Brigádnicka činnosť, organizácia posedení pri rôznych príležitostiach (MDŽ, Deň matiek, Úcta k starším, kultúrne podujatia)	57 členov
Miestny spolok Slovenského červeného kríža	Darcovstvo krvi, mládežnícka zdravotnícka hliadka, brigádnicka činnosť	82 členov
Dobrovoľný hasičský zbor	Výchova mládeže, účasť na hasičských súťažiach	40 členov
Telovýchovná jednota „Nový život“	Účasť vo futbalovej lige Športovo-telovýchovná činnosť	60 členov

Zdroj: Databáza OZ RRS 2014

Doterajší rozvoj územia v rámci partnerstva OZ RRS

Prvé začiatky vytvorenia verejno-súkromného partnerstva sú datované od roku 1996. V tomto období sa začali stretávať zástupcovia 5 obcí ležiacich v západnej časti Levočských vrchov za účelom riešenia spoločných problémov. Boli to obce Vlkovce, Hradisko, Tvarožná, Dravce, Dlhé Stráže. Tieto obce postupne svojimi aktivitami presvedčili obyvateľstvo susedných obcí s vyšším počtom obyvateľov, obce Ľubica, Vrbov, Spišský Štvrtok, Ihľany, Vlková a Abrahámovce, podnikateľov, zástupcov verejného a neverejného sektora a zástupcov OZ, že cesta spoločného riadenia svojho územia je správna. Oficiálnu podobu získalo združenie až v roku 2000, registráciou na KÚ pod názvom Mikroregión Levočské vrchy – Západ.

Pokračovanie smerovania združenia spoločne sa podieľať na rozvoji mikroregiónu sa premietlo do naštartovania aktivít smerujúcich k zapojeniu obyvateľstva do prípravy stratégie pre integrovaný rozvoj vidieka. Úspechom bol rok 2003, kedy náš MR bol vybraný ako jeden z 11. na Slovensku pre realizáciu projektu prípravy manažmentu a prípravu stratégií sociálno – ekonomického rozvoja územia typu LEADER .

Finančné prostriedky boli z fondov EÚ s programu TP SAPARD na budovanie kapacít a tvorbu stratégie rozvoja mikroregiónu typu LEADER. V auguste 2005 na úrovni NUTS II v Prešove prebehla prezentácia vytvorenej integrovanej stratégie. Náš projekt mal názov: Obnova, uchovanie a rozvoj dedičstva vidieka.

Cieľom projektu bolo:

- Vytvoriť kapacitu občanov MR aktívne sa podieľajúcich na rozvojových procesoch,
- zapájanie občanov do prípravy a realizácie rozvojových projektov,
- nadobúdať schopnosti získavať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov a získavať skúsenosti na rozhodovaní o svojom okolí v MR.

Pritom účinne pomáhať volenej časti samosprávy realizovať aktivity. Zároveň sme:

- posilnili občiansku participáciu v rozvoji miestnej demokracie,
- vypracovali rozvojový dokument obcí a MR v oblasti dlhodobého rozvoja, vypracovali realistické akčné plány na obdobie 3-5 rokov pre vybrané priority, vypracovali konkrétne projekty miestnych subjektov do jednotlivých operačných programov pre štrukturálne fondy.

Predmetom technickej asistencie tiež bolo metodické usmernenie a zabezpečenie procesu smerujúceho k zvýšeniu kapacít mikroregiónu pre absorbovanie štrukturálnej podpory a príprava miestnych subjektov a manažmentu pre využívanie štrukturálnych fondov a budúcej podpory financovania rozvojových programov mikroregiónov.

Vzájomná spolupráca týchto obcí dospela v roku 2005 ku schváleniu stratégie rozvoja mikroregiónu prístupom Leader.

Proces budovania partnerstva vzhľadom k tomu, že pôvodnú členskú základňu tvorila len samospráva, sa začal kontinuálne od roku 2001 prostredníctvom rozsiahlej činnosti a aktivít združenia. Významným medzníkom vo formovaní partnerstva bol rok 2004 a r.2005, keď za členov združenia boli prijatí zástupcovia neziskového, občianskeho, podnikateľského sektora a fyzické osoby. Neskôr sa združenie transformovalo. Odstúpili obce z Okresu Levoča a pridružili sa obce Huncovce, Žakovce a Malý Slávkov z okresu Kežmarok. Zloženie verejno-súkromné partnerstva je vyvážené z hľadiska geografického i sektorového. Členmi združenia sú okrem samosprávy poľnohospodárske družstvá a podnikateľské subjekty podnikajúce v odvetví potravinárstva, drevospracujúceho priemyslu a služieb. Zastúpenie občianskeho sektora je deklarované členstvom rôznych spoločenských organizácií a deviatich fyzických osôb.

Proces budovania verejno-skromného partnerstva z hľadiska zapojenia verejnosti prebiehal vo viacerých líniách. Prvá úroveň bola realizovaná cez viaceré projekty, ktoré združenie od

roku 2001 realizovalo. Prvým z nich bolo vytvorenie komunikačného centra v obci Vlkovce, prostredníctvom ktorého bola naštartovaná pomoc pre územie celého mikroregiónu. Priama účasť obyvateľov na plánovaní a realizácii vlastných projektov bola už v roku 2002 uskutočnená prostredníctvom regrantingového programu z OZ Partnerstva pre rozvoj regiónu Spiš Poprad. Z finančných zdrojov združenia vo výške 100 000 Sk bolo podporených 5 projektov a celková hodnota projektov po ich realizácii dosiahla 485 000 Sk. V roku 2003 MR získal financie z POD vo výške 135 000 Sk na výrobu štýlových tabúľ pre všetky obce MR, na ktorých bolo znázornené logo MR, erb obce a dominanta obce. V roku 2004 sa začal spracovávať Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mikroregiónu ako prvý krok postavený na báze interaktívneho zapájania verejnosti v súvislosti prípravou integrovanej stratégie. Občania boli zapájaní prostredníctvom verejných stretnutí na obciach a formou informačnej kampane a tiež vydávaním Občasnika. Výstupom projektu bol vypracovaný plánovací dokument, ktorý bol vytlačený v knižnej podobe a tiež distribuovaný v skrátenej forme brožúry do domácností.

Intenzívnejšie zapájanie verejnosti do procesu tvorby verejno-súkromného partnerstva bolo naštartované práve cez projekt Technickej pomoci SAPARD „Obnova, uchovanie a rozvoj dedičstva vidieka“ prístupom Leader v roku 2004, kedy cez rôzne formy práce s miestnym obyvateľstvom boli „mapovaní“ a oslovovaní lídri, ktorí by mali záujem participovať na rozvoji územia. Konkrétne v rámci tohto projektu bolo uskutočnené mapovanie zručných obyvateľov, podnikateľských subjektov, spoločenských organizácií a boli zrealizované podujatia zamerané na informovanie širokej verejnosti o existencii združenia a jeho činnosti. Tieto aktivity sa robili pod vedením regionálneho experta a technického asistenta. Zároveň v každej obci sa odborne vyškolicil tím ľudí, ktorí dodnes aktualizujú integrovanú stratégiu rozvoja nášho územia.

Združenie pre rozvoj regiónu Spiš od začiatku svojej činnosti realizovalo množstvo projektov na integrovaný prístup. V tabuľke 1 je uvedený prehľad projektov, ktoré deklarujú nielen záujem, ale aj reálne výsledky v tomto smere. Boli to projekty na ktorých sme budovali identitu nášho územia.

Tabuľka A.A) : Prehľad zrealizovaných projektov územia, zameraných na integrovaný prístup

Názov projektu:	PHARE SPP – Priorita B – Pilotný projekt pre rozvoj vidieka
Názov donora, adresa:	OZ Vidiecky parlament, Banská Bystrica
Doba realizácie projektu:	15. 03. 2001 – 30. 09. 2001

Celkové náklady na projekt v Sk	460 000
Výška grantu/dotácie v Sk:	460 000
Názov projektu:	Rozvoj komunikačného centra v mikroregióne Levočské vrchy- západ
Názov donora, adresa:	Nadácia pre podporu občianskych aktivít SR, Ružová dolina 6, 821 08 Bratislava
Doba realizácie projektu:	01. 10. 2001 – 31. 10. 2002
Celkové náklady na projekt v Sk	152 764,50
Výška grantu/dotácie v Sk:	152 764,50
Názov projektu:	Projekt vykonávania verejnoprospešných prác
Názov donora, adresa:	Národný úrad práce – Okresný úrad práce v Kežmarku
Doba realizácie projektu:	01. 01. 2002 – 31. 12. 2002
Celkové náklady na projekt v Sk	138 20
Výška grantu/dotácie v Sk:	138 200
Názov projektu:	Projekt vykonávania verejnoprospešných prác
Názov donora, adresa:	Národný úrad práce – Okresný úrad práce v Kežmarku
Doba realizácie projektu:	01. 03. 2003– 31. 08. 2003
Celkové náklady na projekt v Sk	62 690
Výška grantu/dotácie v Sk:	62 690
Názov projektu:	Realizácia osadenia reprezentačných tabúl – Vitajte v mikroregióne
Názov donora, adresa:	Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia realizácie enviromentálnych programov, Bukureštská ul. 4,813 26 Bratislava
Doba realizácie projektu:	01. 01. 2003 – 31. 12. 2003
Celkové náklady na projekt v Sk	135 000
Výška grantu/dotácie v Sk:	135 000

Názov projektu:	Cyklotrasa mikroregiónu – cezhraničná spolupráca SR - PL
Názov donora, adresa:	MVRR SR
Doba realizácie projektu:	01. 04. 2004 – 31. 03. 2005
Celkové náklady na projekt v Sk	9 700 000
Výška grantu/dotácie v Sk:	9 700 000
Názov projektu:	Rozvojová stratégia vidieka , príprava miestnych a odborných kapacít prístupom LEADER
Názov donora, adresa:	TP SAPARD – MP SR, Dobrovičová 121 Bratislava
Doba realizácie projektu:	01. 07. 2004 – 31. 08. 2005
Celkové náklady na projekt v Sk	1 000 000
Výška grantu/dotácie v Sk:	1 000 000

Zdroj: Databáza OZ RRS 2010

3.2 SWOT analýza

Tabuľka č. 2: SWOT analýza

<i>Oblasť:</i>	<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>	<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
<i>Poľnohospodárstvo a zamestnanosť</i>	*Fungujúce poľnohospodárske podniky *Dostatok poľnohospodárskej pôdy a lesov *Chovné rybníky v území *Existujúci a fungujúci predaj z dvora *Začínajúce prevádzky rodinných fariem *Dostatok kvalifikovanej prac. sily pre poľnohospodárstvo a lesníctvo *Existujúca prvovýroba v území *Postupná obnova chovateľstva rodinného typu (ovce, kozy, včely) *Rozvinuté včelárstvo v území *Návrat k domácim	*Chýbajú malé rodinné farmy a domáce chovy *Rozdrobenosť poľnohospodárskej pôdy *Nedostupnosť pôdy pre záujemcov o farmárčenie *Málo regionálnych produktov v území *Chýbajú priestory a technológie pre spracovanie domácej poľnohospodárskej produkcie *Chýba kvalitný mikroregionálny trh *Chýbajú malí lokálni spracovatelia výrobkov *Chýbajú výkupy	*Aktívna rola štátu a regionálnej samosprávy pri vyhľadávaní a oslovovaní investorov *Existencia účinných národných programov a projektov na zvyšovanie zamestnanosti *Daňové úľavy pre podnikateľov *Reálna podpora rozvoja poľnohospodárstva a rozvoja vidieka zo strany štátu a EU	*Otázna rentabilnosť a značná rizikovosť poľnohospodárstva *Šikana a byrokracia voči poľnohospodárom *Supermarkety vytlačajú domácich výrobcov *Pohodlnosť nezamestnaných využívajúcich soc. systém *Vysoká odvodová zaťaženosť *Zvyšujúce sa regionálne rozdiely *Odliv mladých

	<p>ekologickým chovom</p> <p>*Fungujúce spracovanie dreva v území</p> <p>*Existujúca sieť ZŠ a MŠ v území, dobrá dostupnosť stredných škôl (PP, KK)</p> <p>*Dostatok pedagógov v regióne</p> <p>*Existujúce vzdelávanie detí a mládeže z MRK v špecializovaných odborných školách</p> <p>*Dostatok vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov územia</p>	<p>plodov a bylín</p> <p>*Slabá propagácia existujúcich výrobcov a poľnohospodárov</p> <p>*Vytrácanie sa pestovania tradičných plodín a chov zvierat</p> <p>*Nevyužívanie mimoprodukčných funkcií lesa</p> <p>*Zničené lesy po ťažbe, nevyužívanie odpadovej drevnej hmoty</p> <p>*Málo pracovných príležitostí v území</p> <p>*Nedostatok remeselných profesií</p> <p>*Chýbajú odbytové strediská pre výrobu</p> <p>*Nízka kvalifikovanosť rómskych komunit</p>	<p>*Podpora regionálnych a lokálnych trhov</p>	<p>odborníkov z regiónu</p> <p>*Vysoké daňové zaťaženie podnikateľov</p> <p>*Zlé postavenie v rámci trhov EÚ</p>
--	---	--	--	--

		<p>*Chýba servis pre začínajúcich SZČO</p> <p>*Chýbajú zamestnanecké a podnikateľské inkubátory</p> <p>*Chýba vzdelávanie dospelých a formy celoživotného vzdelávania</p> <p>*Nízka vzdelanostná úroveň MRK</p> <p>*Slabá prepojenosť škôl s praxou</p> <p>*Nedostatok stredných škôl pripravujúcich remeselníkov a poľnohospodárov</p>		
<i>Vidiecky cestovný ruch</i>	<p>*Výnimočné prírodné prostredie</p> <p>*Zdroje termálnej vody v území</p> <p>*Existencia liečivých sírnych prameňov</p> <p>*Množstvo historických</p>	<p>*Málo cyklotrás a označených cykloturistických chodníkov</p> <p>*Zanedbané kultúrne pamiatky</p> <p>*Nerozvinutá agroturistika</p> <p>*Chýbajú typické</p>	<p>*Podpora cestovného ruchu zo strany štátu a EÚ</p> <p>*Dobrá propagácia Slovenska v zahraničí</p> <p>*Čerpanie</p>	<p>*Devastácia životného prostredia</p> <p>*Hospodárska kríza</p> <p>*Pokles cestovného</p>

<p>a kultúrnych pamiatok</p> <p>*Zachovaný folklór v území</p> <p>*Výnimočná geografická poloha, blízkosť Poľska</p> <p>*Blízkosť národných parkov a významných stredísk CR</p> <p>*Existujúce ubytovacie kapacity v území</p> <p>*Existujúce stravovacie kapacity v území</p> <p>*Zaujímavá flóra a fauna v území</p> <p>*Blízkosť diaľnice a letiska</p> <p>*Kežmarok a Vrbov sú významnými strediskami CR</p> <p>*ELRO – festival remesiel v Kežmarku</p> <p>*Dobrá a známa značka Thermal Park Vrbov</p> <p>*Prostredníctvom OZ Spiš dobré</p>	<p>regionálne výroby, značka, suveníry</p> <p>*Neobnovované tradičné remeslá</p> <p>*Málo atrakcií a aktivít pre turistov v území</p> <p>*Chýbajú rozhľadne, bežecké trate</p> <p>*Málo využívané možnosti termálnych vôd</p> <p>*Nevybudované kúpeľníctvo a súvisiace služby</p> <p>*Nevyhovujúce a zastaralé atrakcie pre CR v území</p> <p>*Nedostatočné dopravné prepojenie v území medzi okolitými obcami</p> <p>*Nevyhovujúca verejná doprava v území a do územia</p> <p>*Neprepojené obce v Levočských</p>	<p>skúsenosti pre rozvoj cestovného ruchu z medzinárodných stretnutí a partnerstiev</p> <p>*Čerpanie zdrojov EU na rozvoj cestovného ruchu</p> <p>*Atraktivnosť lokalít pre cestovné kancelárie</p> <p>*Obnovené tradície a remeslá</p>	<p>ruchu na Slovensku a región</p> <p>*Živelné pohromy</p> <p>*Nezáujem turistov o Slovensko a región</p> <p>*Slabá podpora rozvoja turizmu zo strany štátu a EU</p>
--	---	---	--

	<p>zviditeľňovanie územia</p> <p>*Vybudované partnerstvá MAS i jednotlivých obcí</p> <p>*Fungujúca OOCR v Kežmarku, jej dobrý vplyv na infraštruktúru CR</p> <p>*Stredné školy v Kežmarku pripravujú odborný potenciál pre CR</p>	<p>vrchoch</p> <p>*Slabá propagácia CR v území</p> <p>*Chýbajú infocentrá</p> <p>*Chýbajú ciele programy pre turistov</p> <p>*Nízky štandard existujúcich služieb pre CR v území</p> <p>*Chýbajú doplnkové služby</p> <p>*V obciach MR chýbajú služby ubytovania a stravovania</p> <p>*Chýbajú táboriská, kempy, lacné formy ubytovania</p>		
<p>Technická infraštruktúra a životné prostredie</p>	<p>*Plynofikované územie</p> <p>*Vybudované verejné vodovody v území</p> <p>*Územie čiastočne odkanalizované</p> <p>*Vybudované verejné osvetlenie v obciach</p>	<p>*Zlé dopravné prepojenie územia</p> <p>*Nevyhovujúca dopravná infraštruktúra, stav zastávok verejnej dopravy, chýbajúce parkoviská a odstavné plochy</p>	<p>*Podpora EÚ pri budovaní technickej infraštruktúry</p> <p>*Štátna podpora budovania technickej infraštruktúry</p> <p>*Inšpirácia</p>	<p>*Finančná kríza</p> <p>*Zlá politika štátu smerom k obciam</p> <p>*Ľahostajnosť vlastníkov k svojmu majetku</p> <p>*Chýbajúci</p>

<p>*Vybudované verejné rozhlas v obciach</p> <p>*Čiastočne vybudované chodníky pre peších</p> <p>*Vybudované detské ihriská</p> <p>*Verejné budovy škôl, úradov, kultúrnych domov a požiarnych zbrojníc v stave umožňujúcom ich prevádzku</p> <p>*Pekné prírodné prostredie v území</p> <p>*Zachované lesy</p> <p>*Dostatok vodných plôch v území</p> <p>*Existencia minerálnych a teplých prameňov v území</p> <p>*Fungujúci separovaný zber</p> <p>*Dostatok odpadovej drevnej hmoty po ťažbe</p>	<p>*Nevybudovaný systém sociálnych služieb pre seniorov a handicapovaných</p> <p>*Zastaralé budovy kultúrnych domov</p> <p>*Nezrekonštruované budovy škôl</p> <p>*Nevyhovujúci stav obecných komunikácií</p> <p>*Zastaralé požiarné zbrojnice</p> <p>*Niektoré kultúrne pamiatky sú schátralé</p> <p>*Zlý stav mostov v území</p> <p>*Zastaralé osvetlenie a miestnych rozhlasov</p> <p>*Nerevitalizované cintoríny</p> <p>*Chýbajú priestory v ZŠ</p> <p>*Chýbajú domy smútku</p> <p>*Málo priestorov pre komunitné aktivity, kluby, prácu združení</p>	<p>a skúsenosti zo zahraničia</p> <p>*Nové technológie</p> <p>*Príchod silného investora do regiónu</p> <p>*Zvyšovanie environmentálneho povedomia občanov v rámci SR</p> <p>*Dobrá vládna koncepcia likvidácie odpadov</p> <p>*Dostupnosť ekologických technológií</p>	<p>investori v regióne</p> <p>*Vysoká nezamestnanosť v regióne</p> <p>*Živelné pohromy</p> <p>*Rast cien energií</p> <p>*Zlá legislatíva vo vzťahu k životnému prostrediu</p> <p>*Nadmerný turistický ruch</p>
---	--	---	--

		<p>*Chýba bezbariérovosť obecných budov</p> <p>*Chýbajúce chodníky popri hlavných cestách</p> <p>*Chýba kompletné odkanalizovanie územia a ČOV</p> <p>*Nevybudovaná technická infraštruktúra k miestam kľúčovým pre rozvoj cestovného ruchu</p> <p>*Nedostatočná environmentálna výchova obyvateľov</p> <p>*Environmentálne zaťažovanie Rómskymi osadami</p> <p>*Chýbajú zberné a separačné dvory a kompostoviská</p> <p>*Nezhodnocovani e odpadovej drevnej hmoty</p> <p>*Chýbajú naučné chodníky a</p>		
--	--	--	--	--

		oddychové zóny *Nedostatočné protipovodňové opatrenia		
Partnerstvá a spolupráca	*Množstvo kultúrnych pamiatok v území *Existencia zaujímavých múzeí v území *Existencia kultúrnych zospupení a klubov v území *Významné podujatia v území *Žijúci ľudoví remeselníci *Významní rodáci v kultúrnej oblasti *Historicky multikultúrne prostredie *Dobrá dostupnosť významných kultúrnych inštitúcií v regióne *Tradícia spoločenských podujatí a udalostí (plesov a pod.) *Existujúce medzinárodné	*Niektoré kultúrne pamiatky sú schátralé *Mládež má málo možností stretávať sa s ľudovou kultúrou *Nevyužité historické objekty (opustené kostoly, obecné budovy) *Neexistujú zbierky predmetov tradičnej kultúry *Neobnovované tradičné prevádzky historických remesiel a cechov *Neaktívne dedinské folklórne skupiny *Zanikanie nárečí *Chýba povedomie Rómov o vlastnej kultúre *Chýbajú	*Dobre fungujúce partnerstvá na regionálnej, národnej i európskej úrovni *Implementov anie príkladov dobrej praxe * Sťahovanie potenciálnych lídrov do územia	*Hospodárska kríza *Zmeny životného štýlu smerom k pasivite *Prírodné a spoločenské katastrofy *Negatívny demografický vývoj

	<p>kontakty a spolupráca *Zachovávanie nárečia u staršej generácie *Existujúce viacúčelové ihriská Thermal park Vrbov *Dobré prírodné podmienky pre športové aktivity *Organizovanie športových okresných súťaží *Fungujúce exkluzívne športové kluby (lukostrelba, poštové holuby, badmington, šach, volejbal, tenis, skauting) *Existencia obecných športových klubov</p>	<p>spoločenské priestory a kultúrne domy *Chýbajú priestory pre prezentácie, amfiteátre, pódia *Zlé materiálne technické zabezpečenie kultúry *Chýbajú aktívni lídri *Nerozvinuté dobrovoľníctvo *Medzi obcami územia nie sú aktivity koordinované *Chýbajú športoviská pre zimné i letné športy *Málo cyklo chodníkov, územie nie je prepojené cyklochodníkmi *Nedostatočné materiálne technické vybavenie športovísk</p>		
--	---	--	--	--

		*Nevyužívané prírodné možnosti pre športovanie (terén, poloha)		
--	--	---	--	--

3.3 Identifikácia potrieb

Ku tvorbe stratégie sme pristupovali od začiatku tak, aby sme ju dokázali poňať „integrovane“. Nezameriavali sme sa teda len na oblasti prioritne podporované prostredníctvom PRV a IROP. Ku konečným rozvojovým oblastiam (ako sú usporiadané vo SWOT) sme dospeli skrze rozvojové oblasti poňaté z pomerne širokého záberu, ktoré sme štruktúrovali ako: Ekonomická aktivita obyvateľstva a územia, Zamestnanosť a zamestnateľnosť, Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, Vzdelanie a vzdelávanie, Životné prostredie, Technická a dopravná infraštruktúra, Kultúra, Šport, Spoločenský a komunitný život, Sociálna oblasť, Zdravotníctvo, Partnerstvá, Manažment územia a Príprava na klimatické zmeny.

Vďaka podrobným analýzam, porovnávaní existujúceho stavu s možnosťami, stanovením disparít atď. sa nám podarilo určiť prioritné oblasti (4), ktoré sme následne znova analyzovali, zostavovali samostatné SWOT, pričom všetky relevantné a reálne dáta z predošlých krokov sa nám podarilo logicky usporiadať a selektovať tak, aby pôvodný materiál zostal zachovaný a pritom logicky korešpondoval so stratégiami vyššej hierarchie, PRV a IROP. Niektoré z nich (napr. v oblasti zdravotníctva, rozvoja komunit, kultúry a pod.) sa nám ďalej v materiáloch neobjavujú práve z dôvodu toho, že priamo nekorešpondujú so stratégiou predloženého typu. Napriek tomu neboli robené zbytočne a zostávajú pre územie doplnkovými časťami stratégie pre nasledujúce obdobie.

Z predošlého bola teda spracovaná finálna podoba SWOT pre špecifikované prioritné oblasti rozvoja a následne definované potreby, ktoré vyplynuli predovšetkým zo slabých stránok.

Potreby uvádzame pre prehľadnosť pri nami definovaných rozvojových oblastiach, ktoré sú prioritizované - zoradené počnúc oblasťou s najvyššou prioritou. Pri nich sú uvedené jednotlivé identifikované potreby aj s popisom a stručným vysvetlením. Pri jednotlivých prioritných rozvojových oblastiach sú **potreby hierarchicky usporiadané** (počnúc najdôležitejšími).

Komplexom ktorý zastrešuje najviac potrieb v území, sa nám prejavil ten, ktorý korešpondoval s pôvodnými oblasťami vzdelávania, poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva, ekonomickej aktivity, zamestnanosti a zamestnatel'nosti. Túto prioritnú oblasť sme pre jednoduchosť, čitateľnosť a jasnosť pomenovali **Poľnohospodárstvo a zamestnanosť**. Potreby v tejto oblasti plne korešpondujú s analýzami súčasného stavu v pozícii s tým, aké sú naše predstavy (vízie) o území v budúcnosti.

V prvom rade boli identifikované potreby súvisiace s obživou obyvateľstva v jeho prirodzenom prostredí. Aj keď sa jedná o málorozvinuté územie (v porovnaní s ostatnými regiónmi Slovenska), nie je dramaticky vyľudňované a aj napriek množstvu hendikepov (viď analýzy) môžeme konštatovať dostatok obyvateľov odhodlaných žiť v území trvalo, pritom sa jedná o významný počet vzdelaných obyvateľov, vo veľkej miere mladých obyvateľov, ktorí sú patrične s územím identifikovaní. Svoju existenciu spájajú vo veľkej miere s vidieckym spôsobom života a samoobživou (SHR, SZČO). V kontexte požiadaviek regionálneho trhu, v súčinnosti s modernými trendmi a dopyte po kvalitných regionálnych produktoch (predovšetkým potravín), sa nám javí potreba rozvoja domáceho, drobného, neintenzívneho a ekologického poľnohospodárstva, ako veľmi relevantná. Jednak z pohľadu rozvoja zamestnanosti (výroba – spracovanie – predaj), jednak z pohľadu kvality života a zdravia (odberateľ – konzument), až po terciárne (avšak pre nás veľmi dôležité) aspekty, akými je krajnotvorba, či zachovávanie vidieckeho charakteru územia a životného štýlu.

Základnou potrebou územia je teda rozvíjanie poľnohospodárskych činností, ktoré podporujú zvyšovanie zamestnanosti, samoobživy a samozásobiteľstva, pri zachovávaní dobrého stavu životného prostredia a vidieckeho rázu územia.

Sekundárnou potrebou je zabezpečovanie kvalitných potravín a ďalších regionálnych produktov (spojených s remeslami a službami), pre odberateľov z územia.

Terciárnou potrebou (čo do postupnosti, nie dôležitosti) **je dostatočná úroveň uvedomenia si hodnoty trvaloudržateľného rozvoja obyvateľstva**, s čím súvisia potreby celoživotného vzdelávania, budovania identity, ako aj zabezpečovanie profesionálneho rastu aktuálnych i potenciálnych kľúčových hráčov pre oblasť zamestnania a poľnohospodárstva.

Na vyššie špecifikovanú potrebu **nadväzuje ďalej potreba ochrany a tvorby životného prostredia** explicitne súvisiaca s lesmi, konkrétne potreba vzdelávať o životnom prostredí obyvateľov i návštevníkov, aby si mohli uvedomiť dôležitosť environmentu. Pre územie sú

tieto potreby viac než relevantné, keďže sú preňho charakteristické časté povodne a záplavy, z veľkej miery zapríčinené nedostatočným vzťahom k životnému prostrediu.

Kľúčovými slovami pre charakteristiku potrieb tejto rozvojovej oblasti sú teda:

Poľnohospodárstvo (neintenzívne, ekologické, tradičné), Mladí a začínajúci poľnohospodári, Rodinné farmy, Domáce produkty, Regionálny trh, Marketing, Vzdelávanie (environmentálne, poľnohospodárske, orientované na trvalo udržateľný rozvoj), Zamestnanosť (v poľnohospodárstve, potrebných remeslách a službách).

Druhú prioritnú oblasť pre rozvoj územia sme pre jednoduchosť a čitateľnosť nazvali **Vidiecky cestovný ruch**. Aj v tomto prípade (podobne ako pri prvej prioritnej oblasti) nám táto prioritná oblasť vyplynula z viacerých rozvojových oblastí (zamestnanosť, zachovanie a rozvoj vidieckeho prostredia, kultúra, šport, spoločenský život a ďalšie). Kompiluje v sebe fakty súčasného stavu – výnimočná geografická poloha územia v rámci Slovenska, turisticky atraktívne prostredie (Kežmarok, Vrbov, Levočské vrchy, blízkosť pamiatok UNESCO, národných parkov, zachované prírodné prostredie a pod.), ako aj nevyužitých možností pre zamestnanie (predovšetkým v službách pre cestovný ruch), dôvodné udržiavanie vidieckeho prostredia, starostlivosti o environment a pod.

Prioritnou potrebou v tejto oblasti je rozvoj zamestnanosti obyvateľov v segmente cestovného ruchu, s čím súvisí napĺňanie potrieb turistov a návštevníkov, ktorí vyhľadávajú práve vidiecke podoby cestovného ruchu na Slovensku. Tu máme na mysli predovšetkým služby ubytovania, stravovania, informačné služby a doplnkové služby. Pri tom realizované tak, aby v kontexte rozvíjajúceho sa poľnohospodárstva (viď predošlú prioritnú oblasť) mohli realizovať aj tí, ktorí chcú diverzifikovať, či rozširovať svoju činnosť.

S touto potrebou (zamestnanosť) súvisí aj nevyhnutnosť budovania a vytvárania pre územie nových, atraktívnych foriem cestovného ruchu, ktoré plne korešpondujú s vidieckym charakterom územia (agroturistika, zážitková turistika, gastroturistika a pod.), vychádzajúc s jedinečných možností a zdrojov a tradícií územia.

Sekundárnou potrebou je zachovávanie vidieckeho rázu územia a to práve prostredníctvom rozvoja cestovného ruchu. Jednoducho povedané, ak návštevník územia prichádza práve pre zážitok z vidieka, je nevyhnutné posilňovať vidiecky charakter. Teda zachovávať tradície, obnovovať drobné prvky vidieckej architektúry, vytvárať nové no štýlové prvky vidieka, vytvoriť možnosti pre poznávanie územia blízke vidieku (nie autobusom či autom ale skôr na bicykli, na koni a pod.)

Kľúčovými slovami pre charakteristiku potrieb tejto rozvojovej oblasti sú:

Zamestnanosť, vidiecky cestovný ruch, zachovanie vidieckeho prostredia, ubytovanie, stravovanie, doplnkové služby, informačné služby, cykloturistika, agroturistika, diverzifikácia, zážitok, tradície,

Najviac potrieb čo do kvantity sa nám podarilo identifikovať v rozvojovej oblasti, ktorú sme nazvali **Technická infraštruktúra**.

V tejto oblasti sme konštatovali prekrývanie množstva problémov v pôvodne definovaných oblastiach (občianska vybavenosť, dopravná infraštruktúra, životné prostredie, kultúra, šport, sociálna oblasť, zamestnanosť a i.), ktoré však mali spoločného menovateľa – technické, technologické, priestorové, ekonomické limity pre rozvoj územia.

Primárnou potrebou v tejto rozvojovej oblasti je disponovanie dostatočnými a vyhovujúcimi priestorovými, (ale aj technickými a technologickými) prostriedkami pre napĺňanie kultúrnych, športových, spoločenských a sebarealizačných potrieb obyvateľov, **ako aj realizovanie sociálnych služieb** pre obyvateľov s rôznymi hendikepmi (fyzickými, psychickými, sociálnymi a i.).

Sekundárnou potrebou je zvýšiť kvalitu života v území, prostredníctvom zlepšenia stavu technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti, aspoň na priemernú úroveň v kontexte strednej Európy. Táto potreba odráža realitu neexistencie alebo nevyhovujúceho stavu ani len základných prvkov drobnej infraštruktúry (ako napr. chodníky, lávky, verejné priestranstvá, prvky drobnej architektúry, hmotného kultúrneho dedičstva a ď.), nehovoriac o väčších infraštruktúrnych nedostatkoch (verejné vodovody, odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd, vyslovene zlý stav dopravnej infraštruktúry a pod.).

V identifikácii potrieb v kontexte predkladanej stratégie sme sa však obmedzili len na špecifikáciu tých potrieb, ktoré výhľadovo za predpokladu implementácie je aj reálne naplniť.

V rámci sekundárnej potreby rozvojovej oblasti technická infraštruktúra je dôležité upozorniť aj na potrebu prepojenia územia všetkými dostupnými spôsobmi (cesty, lávky, mosty, chodníky, odstavné plochy pre vozidlá, zastávky či samostatné riešenie autobusovej dopravy v území a pod.), čo nie je samoúčelnou konštatáciou, ale doslova nevyhnutnosťou pre rozvoj zamestnanosti a zabezpečenia vyššej kvality života v území. Konkrétne sa jedná o dôležitý fakt, že obce medzi sebou sú spravidla prepojené len hlavnou cestou, po ktorej autobusové spoje premávajú len cez strediskové mesto Kežmarok, pričom prekonávajú zbytočne veľké vzdialenosti dookola. Namiesto toho, aby sme sa krátko (hoci pešo alebo na bicykli) dokázali rýchlo dostať do vedľajšej obce. Ak uvažujeme v kontexte rozvoja

zamestnanosti (v poľnohospodárstve, remeslách, službách, cestovnom ruchu a pod.), je nevyhnutné pohyb v území zefektívniť a zjednodušiť. V opačnom prípade je tu reálne riziko, že aj keby sme mohli pracovať vo vedľajšej obci, dochádzka do nej nie je časovo reálna, alebo by sme sa museli brodiť cez pole a potok atď. V „lepšom prípade“ vyčkávať na dopravný spoj v nevyhovujúcej autobusovej zastávke.

Kľúčovými slovami pre charakteristiku potrieb tejto rozvojovej oblasti sú:

Kvalita života obyvateľov, priestory pre kultúrny, spoločenský, športový, komunitný život, sociálne služby, drobná infraštruktúra, doprava, občianska vybavenosť, chodníky, zastávky, mosty.

Poslednou definovanou rozvojovou oblasťou stratégie je oblasť, ktorá zahŕňa potreby zachovania vzácneho a vytrácajúceho sa kultúrneho dedičstva. Pomenovali sme ju **Partnerstvá a spolupráca**, a to predovšetkým z toho dôvodu, že svoju vlastnú výnimočnosť a bohatstvo tradícií si dokážeme uvedomiť najviac vtedy, ak ho konfrontujeme s výnimočnosťou a bohatstvom iných. Z tohto pohľadu sme identifikovali nasledovné potreby územia:

Potreba oživovania kultúry v území, udržiavania jedinečných tradícií, zveľaďovanie dedičstva predkov a niekdajších komunít žijúcich v území (Židia, Nemci), v súčasnosti s dobrou propagáciou územia doma i v zahraničí.

Kľúčovými slovami pre charakteristiku potrieb tejto rozvojovej oblasti sú:

Spolupráca, kultúra, tradícia, dedičstvo, marketing, propagácia, partnerstvo, menšiny.

V časti 3.3. sme sa pokúsili o stručnú charakteristiku identifikovaných potrieb, potreby sme sa snažili štruktúrovať podľa nami definovaných rozvojových oblastí a to pre lepšiu orientáciu a čitateľnosť. Jednotlivé identifikované potreby však nie je možné explicitne oddeliť a priradiť k oblastiam, keďže sa do veľkej miery premietajú vo všetkých oblastiach, ako je tomu napr. s potrebami súvisiacimi so zamestnaním, prácou, ekonomickou aktivitou. Potreby súvisiace s obživou môžeme indikovať nielen v poľnohospodárstve a zamestnanosti, ale aj vidieckom cestovnom ruchu, technickej infraštruktúre a do istej miery aj v partnerstvách a spolupráci. Vzhľadom k formálnej stránke predkladanej stratégie sme sa ich snažili usporiadať tak (výlučne však len po stránke formálnej, nie stránke vecnej), aby boli relevantné k možnostiam programov PRV a IROP.

Ako sme uviedli na začiatku kapitoly, identifikovaných potrieb v pôvodne definovaných oblastiach bolo podstatne viac. Z hľadiska relevantnosti k predkladanej stratégii však túto časť nespracovávame, avšak tá zostáva (rozpracovaná až na úroveň akčného plánu) pre

potreby územia naďalej živá a pripravená pre ďalšie využitie. Týka sa to potrieb v oblastiach ako napr. zdravotníctvo (kvalita a dostupnosť zdravotníckej starostlivosti v území), vzdelávanie (materské, základné a stredné školy v území), zamestnanosť (sociálna ekonomika, riešenie problémov marginalizovaných rómskych komunít), bezpečnosť a ochrana v území, bytová výstavba, vodné hospodárstvo, väčšie projekty technickej infraštruktúry a iné.

4. Strategický rámec

4.1 Definovanie vízie a strategického cieľa

Vízia územia OZ RRS (r. 2030)

Územie s rozvinutým poľnohospodárstvom, lesníctvom a atraktívnym vidieckym cestovným ruchom poskytujúce dostatok pracovných príležitostí. Vzdeláva a podnecuje sebarozvoj každého obyvateľa, ktorý vďaka vyhovujúcej technickej infraštruktúre, zachovanému životnému prostrediu, sociálnej a zdravotnej starostlivosti prežíva v území kvalitný a dôstojný život. Územie, ktoré v prítomnosti zachováva historickú minulosť a tradície a otvára možnosti pre kultúrne dedičstvo budúcnosti.

Strategický cieľ (r. 2025)

Zlepšiť kvalitu života obyvateľov v území, prostredníctvom rozvoja zamestnanosti v kontexte rozvoja poľnohospodárstva, vidieckeho cestovného ruchu a podnikania, ako aj zlepšenia technickej a sociálnej infraštruktúry za predpokladu zachovania kvality environmentu a kultúrno- historického dedičstva.

4.2 Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení

Metodika tvorby dokumentu stratégie CLLD vychádzala z prístupu „od vízie ku stratégii“, základom procesu bola teda tvorba strednodobých vízií jednotlivých oblastí (bližšie pozri v časti 3.3 – analytická časť), výsledkom čoho bolo stanovenie (vyhlásenie) vízie územia do roku 2030 a stanovenie strategického cieľa do roku 2025.

Po ich spracovaní boli pracovným tímom stanovené a sformulované jednotlivé priority. Tie sa týkali už oblastí zredukovaných podľa predbežných rozborov a blízkosti (podobnosti) v jednotlivých aspektoch PRV a IROP.

Na základe stanovených priorít boli ďalej vytvárané podrobné SWOT analýzy. Odrážali sa jednak od vstupných analýz, ako aj kvalifikovaných odhadov a usudzovania odborníkov v jednotlivých pracovných skupinách (tam kde silné stránky nebolo možné jednoznačne podložiť exaktnými merateľnými faktami). Kompletizácia SWOT prebiehala kompaktabilizovaním medzi jednotlivými SWOT analýzami oblastí.

Prostredníctvom logického triedenia slabých stránok zo SWOT boli diagnostikované, identifikované a prehodnocované a formulované jednotlivé problémy. Po ich následnej prioritizácii sa problémy podarilo chronologicky usporiadať.

Identifikované problémy boli ďalej podrobené analýze príčinnno následkových vzťahov. Po detailnom rozbere problémov a ich opätovnom prehodnotení (tvorba stromu problémov) boli analýzy problémov preklápané do cieľov.

Proces bol realizovaný v rámci zásad relevantnosti, reálnosti, špecifickosti, merateľnosti, konkrétnosti a aktuálnosti.

Ako kľúčové pre stratégiu územia boli stanovené tieto priority:

- 1. Poľnohospodárstvo a zamestnanosť**
- 2. Vidiecky cestovný ruch**
- 3. Technická infraštruktúra**
- 4. Partnerstvá a spolupráca**
- 5. Riadenie vykonávania aktivít stratégie CLLD**

1. Poľnohospodárstvo a zamestnanosť je prioritnou oblasťou, kde bolo identifikovaných najviac potrieb v území, ktoré korelovali nielen s problematikou vzdelávania, poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva, ekonomickej aktivity, zamestnanosti a zamestnateľnosti.

Základnou potrebou identifikovanou nielen pre prioritnú oblasť, ale aj pre územie ako také, je **rozvíjanie poľnohospodárskych činností**, ktoré podporujú zvyšovanie zamestnanosti, samoobživy a samozásobiteľstva, pri zachovávaní dobrého stavu životného prostredia a vidieckeho rázu územia.

Vzhľadom k aktuálnemu stavu poľnohospodárstva a zamestnanosti v území v kontexte identifikovanej potreby, sme prostredníctvom **slabých stránok vo SWOT** analýze konštatovali:

Chýbajú malé rodinné farmy a domáce chovy, Rozdrobenosť poľnohospodárskej pôdy, Nedostupnosť pôdy pre záujemcov o farmárčenie, Vytrácanie sa pestovania tradičných plodín a chovov zvierat, Málo pracovných príležitostí v území, Nízka kvalifikovanosť rómskych komunit, Chýba vzdelávanie dospelých a formy celoživotného vzdelávania, Slabá prepojenosť škôl s praxou, Nedostatok stredných škôl pripravujúcich remeselníkov a poľnohospodárov.

Pritom ako **silné stránky SWOT** koncipované zdrojmi, a teda tým čo anticipuje možnosti rozvoja a intervencie, sme konštatovali: Fungujúce poľnohospodárske podniky, Dostatok poľnohospodárskej pôdy a lesov, Chovné rybníky v území, Začínajúce prevádzky rodinných fariem, Dostatok kvalifikovanej prac. sily pre poľnohospodárstvo a lesníctvo, Existujúca prvovýroba v území, Postupná obnova chovateľstva rodinného typu (ovce, kozy, včely), Návrat k domácim ekologickým chovom, Existujúca sieť ZŠ a MŠ v území,

dobrá dostupnosť stredných škôl (PP, KK), Dostatok pedagógov v regióne, Existujúce vzdelávanie detí a mládeže z MRK v špecializovaných odborných školách.

Napriek zjavným problémom (indikovaným v slabých stránkach, teda existuje reálny potenciál pre spôsobenie zmien, existujú kapacity umožňujúce využitie zdrojov a naplnenie potrieb.

Reakciou v zmysle naplnenia potrieb a odstránenia problémov sú špecifické ciele Priradujeme k nim relevantné Fokusové oblasti PRV:

ŠC 1.1 Obnova neintežívnych a drobných poľnohospodárskych činností v území, prostredníctvom podpory mladých farmárov.

Fokusová oblasť PRV:

6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

2B) Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny

ŠC 1.2 Podpora celoživotného vzdelávania obyvateľov orientovaného na poľnohospodárstvo a trvalo udržateľný život na vidieku

Fokusová oblasť PRV:

6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

1A) Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach

1C) Podpora celoživotného vzdelávania a odborného vzdelávania v odvetviach poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

ŠC 1.3 Obnova a podpora neintežívnych a drobných poľnohospodárskych činností v území prostredníctvom podpory rodinných fariem, gazdovstiev a prostredníctvom subjektov sociálnej ekonomiky zameraných na poľnohospodárstvo

Fokusová oblasť PRV:

6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

2B) Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny

3A) Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií

Sekundárnou potrebou je zabezpečovanie kvalitných potravín a ďalších regionálnych produktov (spojených s remeslami a službami), pre odberateľov z územia.

Vzhľadom k aktuálnemu stavu v kontexte identifikovanej potreby, sme prostredníctvom **slabých stránok vo SWOT** analýze konštatovali: Málo regionálnych produktov v území, Chýba kvalitný mikroregionálny trh s poľnohospodárskymi produktmi a výrobkami, Chýbajú malí lokálni spracovatelia výrobkov, Chýbajú výkupy plodov a bylín, Slabá propagácia existujúcich výrobcov a poľnohospodárov, Chýbajú odbytové strediská pre výrobu.

Pritom ako **silné stránky SWOT** koncipované zdrojmi a teda tým čo anticipuje možnosti rozvoja a intervencie, sme konštatovali: Existujúci a fungujúci predaj z dvora, Začínajúce prevádzky rodinných fariem, Existujúca prvovýroba v území, Postupná obnova chovateľstva rodinného typu (ovce, kozy, včely), Rozvinuté včelárstvo v území, Návrat k domácim ekologickým chovom.

Reakciou v zmysle naplnenia potreby a odstránenia problémov je špecifický cieľ Priradíme k nim relevantný špecifický cieľ IROP:

ŠC 1.4 Vytvorenie regionálneho trhu s poľnohospodárskymi komoditami

Špecifický cieľ IROP 5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií

Terciárnou potrebou je dostatočná úroveň uvedomenia si hodnoty trvaloudržateľného rozvoja obyvateľstva, s čím súvisia potreby celoživotného vzdelávania, budovania identity, ako aj zabezpečovanie profesionálneho rastu aktuálnych i potenciálnych kľúčových hráčov pre oblasť zamestnania, poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a environmentu ako takého.

Vzhľadom k aktuálnemu stavu v kontexte identifikovanej potreby, sme prostredníctvom **slabých stránok vo SWOT** analýze konštatovali: Nevyužívanie mimoprodukčných funkcií lesa, Zničené lesy po ťažbe, nevyužívanie odpadovej drevnej hmoty, Málo pracovných príležitostí v území, Nedostatok remeselných profesií, Chýbajú odbytové strediská pre výrobu, Nízka kvalifikovanosť rómskych komunít, Chýba servis pre začínajúcich SZČO, Chýbajú zamestnanecké a podnikateľské inkubátory, Chýba vzdelávanie dospelých a formy celoživotného vzdelávania, Nedostatok stredných škôl pripravujúcich remeselníkov a poľnohospodárov.

Pritom ako **silné stránky SWOT** koncipované zdrojmi a teda tým čo anticipuje možnosti rozvoja a intervencie, sme konštatovali: Dostatok poľnohospodárskej pôdy a lesov, Dostatok kvalifikovanej prac. sily pre poľnohospodárstvo a lesníctvo, Existujúca

prvovýroba v území, Fungujúce spracovanie dreva v území, Existujúca sieť ZŠ a MŠ v území, dobrá dostupnosť stredných škôl (PP, KK), Existujúce vzdelávanie detí a mládeže z MRK v špecializovaných odborných školách.

Reakciou v zmysle naplnenia potrieb a odstránenia problémov sú špecifické ciele Priradujeme k nim relevantné Fokusové oblasti PRV/špecifický cieľ IROP:

ŠC 1.5 Posilnenie potenciálu lesného hospodárstva prostredníctvom environmentálneho zhodnocovania lesa a využitia pre rast zamestnanosti

Fokusová oblasť PRV:

4A) Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy

4B) Zlepšenie vodného hospodárstva vrátane riadenia používania hnojív a pesticídov

ŠC 1.6 Zvýšenie zamestnanosti v území prostredníctvom rozvoja remesiel a malého podnikania.

Špecifický cieľ IROP: Podpora rastu a tvorby pracovných miest rozvojom podnikania a inovácií na miestnej úrovni

2. Vidiecky cestovný ruch je prioritnou oblasťou, ktorá v sebe spája fakty súčasného stavu – výnimočná geografická poloha územia v rámci Slovenska, turisticky atraktívne prostredie ako aj nevyužívanie možností pre zamestnanie, dôvodné udržiavanie vidieckeho prostredia, starostlivosti o environment a pod.

Prioritnou potrebou v tejto oblasti je **rozvoj zamestnanosti** obyvateľov v segmente cestovného ruchu, s čím súvisí napĺňanie potrieb turistov a návštevníkov.

Pri tom realizované tak, aby v kontexte rozvíjajúceho sa poľnohospodárstva mohli realizovať aj tí, ktorí chcú diverzifikovať, či rozširovať svoju činnosť.

S touto potrebou (zamestnanosť) súvisí aj nevyhnutnosť budovania a vytvárania pre územie nových, atraktívnych foriem cestovného ruchu, ktoré plne korešponujú s vidieckym charakterom územia, s jedinečných možností a zdrojov a tradícií územia.

Sekundárnou potrebou je zachovávanie vidieckeho rázu územia a to práve prostredníctvom rozvoja cestovného ruchu.

Vzhľadom k aktuálnemu stavu v kontexte identifikovaných potrieb, sme prostredníctvom **slabých stránok** vo SWOT analýze konštatovali: Málo cyklotrás a označených cykloturistických chodníkov, Zanedbané kultúrne pamiatky, Nerozvinutá agroturistika,

Chýbajú typické regionálne výrobky, značka, suveníry, Neobnovované tradičné remeslá, Málo atrakcií a aktivít pre turistov v území, Nevyhovujúce a zastaralé atrakcie pre CR v území, Slabá propagácia CR v území, Chýbajú ciele programy pre turistov, Nízky štandard existujúcich služieb pre CR v území, V obciach MR chýbajú služby ubytovania a stravovania, Chýbajú táboriská, kempy, lacné formy ubytovania

Pritom ako **silné stránky SWOT** koncipované zdrojmi a teda tým čo anticipuje možnosti rozvoja a intervencie, sme konštatovali: Výnimočné prírodné prostredie, Zdroje termálnej vody v území, Množstvo historických a kultúrnych pamiatok, Zachovaný folklór v území, Výnimočná geografická poloha, blízkosť Poľska, Blízkosť národných parkov a významných stredísk CR, Existujúce ubytovacie kapacity v území, Existujúce stravovacie kapacity v území, Kežmarok a Vrbov sú významnými strediskami CR, ELRO – festival remesiel v Kežmarku, Dobrá a známa značka Thermal Park Vrbov, Vybudované partnerstvá MAS i jednotlivých obcí, Stredné školy v Kežmarku pripravujú odborný potenciál pre CR

Reakciou v zmysle naplnenia potrieb a odstránenia problémov je špecifický cieľ Priradujeme k nim relevantné Fokusové oblasti PRV/špecifický cieľ IROP:

ŠC 2.1 Zvýšiť atraktivitu územia pre návštevníkov hľadajúcich netradičné formy trávenia voľného času v tradičnom duchu a zachovalom vidieckom prostredí.

Fokusová oblasť PRV:

6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

2A) Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie

2B) Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny

6A) Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

Špecifický cieľ IROP: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií

3. Technická infraštruktúra je prioritnou oblasťou, v ktorej sme konštatovali prekrývanie množstva problémov, ktoré však mali spoločného menovateľa – technické, technologické, priestorové, ekonomické limity pre rozvoj územia.

Primárnou potrebou v tejto rozvojovej oblasti je **disponovanie dostatočnými a vyhovujúcimi priestorovými**, (ale aj technickými a technologickými) **prostriedkami** pre napĺňanie kultúrnych, športových, spoločenských a sebarealizačných potrieb obyvateľov, **ako aj realizovanie sociálnych služieb** pre obyvateľov s rôznymi hendikepmi.

Vzhľadom k aktuálnemu stavu v kontexte identifikovaných potrieb, sme prostredníctvom **slabých stránok vo SWOT** analýze konštatovali: Nevybudovaný systém sociálnych služieb pre seniorov a handicapovaných, Zastaralé budovy kultúrnych domov, Málo priestorov pre komunitné aktivity, kluby, prácu združení, Chýba bezbariérovosť obecných budov, Zastaralé požiarné zbrojnice, Niektoré kultúrne pamiatky sú schátralé

Pritom ako **silné stránky SWOT** koncipované zdrojmi a teda tým čo anticipuje možnosti rozvoja a intervencie, sme konštatovali: Vybudované detské ihriská, Verejné budovy škôl, úradov, kultúrnych domov a požiarnych zbrojníc v stave umožňujúcom ich prevádzku, Množstvo kultúrnych pamiatok v území, Existencia zaujímavých múzeí v území

Reakciou v zmysle naplnenia potrieb a odstránenia problémov sú špecifické ciele Priradujeme k nim relevantná Fokusová oblasť PRV/špecifický cieľ IROP:

ŠC 3.1 Skvalitnenie kultúrneho a spoločenského života v území zlepšením priestorového i materiálneho vybavenia pre kultúru.

Fokusová oblasť PRV:

6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

ŠC 3.2 Vybudovanie sociálnych služieb pre seniorov, handicapovaných, detí, týraných a marginalizovaných a budovanie systému striebornej ekonomiky v území

Špecifický cieľ IROP: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

Sekundárnou potrebou je zvýšiť kvalitu života v území, prostredníctvom zlepšenia stavu technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti, Táto potreba odráža realitu neexistencie alebo nevyhovujúceho stavu ani len základných prvkov drobnej infraštruktúry, nehovoriac o väčších infraštruktúrnych nedostatkoch.

Vzhľadom k aktuálnemu stavu v kontexte identifikovaných potrieb, sme prostredníctvom **slabých stránok vo SWOT** analýze konštatovali: Zlé dopravné prepojenie územia, Nevyhovujúca dopravná infraštruktúra, stav zastávok verejnej dopravy, chýbajúce parkoviská a odstavné plochy, Nezrekonštruované budovy škôl, Nevyhovujúci stav obecných komunikácií, Zlý stav mostov v území, Zastaralé osvetlenie a miestnych

rozhlasov, Nerevitalizované cintoríny, Chýbajú priestory v ZŠ, Chýbajúce chodníky popri hlavných cestách, Chýba kompletne odkanalizovanie územia a ČOV, Nevybudovaná technická infraštruktúra k miestam kľúčovým pre rozvoj cestovného ruchu, Nedostatočné protipovodňové opatrenia

Prítom ako **silné stránky SWOT** koncipované zdrojmi a teda tým čo anticipuje možnosti rozvoja a intervencie, sme konštatovali: Plynofikované územie, Vybudované verejné vodovody v území, Územie čiastočne odkanalizované, Vybudované verejné osvetlenie v obciach, Vybudované verejné rozhlasové vysielače v obciach, Čiastočne vybudované chodníky pre peších

Reakciou v zmysle naplnenia potrieb a odstránenia problémov sú špecifické ciele Priradíme k nim relevantnú Fokusovú oblasť PRV/špecifický cieľ IROP:

ŠC 3.3 Dobudovanie a rekonštruovanie drobnej tech. infraštruktúry a občianskej vybavenosti kľúčovej pre rozvoj územia v súlade s environmentálnymi princípmi, tvorbou biotopov a vidieckosti

Špecif.cieľ IROP:

Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

Fokusová oblasť PRV

6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

ŠC 3.4 Zlepšiť prepojenie územia cestnými komunikáciami za účelom efektívneho rozvoja a výrazným zlepšením podmienok pre zvyšovanie zamestnanosti a cestovný ruch.

Špecifický cieľ IROP: *Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach*

4.Partnerstvá a spolupráca je oblasťou, ktorá zahŕňa potreby zachovávaného vzácneho a vytrácajúceho sa kultúrneho dedičstva. Identifikovali sme nasledovnú potrebu:

Potreba oživovania kultúry v území, udržiavania jedinečných tradícií, zveľaďovanie dedičstva predkov a niekdajších komunít žijúcich v území, v súčinnosti s dobrou propagáciou územia doma i v zahraničí.

Vzhľadom k aktuálnemu stavu v kontexte identifikovaných potrieb, sme prostredníctvom **slabých stránok vo SWOT** analýze konštatovali: Mládež má málo možností stretávať sa s ľudovou kultúrou, Nevyužitie historické objekty (opustené kostoly, obecné budovy), Neexistujú zbierky predmetov tradičnej kultúry, Neobnovované tradičné prevádzky historických remesiel a cechov, Neaktívne dedinské folklórne skupiny, Zanikanie nárečí,

Chýba povedomie Rómov o vlastnej kultúre, Chýbajú spoločenské priestory a kultúrne domy, Chýbajú priestory pre prezentácie, amfiteátre, pódia, Zlé materiálne technické zabezpečenie kultúry, Chýbajú aktívni lídri, Nerozvinuté dobrovoľníctvo, Medzi obcami územia nie sú aktivity koordinované

Prítom ako **silné stránky SWOT** koncipované zdrojmi a teda tým čo anticipuje možnosti rozvoja a intervencie, sme konštatovali: Existencia kultúrnych zoskupení a klubov v území, Významné podujatia v území, Žijúci ľudoví remeselníci, Významní rodáci v kultúrnej oblasti, Historicky multikultúrne prostredie, Dobrá dostupnosť významných kultúrnych inštitúcií v regióne, Tradícia spoločenských podujatí a udalostí (plesov a pod.), Existujúce medzinárodné kontakty a spolupráca, Zachovávanie nárečia u staršej generácie, Existujúce viacúčelové ihriská, Thermal park Vrbov, Fungujúce exkluzívne športové kluby (lukostreľba, poštové holuby, badmington, šach, volejbal, tenis, skauting)

Reakciou v zmysle naplnenia potreby a odstránenia problémov je špecifický cieľ Priradíme k nim relevantné Fokusové oblasti PRV/špecifické ciele IROP:

ŠC 4.1 Vytvoriť podmienky pre zachovávanie a rozvoj tradičnej kultúry ako aj zviditeľňovanie jedinečného a atraktívneho územia.

Fokusová oblasť PRV

6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

Následne sme navrhli opatrenia k jednotlivým špecifickým cieľom stratégie. Pre prehľadnosť uvádzame v štruktúre:

- ❖ Prioritná oblasť
- ❖ Špecifický cieľ
- ❖ Opatrenia (tie ktoré sú financovateľné z PRV majú následne priradené číselné kódy opatrení PRV, v prípade IROP je uvedená príslušná aktivita)

1. Poľnohospodárstvo a zamestnanosť

Špecifický cieľ 1.1:

Obnova neintenzívnych a drobných poľnohospodárskych činností v území, prostredníctvom podpory mladých farmárov.

Opatrenie:

1.1.1 Podpora na začatie podnikania mladých farmárov.

Opatrenie PRV 6.1

Špecifický cieľ 1.2:

Podpora celoživotného vzdelávania obyvateľov orientovaného na poľnohospodárstvo a trvalo udržateľný život na vidieku

Opatrenie:

- 1.2.1 Podpora projektov inštitúcií a organizácií realizujúcich aktivity celoživotného vzdelávania v území zameraného na poľnohospodárstvo a trvalo udržateľný rozvoj

Opatrenie PRV 1.2

Špecifický cieľ 1.3:

Obnova a podpora neintežívnych a drobných poľnohospodárskych činností v území prostredníctvom podpory rodinných fariem, gazdovstiev a prostredníctvom subjektov sociálnej ekonomiky zameraných na poľnohospodárstvo

Opatrenia:

- 1.3.1 Podpora začínajúcich malých rodinných fariem a subjektov sociálnej ekonomiky, zameraných na poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka vrátane podpory marketingových aktivít zameraných na originalitu poľnohospodárskych produktov z územia.

Opatrenie PRV 6.3

- 1.3.2 Podpora existujúcich mikro a malých podnikov a malých rodinných fariem podnikajúcich v poľnohospodárskej prvovýrobe.

Opatrenie PRV 4.1

- 1.3.3 Podpora mikro a malých podnikov i malých rodinných podnikov podnikajúcich v spracovateľskom priemysle vrátane podpory marketingových aktivít zameraných na originalitu poľnohospodárskych produktov z územia.

Opatrenie PRV 4.2

Špecifický cieľ 1.4:

Vytvorenie regionálneho trhu s poľnohospodárskymi komoditami

Opatrenie:

- 1.4.1 Vybudovanie odbytového centra pre poľnohospodársku produkciu územia – trhovú miesto.

Aktivita IROP: Rozvoj základnej infraštruktúry – výstavba a obnova mestských trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov

Špecifický cieľ 1.5:

Posilnenie potenciálu lesného hospodárstva prostredníctvom environmentálneho zhodnocovania lesa a využitia pre rast zamestnanosti

Opatrenia:

1.5.1 Podpora programov ochrany pred povodňami realizovanými v lesoch.

Opatrenie PRV 8.3

1.5.2 Podpora programov tvorby náučných prírodných zón.

Opatrenie PRV 8.5

Špecifický cieľ 1.6:

Zvýšenie zamestnanosti v území prostredníctvom rozvoja remesiel a malého podnikania.

Opatrenie:

1.6.1 Podpora podnikateľských subjektov územia zabezpečením technickej, technologickej a priestorovej základne podnikov.

Aktivita IROP: zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev

2. Vidiecky cestovný ruch

Špecifický cieľ 2.1:

Zvýšiť atraktivitu územia pre návštevníkov hľadajúcich netradičné formy trávenia voľného času v tradičnom duchu a zachovalom vidieckom prostredí.

Opatrenia:

2.1.1 Podpora služieb v oblasti vidieckeho cestovného ruchu korešpondujúcich s tradičnými formami

Aktivita IROP: Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, SZČO a družstiev

2.1.2 Podpora vzniku a dobré fungovanie doplnkových služieb agroturistického typu pre návštevníkov územia.

Opatrenie PRV 6.4

2.1.3 Podpora vytvárania prvkov drobnej tradičnej infraštruktúry na území obce vrátane cyklotrás a turistických chodníkov.

Opatrenie PRV 7.5

3. Technická infraštruktúra

Špecifický cieľ 3.1:

Skvalitnenie kultúrneho a spoločenského života v území zlepšením priestorového i materiálneho vybavenia pre kultúru.

Opatrenie:

3.1.1 Dobudovanie a vybavenie priestorov potrebných pre komunitné, kultúrno-spoločenské a športové aktivity obyvateľov vrátane technického a materiálneho vybavenia.

Opatrenie PRV 7.4

Špecifický cieľ 3.2:

Vybudovanie sociálnych služieb pre seniorov, handicapovaných, deti, týraných a marginalizovaných a budovanie systému striebornej ekonomiky v území

Opatrenie:

3.2.1 Podpora projektov rozvoja sociálnych služieb pre definované skupiny obyvateľov v nadväznosti na budovanie striebornej ekonomiky v území.

Aktivita IROP: Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti sociálnych a komunitných služieb

Špecifický cieľ 3.3:

Dobudovanie a rekonštruovanie drobnej tech. infraštruktúry a občianskej vybavenosti kľúčovej pre rozvoj územia v súlade s environmentálnymi princípmi, tvorbou biotopov a vidieckosti

Opatrenia:

3.3.1 Podpora rekonštrukcie chodníkov, mostov, verejných priestranstiev a prostriedkov súvisiacich s občianskou vybavenosťou odrážajúcich kvalitu života v území environmentálnom duchu a tvorbou biotopov.

Opatrenie PRV 7.2

Špecifický cieľ 3.4:

Zlepšiť prepojenie územia cestnými komunikáciami za účelom efektívneho rozvoja a výrazným zlepšením podmienok pre zvyšovanie zamestnanosti a cestovný ruch.

Opatrenie:

3.4.1 Výstavba a rekonštrukcia autobusových zastávok, odstavných plôch pre automobily a parkovísk a podpora zabezpečenia prepojenia územia autodopravou.

Aktivita IROP: Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel.

4.Partnerstvá a spolupráca

Špecifický cieľ 4.1:

Vytvoriť podmienky pre zachovávanie a rozvoj tradičnej kultúry ako aj zviditeľňovanie jedinečného a atraktívneho územia.

Opatrenia:

4.1.1 Činnosti spolupráce MAS - *Opatrenie PRV 19.3*

Podpora živej kultúry a originálnych podujatí ľudovej kultúry územia

Podpora projektov zameraných na oživenie židovskej a nemeckej tradície v území - marketingové a informačné aktivity zvyšujúce záujem návštevníkov o územie, postavené na spoločnej značke a filozofii

5.4. Riadenie vykonávania aktivít stratégie CLLD

Špecifický cieľ 5.1 :

Podpora efektívnej implementácie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou MAS Spiš

5.1.1 Animácia stratégie MAS (náklady na oživenie stratégie) - 19.4

5.1.2 Chod MAS (prevádzkové náklady)

Okrem podrobne deklarovanej kompaktnosti a kontinuite stratégie s PRV SR 2014-2020 a IROP 2014-2020, uvádzame ako tieto ciele CLLD prispievajú k cieľom PRV a IROP:

Stratégia CLLD priamo korešponduje s týmito cieľmi PRV:

- *Posilnenie konkurencieschopnosti pôdohospodárskeho sektora*
- *Udržateľný manažment prírodných zdrojov a prispôsobovanie sa klimatickým zmenám*
- *Vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komunít vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest*

Stratégia CLLD v plnej miere napĺňa globálny cieľ IROP:

Podporiť zvýšenie kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí, a korešponduje so zameraním IROP:

- ✓ *rozvíjanie objektívnych podmienok udržania, resp. postupného zvyšovania kvality života vo vybraných dimenziách,*
- ✓ *príspevok k územnému rozvoju a územnej súdržnosti,*
- ✓ *podpora opatrení, ktoré sú realizované z miestnej a regionálnej úrovne, t. j. zo strany obcí, miest a VÚC,*
- ✓ *aplikovanie integrovaného prístupu.*

Ďalej stratégia CLLD napĺňa nasledovné priority stratégie EU 2020:

Dosiahnutie rastu, ktorý je:

inteligentný – prostredníctvom efektívnejšieho investovania do vzdelávania

inkluzívny – s veľkým dôrazom na tvorbu pracovných miest a zmiernenie chudoby.

Stratégia CLLD napĺňa nasledovné ciele Stratégie EU 2020:

1. Zamestnanosť

- *zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 až 64 rokov na 75 %*

4. Vzdelávanie

- *Zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 10 %*
- *minimálne 40 % podiel obyvateľov vo veku 30 – 34 rokov, ktorí majú ukončené vysokoškolské vzdelanie*

5. Boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu

- *aspoň o 20 miliónov znížiť počet osôb, ktorým hrozí chudoba a sociálne vylúčenie*

Pozičný dokument partnerskej dohody obsahuje 11 tematických cieľov, ktoré prioritne určené na financovanie v programovacom období 2014-2020, pričom stratégia CLLD korešponduje so šiestimi (z jedenástich) tematickými cieľmi:

TC 3: Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP

TC 6: Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívneho využívania zdrojov

TC 7: Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach

TC 8: Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily

TC 9: Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe

TC 10: Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania

4.3 Súhrn strategického rámca

Tabuľka č. 3: Súhrnný prehľad strategického rámca

Vízia			
<p>Územie s rozvinutým poľnohospodárstvom, lesníctvom a atraktívnym vidieckym cestovným ruchom poskytujúce dostatok pracovných príležitostí. Vzdeláva a podnecuje sebarozvoj každého obyvateľa, ktorý vďaka vyhovujúcej technickej infraštruktúre, zachovanému životnému prostrediu, sociálnej a zdravotnej starostlivosti prežíva v území kvalitný a dôstojný život. Územie, ktoré v prítomnosti zachováva historickú minulosť a tradície a otvára možnosti pre kultúrne dedičstvo budúcnosti.</p>			
Špecifikácia prvkov IRV/IROP	Strategický cieľ		
	<p>Zlepšiť kvalitu života obyvateľov v území, prostredníctvom rozvoja zamestnanosti v kontexte rozvoja poľnohospodárstva, vidieckeho cestovného ruchu a podnikania, ako aj zlepšenia technickej a sociálnej infraštruktúry za predpokladu zachovania kvality environmentu a kultúrno-historického dedičstva.</p>		
Priorita PRV: 1,2,3,4 Prioritná os IROP: 5	Priorita 1 Poľnohospodárstvo a zamestnanosť		
Fokusová obl. PRV: 6B – 2B Špecif.cieľ IROP: -	<p>Špecifický cieľ 1.1: Obnova neintezívnych a drobných poľnohospodárskych činností v území prostredníctvom podpory mladých farmárov.</p>		
Opatrenie PRV: 6.1 Aktivita IROP: -	Opatrenia PRV: Opatrenie 1.1.1 Podpora na začatie podnikania mladých farmárov.	Opatrenia IROP: x	Iné opatrenia: Opatrenia OP Ľudské zdroje – Prioritná os Zamestnanosť

			ŠC 2.1.1 - ŠC 2.1.2 - ŠC 4.1.2 - ŠC: 5.2.1
Fokusová obl.PRV: 6B – 1A – 1C Špecif.cieľ IROP: -	Špecifický cieľ 1.2 Podpora celoživotného vzdelávania obyvateľov orientovaného na poľnohospodárstvo a trvalo udržateľný život na vidieku		
Opatrenie PRV: 1.2 Aktivita IROP: -	Opatrenia PRV: Opatrenie 1.2.1 Podpora projektov inštitúcií a organizácií realizujúcich aktivity celoživotného vzdelávania v území zameraného na poľnohospodárstvo a trvalo udržateľný rozvoj (1.2)	Opatrenia IROP: x	Iné opatrenia: Opatrenia OP Ľudské zdroje – Prioritná os Vzdelávanie
Fokusová obl.PRV: 6B – 2B – 3A Špecif.cieľ IROP: -	Špecifický cieľ 1.3 Obnova a podpora neintenzívnych a drobných poľnohospodárskych činností v území prostredníctvom podpory rodinných fariem, gazdovstiev a prostredníctvom subjektov sociálnej ekonomiky zameraných na poľnohospodárstvo		
Opatrenie PRV: 6.3 Aktivita IROP: -	Opatrenia PRV: Opatrenie 1.3.1 Podpora začínajúcich malých rodinných fariem a subjektov sociálnej ekonomiky, zameraných na poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka vrátane podpory marketingových aktivít	Opatrenia IROP: x	Iné opatrenia: OP Ľudské zdroje – Prioritná os Zamestnanosť ŠC 2.1.1 - ŠC 2.1.2 - ŠC 4.1.2 - ŠC: 5.2.1

	zameraných na originalitu poľnohospodárskych produktov z územia. (6.3)		
Opatrenie PRV: 4.1 Aktivita IROP:-	Opatrenie 1.3.2 Podpora existujúcich mikro a malých podnikov a malých rodinných fariem podnikajúcich v poľnohospodárskej prvovýrobe. (4.1)		
Opatrenie PRV: 4.2 Aktivita IROP: -	Opatrenie 1.3.3 Podpora mikro a malých podnikov i malých rodinných podnikov podnikajúcich v spracovateľskom priemysle vrátane podpory marketingových aktivít zameraných na originalitu poľnohospodárskych produktov z územia. (4.2)		
Fokusová obl.PRV: - Špecif.cieľ IROP: 5.1.2	Špecifický cieľ 1.4 Vytvorenie regionálneho trhu s poľnohospodárskymi komoditami		
Opatrenie PRV: - Aktivita IROP: A 5.1.1	Opatrenia PRV: x	Opatrenia IROP: Opatrenie 1.4.1 Vybudovanie odbytového centra pre poľnohospodársku produkciu územia – trhovú miesto.	Iné opatrenia: - -

<i>Fokusová obl.PR.V:</i> 4A – 4B <i>Špecif.ciel' IROP:</i> -	Špecifický cieľ 1.5 Posilnenie potenciálu lesného hospodárstva prostredníctvom environmentálneho zhodnocovania lesa a využitia pre rast zamestnanosti.		
<i>Opatrenie PRV:</i> 8.3 <i>Aktivita IROP:</i> -	Opatrenia PRV: Opatrenie 1.5.1 Podpora programov ochrany pred povodňami realizovanými v lesoch. (8.3)	Opatrenia IROP: X	Iné opatrenia: OP Kvalita životného prostredia
<i>Opatrenie PRV:</i> 8. 5 <i>Aktivita IROP:</i> -	Opatrenie 1.5.2 Podpora programov tvorby náučných prírodných zón. (8.5)		
<i>Fokusová obl.PR.V:</i> - <i>Špecif.ciel' IROP:</i> 5.1.1	Špecifický cieľ 1.6 Zvýšenie zamestnanosti v území prostredníctvom rozvoja remesiel a malého podnikania.		
<i>Opatrenie PRV:</i> - <i>Aktivita IROP:</i> A 5.1.1	Opatrenia PRV:	Opatrenia IROP: Opatrenie 1.6.1 Podpora podnikateľských subjektov územia zabezpečením, technickej technologickej a priestorovej základne podnikov (A 5.1.1)	Iné opatrenia: Opatrenia OP Ľudské zdroje – Prioritná os Zamestnanosť
<i>Priorita PRV:</i> 6 – 2 <i>Prioritná os IROP:</i> 5	Priorita 2 <u>Vidiecky cestovný ruch</u>		
<i>Fokusová obl.PR.V:</i> 6B – 2A – 2B – 6A	Špecifický cieľ 2.1.: Zvýšiť atraktivitu územia pre návštevníkov hľadajúcich netradičné formy trávenia voľného času v		

<i>Špecif.ciel' IROP: 5.1.1</i>	tradičnom duchu a zachovalom vidieckom prostredí.		
<i>Opatrenie PRV: 6.4</i> <i>Aktivita IROP: A 5.1.1</i>	Opatrenia PRV: Opatrenie 2.1.1 Podpora vzniku a dobré fungovanie doplnkových služieb agroturistického typu pre návštevníkov územia (6.4)	Opatrenia IROP: Opatrenie 2.1.3 Podpora služieb v oblasti vidieckeho cestovného ruchu korešpondujúcich s tradičnými formami (A 5.1.1)	Iné opatrenia: OP Ľudské zdroje – Prioritná os Zamestnanosť
<i>Opatrenie PRV: 7.5</i> <i>Aktivita IROP: -</i>	Opatrenie 2.1.2 Podpora vytvárania prvkov drobnej tradičnej infraštruktúry na území obce vrátane cyklotrás a turistických chodníkov (7.5)		
<i>Priorita PRV: 6</i> <i>Prioritná os IROP:5</i>	Priorita 3 <u>Technická infraštruktúra</u>		
<i>Fokusová obl.PR V: 6B</i> <i>Špecif.ciel' IROP: -</i>	Špecifický cieľ 3.1: Skvalitnenie kultúrneho a spoločenského života v území zlepšením priestorového i materiálneho vybavenia pre kultúru.		

<p>Opatrenie PRV: 7.4 Aktivita IROP: -</p>	<p>Opatrenia PRV: Opatrenie 3.1.1 Dobudovanie a vybavenie priestorov potrebných pre komunitné, kultúrno-spoločenské a športové aktivity obyvateľov vrátane technického a materiálneho vybavenia (7.4)</p>	<p>Opatrenia IROP: x</p>	<p>Iné opatrenia: OP Ľudské zdroje – Prioritná os 6 Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít.</p>
<p>Fokusová obl.PRV: - Špecif.cieľ IROP: 5.1.2</p>	<p>Špecifický cieľ 3.2: Vybudovanie sociálnych služieb pre seniorov, handicapovaných, deti, týraných a marginalizovaných a budovanie systému striebornej ekonomiky v území</p>		
<p>Opatrenie PRV: - Aktivita IROP: A 5.1.2</p>	<p>Opatrenia PRV: x</p>	<p>Opatrenia IROP: Opatrenie 3.2.1 Podpora projektov rozvoja sociálnych služieb pre definované skupiny obyvateľov v nadväznosti na budovanie striebornej ekonomiky v území (A 5.1.2)</p>	<p>Iné opatrenia: <i>OP Ľudské zdroje – Prioritná os 4 Prioritná os 5</i></p>
<p>Fokusová obl.PRV: 6B Špecif.cieľ IROP: -</p>	<p>Špecifický cieľ 3.3: Dobudovanie a rekonštruovanie drobnej tech. infraštruktúry a občianskej vybavenosti kľúčovej pre rozvoj územia v súlade s environmentálnymi princípmi, tvorbou biotopov a vidieckosti</p>		

<p><i>Opatrenie PRV:</i> 7.2 <i>Aktivita IROP:</i> -</p>	<p>Opatrenia PRV: Opatrenie 3.3.1 Podpora rekonštrukcie chodníkov, mostov, verejných priestranstiev a prostriedkov súvisiacich s občianskou vybavenosťou odrážajúcich kvalitu života v území environmentálnom duchu a tvorbou biotopov (7.2)</p>	<p>Opatrenia IROP: x</p>	<p>Iné opatrenia: OP Ľudské zdroje – Prioritná os 6 Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komúnít. OP Kvalita životného prostredia</p>
<p><i>Fokusová obl.PRV:</i> - <i>Špecif.cieľ IROP:</i> 5.1.2</p>	<p>Špecifický cieľ 3.4 Zlepšiť prepojenie územia cestnými komunikáciami za účelom efektívneho rozvoja a výrazným zlepšením podmienok pre zvyšovanie zamestnanosti a cestovný ruch.</p>		
<p><i>Opatrenie PRV:</i> - <i>Aktivita IROP:</i> A 5.1.2</p>	<p>Opatrenia PRV: x</p>	<p>Opatrenia IROP: Opatrenie 3.4.1 Výstavba a rekonštrukcia autobusových zastávok, odstavných plôch pre automobily a parkovísk a podpora zabezpečenia prepojenia územia autodopravou (A 5.1.2)</p>	<p>Iné opatrenia: OP Ľudské zdroje – Prioritná os 6 Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komúnít.</p>
<p><i>Priorita PRV:</i> 6 <i>Prioritná os IROP:</i> 5</p>	<p style="text-align: center;">Priorita 4 Partnerstvá a spolupráca</p>		

<i>Fokusová obl.PRV: 6B</i> <i>Špecif.cieľ IROP: -</i>	Špecifický cieľ 4.1: Vytvoriť podmienky pre zachovávanie a rozvoj tradičnej kultúry ako aj zviditeľňovanie jedinečného a atraktívneho územia.		
<i>Opatrenie PRV:19.3</i> <i>Aktivita IROP: -</i>	Opatrenia PRV: Opatrenie 4.1.1 Činnosti spolupráce MAS	Opatrenia IROP: - -	Iné opatrenia: <i>Granty EHP a Nórska</i> <i>Program cezhraničnej spolupráce</i> <i>(dopytovo-orientované p.)</i>
<i>Priorita PRV: 6</i> <i>Prioritná os IROP: 5</i>	Priorita 5 Riadenie vykonávania aktivít stratégie CLLD		
<i>Fokusová obl.PRV: 6B</i> <i>Špecif.cieľ IROP: 5.1.1</i>	Špecifický cieľ 5.1 : Podpora efektívnej implementácie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou MAS Spiš		
<i>Opatrenie PRV: 19.4</i> <i>Aktivita IROP: A 5.1.1</i>	Opatrenia PRV: Opatrenie 5.1.1 Animácia stratégie MAS (náklady na oživenie stratégie) - 19.4	Opatrenia IROP: Opatrenie 5.1.2 Chod MAS (prevádzkové náklady) – (A 5.1.1)	Iné opatrenia: -

4.4 Integrované znaky stratégie CLLD

Ku tvorbe stratégie sme pristupovali od začiatku tak, aby sme ju dokázali poňať integrovane. Nezameriavali sme sa teda len na oblasti prioritne podporované prostredníctvom PRV a IROP. Ku konečným rozvojovým oblastiam (ako sú usporiadané finálnej podobe stratégie CLLD) sme dospeli skrze rozvojové oblasti poňaté z pomerne širokého záberu, ktoré sme štruktúrovali ako: Ekonomická aktivita obyvateľstva a územia, Zamestnanosť a zamestnateľnosť, Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, Vzdelanie a vzdelávanie, Životné prostredie, Technická a dopravná infraštruktúra, Kultúra, Šport, Spoločenský a komunitný život, Sociálna oblasť, Zdravotníctvo, Partnerstvá, Manažment územia a Príprava na klimatické zmeny.

Vďaka podrobným analýzám, porovnávaní existujúceho stavu s možnosťami, stanovením disparít atď. sa nám podarilo určiť štyri prioritné oblasti, pričom všetky relevantné a reálne dáta z predošlých krokov sa nám podarilo logicky usporiadať a selektovať tak, aby pôvodný materiál zostal zachovaný a pritom logicky korešpondoval so stratégiami vyššej hierarchie, PRV a IROP. Niektoré z nich (napr. v oblasti zdravotníctva, rozvoja komunit, kultúry a pod.) sa nám ďalej v materiáloch neobjavujú práve z dôvodu toho, že priamo nekorešpondujú so stratégiou predloženého typu. Napriek tomu neboli robené zbytočne a zostávajú pre územie doplnkovými časťami stratégie pre nasledujúce obdobie.

Znakom integrovanosti stratégie je nepochybne logická previazanosť intervencií v jednotlivých prioritných oblastiach a kontinuita jednotlivých cieľov. Z pôvodného pracovného materiálu ktorý riešil rozvoj územia celostne sme síce povyberali časti ktoré museli korešpondovať s PRV a IROP. Bez tak zostali tie, ktoré nepochybne prispievajú k rozvoju aj ostatných oblastí (alebo ostatných častí zachovaných prioritných oblastí CLLD ktoré v stratégii napokon nie sú). Stratégia poňala riešenie najpálčivejších problémov v území a síce riešenie kvality života v území so zameraním na zamestnanosť.

Téma zamestnanosť tvorí najväčšiu integrovanú líniu, ktorá sa tiahne celou stratégiou. Oblasti ako poľnohospodárstvo a vidiecky cestovný ruch (čiastočne však aj drobná technická infraštruktúra) sú len prostriedkami na implementovanie intervencií v tejto rozvojovej téme. Inými slovami, nie je ani tak dôležité aké služby v segmente cestovného ruchu územia sa podarí vybudovať, ale koľkým rodinám a jednotlivcom sa podarí zabezpečiť si živobytie prostredníctvom týchto služieb. Podobne je to aj v ostatných prioritných oblastiach.

Ďalšou integrovanou líniou je kvalita života v území súvisiaca s občianskou vybavenosťou a technickou infraštruktúrou, keďže ich aktuálna úroveň ani zďaleka nedosahuje európsky

štandard. Aj v tomto prípade bol od začiatku tvorby stratégie kladený akcent na využívanie verejných prác, zapájanie obyvateľstva do aktivít tvorby a pod.

Je priam nevyhnutnosťou nastavovať programy v území OZ RRS tak, aby integrovali separované, segregované a marginalizované komunity, keďže územie (pozri analytickú časť) je na treťom mieste na Slovensku čo do počtu príslušníkov marginalizovaných komunit a rovnako na treťom mieste čo do počtu dlhodobej nezamestnanosti. Toto je téma ktorá znela od začiatku procesov plánovania a môžeme prejavíť veľkú spokojnosť, že téma nebola riešená v nevraživosti a intolerancii k týmto komunitám, ale naopak. Bez maximálne možnej miery integrácie týchto komunit by trvaloudržateľný rozvoj územia zostal len snom.

Z iného uhla pohľadu integrovanosť predkladanej stratégie CLLD spočíva v schopnosti zapojiť do plánovacích procesov aktérov z územia, ktorí pôsobia na rôznych úrovniach, v rôznych profesiách, rôznych sektoroch. Pracovné skupiny boli zložené nielen zo starostov obcí a členov zastupiteľstiev, ale boli v nich proporciálne zastúpené aj kategórie podľa pohlavia, širokého spektra veku, profesií atď. Dovolíme si tvrdiť, že už príprava stratégie pôsobila ako integrujúci element a dokázala zomknúť členov pracovných skupín do rámcov, ktoré presahovali lokalitu, či obec.

Aj vďaka skúsenostiam z predošlého obdobia implementovania programu LEADER v území, existujú vytvorené a dobre fungujúce partnerstvá na národnej i nadnárodnej úrovni. Toto rovnako pokladáme za významný integračný faktor (z hľadiska územných presahov).

Ďalším podľa nás dôležitým znakom integrovanosti je prepojenie plánovaných poľnohospodárskych činností s činnosťami nepoľnohospodárskymi (diverzifikácia), ale aj vzdelávacími (odborné vzdelávanie, celoživotné vzdelávanie), podnikaním v službách a remeslách (komp. s aktivitami IROP), ochranou životného prostredia a pod.

Z aspektu rozvoja poľnohospodárstva (avšak aj rozvoja podnikania ako takého) je významným integrovaným znakom predkladanej stratégie naplánovanie a naštartovanie procesu začínajúceho v prvovýrobe – pestovanie a chov, cez výrobu a spracovanie, až po predaj a marketing predaja. Tu sa naviac podarilo prirodzene začleniť mesto do inak vidieckeho územia, ktoré bude plniť rolu odbytového miesta a regionálneho trhoviska.

Za hlavný dôvod toho že predkladaná stratégia má nepochybne vysokú mieru integrovanosti považujeme to, že od začiatku až po jej finalizáciu reflektovala celé územie

(nielen jeho vybrané časti), predovšetkým však to, že hlavným zreteľom bol komplexný rozvoj územia skrze jednotlivé prioritné oblasti.

4.5 Inovatívne znaky stratégie CLLD

V prípade započatia implementácie stratégie CLLD by sa podarilo takmer kontinuálne zabezpečiť pokračovanie implementácie ISRU OZ RRS 2009 – 2014. Je teda veľmi zaujímavá otázka inovatívnosti novej stratégie CLLD.

Na základe stratégie ISRU 2009 – 2014 sa nepochybné podarilo naštartovať rozvojové procesy v území, ktoré predtým neexistovali ani na úrovni lokálnej (pozri v analytickej časti). Relatívna krátkosť času implementácie vo vzťahu k stavu pred rokom 2009 (ktorý otvorene môžeme označiť ako krajne nedostatočný po všetkých stránkach rozvoja) však umožnila vybudovať len základ pre ďalšie potrebné rozvojové procesy. Navyše, nové ciele PRV a IROP ako aj ich vzájomná prepojenosť umožňujú voľbu a výber podstatne účinnejších taktík a rozvojových intervencií, ako tomu bolo v predošlom období.

Za najvýznamnejší znak inovatívnosti pokladáme (rovnako ako aj v prípade znakov integrovanosti) voľbu a zameranie na rozvojovú tému zamestnanosť. Pokiaľ čo predošlá stratégia riešila skôr územie všeobecne, plošne a bez jednoznačnej kontinuálnej línie, v prípade predkladanej stratégie ju tvorí práve zamestnanosť. Inovativnosť tohto prístupu je príznačný nielen pre túto konkrétnu predkladanú stratégiu typu LEADER/CLLD, ale pre strategické rozvojové dokumenty vznikajúce v súčasnosti vôbec. Tvorcovia stratégie na pracovných skupinách pochopili, že potreba rozvoja zamestnanosti ako hlavná črta územia pravdepodobne nebude naplnená zvonku (štátom, veľkými investormi či zázrakom), ale jedine vlastným aktívnym a komplexným pričinením. Inovativnosť tohto prístupu je neprehliadnuteľná.

S týmto inovatívnym prístupom súvisí aj dizajnovanie jednotlivých špecifických cieľov, opatrení a konkrétnych plánovaných aktivít v jednotlivých opatreniach. Tu máme na mysli napr. špecifické ciele:

Obnova a podpora neintezívnych a drobných poľnohospodárskych činností v území prostredníctvom podpory rodinných fariem, gazdovstiev a prostredníctvom subjektov sociálnej ekonomiky zameraných na poľnohospodárstvo,

kde je neprehliadnuteľnou inováciou perspektívne využívanie modelov existencie subjektov sociálnej ekonomiky. Skúsenosti zo zahraničia, avšak aj ojedinelých lokalít na Slovensku ukazujú jednoznačne na opodstatnenosť prístupov budovania sociálnej

ekonomiky, predovšetkým vo vzťahu k marginalizovaným komunitám a ťažkozamestnateľným skupinám obyvateľov.

Vybudovanie sociálnych služieb pre seniorov, handicapovaných, deti, týraných a marginalizovaných a budovanie systému striebornej ekonomiky v území je ďalším inovatívnym špecifickým cieľom, keďže pracuje s inovatívnymi zámermi budovania tzv. striebornej ekonomiky, ktorá síce má vo vyspelej Európe svoje nezastupiteľné miesto, na Slovensku sa však zatiaľ jedná o výrazne inovatívnu premisu.

Vytvorenie regionálneho trhu s poľnohospodárskymi komoditami je špecifickým cieľom prinášajúcim inovatívny prístup k logickému, no žiaľ na Slovensku veľmi málo realizovanému cyklu – od vypestovania, cez spracovanie, až po predaj a účinný marketing. Tým že predstava regionálneho trhu nezahŕňa len nejaké trhové miesto kde si obyvatelia môžu zakúpiť t. kt. produkt, ale sa jedná o centrum pohybu regionálnych tovarov a služieb. Napokon uvádzame ďalší špecifický cieľ ktorý pokladáme za výrazne inovatívny -

Posilnenie potenciálu lesného hospodárstva prostredníctvom environmentálneho zhodnocovania lesa a využitia pre rast zamestnanosti. Vďaka inovatívnemu prístupu k problémom lesného hospodárstva je zámerom stratégie dať lesnému hospodárstvu v území pridanú hodnotu – environmentálne zhodnocovanie a pridanú hodnotu – zvyšovanie zamestnanosti. Týmto pridanými hodnotami sa môže podať premostiť doteraz dominantný (a často jediný) význam lesa a síce význam ekonomický.

V prípade rozvoja vidieckeho cestovného ruchu pokladáme za významne inovatívne zámery – vytvárať lacné formy štýlových služieb (najmä ubytovania a stravovania), ktoré môžu zvýšiť atraktivnosť územia a zážitok návštevníka.

Rovnako aj prioritná oblasť partnerstvá a spolupráca bola poňatá nezvykle a inovatívne a síce tak, že zachovávanie vlastných tradícií, budovanie identity a ochrana kultúrneho a historického dedičstva bude realizovaná prostredníctvom komparácie, spoločných aktivít nad rámec územia, uvedomovaním si vlastnej jedinečnosti a vzácnosti skrze poznávanie jedinečnosti a vzácnosti iných území, partnerov a participantov.

Inovatívne znaky môžeme identifikovať aj v prioritnej oblasti technická infraštruktúra, kde sa nejedná len o samoučelné dobudovanie článkov technickej infraštruktúry, ale výber opatrení ktoré by mali skvalitniť prístup k práci (cyklocesty, dopravné prepojenia a pod.), či zvýšeniu kvality života v území pre všetky skupiny obyvateľov.

Inovatívnosťou sa vyznačuje aj plánovanie jednotlivých krokov – intervencií, keďže žiadna z nich nie je plánovaná ako jednorázová, krátkodobá a pod. ale naopak, snaží sa o vytvorenie kontinuálnych krokov, ktoré môžu zabezpečiť trvalý rozvoj v širokom zábere

(napr. spomínané regionálne trhovisko, ktoré tým že poskytne možnosť predaja, zároveň motivuje k výrobe, spracovaniu produktov, na druhej strane snahu o lepší marketing a lepšie podmienky atď.)

Za inovatívnu pokladáme napokon už aj časť vízie („Územie ktoré v prítomnosti zachováva historickú minulosť a tradície, a otvára možnosti pre kultúrne dedičstvo budúcnosti“) ktorá sa premietla do názvu stratégie. Jedná sa tu totižto o ideu vytvárania hodnôt v súčasnosti na základe zdrojov minulosti, ktoré však už o niekoľko rokov znova budú súčasťou histórie. To všetko vo viere, že budúcnosť bude naše aktuálne kroky hodnotiť vysoko pozitívne.

5. Implementačný rámec

5.1 Popis riadiaceho a implementačného procesu

5.1.1 Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS

Organizačná štruktúra MAS:

1. najvyšší orgán - Valné zhromaždenie
2. výkonný orgán – Predsedníctvo
3. štatutárne orgány - Predseda a podpredseda
4. kontrolný orgán – Revízna komisia
5. Monitorovací výbor
6. Výberová komisia

Najvyšší orgán – Valné zhromaždenie

1. Valné zhromaždenie je najvyšším orgánom združenia a tvoria ho všetci členovia združenia – v súčasnosti 60 členov.
2. Zasadnutie Valného zhromaždenia zvoláva predseda prostredníctvom manažmentu najmenej jedenkrát ročne alebo najneskôr do 15 dní od doručenia písomnej žiadosti o jeho zvolanie aspoň 1/3 členov združenia, a to písomnou pozvánkou s informáciou o programe zaslanou všetkým členom združenia najmenej 7 dní vopred. Rovnako predseda volá Valné zhromaždenie najneskôr do 60 dní od doručenia písomného odvolania voči rozhodnutiu o neprijatí resp. vylúčení člena podľa bodu III. Ods. 4. a 5. stanov.
3. Prvé zasadnutie Valného zhromaždenia zvoláva Prípravný výbor.
4. Valné zhromaždenie rozhoduje o najdôležitejších otázkach združenia, najmä: *schvaľuje organizačné a vnútorné predpisy združenia, ich zmeny a doplnky, - prijíma základné rozvojové dokumenty združenia a kontroluje ich plnenie, - schvaľuje plán činnosti združenia a návrh rozpočtu na nasledujúce obdobie, - schvaľuje výročnú správu o činnosti združenia, Predsedníctva a Revíznej komisie, správu o hospodárení a ročnú účtovnú uzávierku združenia, - volí a odvoláva zo svojich členov Predsedníctvo a Revíznu komisiu, - schvaľuje stratégiu a jej aktualizáciu, - schvaľuje stanovy, ich zmeny a doplnky, - stanovuje výšku, spôsob a termín úhrady členských príspevkov,- rozhoduje o zániku združenia zlúčením s iným občianskym združením alebo dobrovoľným rozpustením, - rozhoduje o zrušení občianskeho združenia a spôsobe likvidácie majetku, - rozhoduje o odvolaniach v prípade rozhodnutia*

Predsedníctva a neprijatí, resp. vylúčení člena, - stanovuje výšku, spôsob a termín úhrady členských príspevkov a iné stanovené v stratégii CLLD.

Valné zhromaždenie je uznášaniaschopné, ak je na zasadnutí zúčastnená minimálne polovica členov združenia. Pri hlasovaní na zasadnutí Valného zhromaždenia má každý zúčastnený individuálny člen a zástupca právnickej osoby 1 hlas. Na prijatie rozhodnutia Valného zhromaždenia sú potrebné 2/3 hlasov zo zúčastnených členov.

Zo zasadnutí Valného zhromaždenia spracuje Predsedníctvo zápis do 10 dní od ich konania.

Výkonný orgán – Predsedníctvo

- Ing. Jozef Kovalčík – **predseda združenia** (občiansky sektor) - Ján Turek - **podpredseda združenia** (verejný sektor) - Mgr. Miloš Pitko (verejný sektor) - Ing. Dagmar Mathiová (verejný sektor) - Stanislav Krull (podnikateľský sektor) - Ľubomíra Vaľková (neziskový sektor) - Ľudovít Svocák (podnikateľský sektor).
1. Predsedníctvo je výkonným orgánom združenia.
 2. Predsedníctvo má 7 členov, z toho:
 - 1 člen zastupuje neziskový sektor,
 - 2 členovia zastupujú súkromný sektor,
 - 3 členovia zastupujú miestny verejný sektor,
 - 1 člen zastupuje občiansky sektor.
 3. Zloženie členov Predsedníctva musí byť vždy také, aby počet zástupcov verejného sektora bol maximálne 50 % a počet zástupcov súkromného a neziskového sektora minimálne 50 % z celkovej počtu členov. Pokiaľ zloženie členov v Predsedníctve klesne pod stanovenú hranicu, musí byť zvolané mimoriadne zasadnutie Valného zhromaždenia združenia s cieľom doplniť členov predsedníctva podľa požiadavky tohto bodu Stanov, a to najneskôr do 60 dní.
 4. Zasadnutie Predsedníctva zvoláva predseda podľa potreby, najmenej štyrikrát ročne.
 5. Predsedníctvo je za svoju činnosť zodpovedné Valnému zhromaždeniu a vykonáva najmä nasledovné činnosti : *riadi činnosť združenia v období medzi zasadnutiami najvyššieho orgánu, - volí a odvoláva spomedzi svojich členov predsedu a podpredsedu,- zvoláva a obsahovo pripravuje rokovanie najvyššieho orgánu a pripravuje základné materiály na tieto rokovania, - podáva informácie o činnosti združenia členom a verejnosti, - zaisťuje vedenie účtovníctva a evidencie všetkých písomností združenia, - zaisťuje vecne, organizačne a administratívne priebeh zasadnutí Valného zhromaždenia, - zabezpečuje vypracovanie organizačných a*

vnútorných predpisov združenia, - zabezpečuje návrh rozpočtu a plán činnosti združenia, - zabezpečuje správu o činnosti a hospodárení združenia, - rozhoduje o prijatí alebo vylúčení člena, - zodpovedá za vypracovanie a implementáciu stratégie CLLD a jej aktualizáciu, - menuje a odvoláva manažéra združenia, - zabezpečuje výber hodnotiteľov a spôsob ich priradenia k jednotlivým žiadostiam o NFP, - vedie zoznam hodnotiteľov, - zriaďuje výberovú komisiu MAS a monitorovací výbor MAS, - vymenúva a odvoláva členov monitorovacieho výboru, - volí a odvoláva členov výberovej komisie MAS a schvaľuje jej štatút a vykonáva iné úlohy stanovené v stratégii CLLD.

6. Výkonný orgán zriadi svoju Kanceláriu na zabezpečenie spravovania verejných prostriedkov ako aj manažovanie činnosti MAS a realizáciu úloh združenia. Na čele Kancelárie je manažér MAS menovaný výkonným orgánom. Manažér MAS je povinný zúčastňovať sa zasadnutí výkonného orgánu s hlasom poradným. Kancelária pracuje na základe pracovného a organizačného poriadku schváleného výkonným orgánom. Administratívu a realizáciu úloh združenia zabezpečujú zamestnanci MAS, ktorí môžu byť členmi len najvyššieho orgánu.
7. Predsedníctvo je uznášaniaschopné, ak sú na zasadnutí prítomné minimálne 2/3 jeho členov. Na prijatie rozhodnutia Predsedníctvom je potrebné 2/3 hlasov zúčastnených členov. Predsedníctvo je volené Valným zhromaždením na dobu 5 rokov. Mandát člena Predsedníctva zaniká uplynutím funkčného obdobia, odstúpením člena alebo jeho odvolaním Valným zhromaždením, prípadne jeho úmrtím.
8. Členstvo v Predsedníctve je nezlučiteľné s členstvom v iných orgánoch združenia, s výnimkou najvyššieho orgánu.
9. Predsedníctvo spracuje zápis zo svojich zasadnutí do 10 dní od ich konania.

Štatutárne orgány - Predseda a podpredseda

- Ing. Jozef Kovalčík – predseda združenia (občiansky sektor) - Ján Turek – podpredseda združenia (verejný sektor)
1. Predseda a podpredseda sú štatutárnymi zástupcami združenia. Zastupujú združenie navonok a podpisujú samostatne príslušné dokumenty v súlade s rozhodnutím Predsedníctva. Podpredseda vykonáva svoju funkciu v prípade dlhodobej neprítomnosti predsedu (min. 1 mesiac), v prípade nečinnosti predsedu a v prípade odvolania predsedu z funkcie po dobu menovania nového predsedu Predsedníctvom.
 2. Predseda alebo podpredseda: *zvoláva a riadi zasadnutia Predsedníctva, predkladá návrh plánu práce Predsedníctva a návrh rozpočtu združenia, zaistuje vecne,*

organizačne a administratívne priebeh zasadnutí Predsedníctva, jedná v mene združenia s tretími osobami a podpisuje s tým súvisiace písomnosti, vo vzťahu k PRV SR 2014 – 2020 predkladá na PPA Protokol o výbere Žiadosti o nenávratný finančný príspevok z PRV SR 2014 – 2020, vo vzťahu k IROP predkladá Protokol o výbere Žiadosti o nenávratný finančný príspevok z IROP na riadiaci orgán pre IROP.

3. Predseda a podpredseda sú volení Predsedníctvom na dobu 5 rokov. Mandát predsedu a podpredsedu združenia zaniká uplynutím funkčného obdobia, ich odstúpením, ich odvolaním Predsedníctvom, alebo smrťou.

Kontrolný orgán – Revízna komisia

- Jana Štanclová (podnikateľský sektor) - Mária Kozubová (občiansky sektor) - Ladislav Oravec (verejný sektor)
1. Revízna komisia je kontrolným orgánom združenia, ktorý za svoju činnosť zodpovedá Valnému zhromaždeniu. Má 3 členov, z toho:
 - 1 zastupuje neziskový resp. občiansky sektor,
 - 1 zastupuje súkromný sektor,
 - 1 zastupuje miestny verejný sektor.
 2. Zloženie členov Revíznej komisie musí byť vždy také, aby počet zástupcov verejného sektora bol maximálne 50 % a počet zástupcov súkromného a neziskového resp. občianskeho sektora minimálne 50 % z celkovej počtu členov. Pokiaľ zloženie členov v Revíznej komisii klesne pod stanovenú hranicu, musí byť zvolané mimoriadne zasadnutie Valného zhromaždenia.
 3. Členstvo v Revíznej komisii je nezlučiteľné s členstvom v orgánoch združenia, okrem členstva v najvyššom orgáne.
 4. Zasadnutie Revíznej komisie sa koná podľa potreby, najmenej dvakrát ročne alebo na požiadanie predsedu alebo Valného zhromaždenia.
 5. Revízna komisia spracuje zápis zo svojich zasadnutí do 10 dní od ich konania.
 6. Revízna komisia: - *kontroluje hospodárenie združenia, - upozorňuje príslušné orgány MAS na nedostatky a navrhuje opatrenia na ich odstránenie, - prejednáva a rieši sťažnosti členov, - informuje Predsedníctvo a Valné zhromaždenie o výsledkoch kontrol, v prípade zistenia závažných nedostatkov zvoláva Valné zhromaždenie, kontroluje dodržiavanie stanov a vnútorných predpisov.*
 7. Revízna komisia je volená Valným zhromaždením na dobu 3 rokov. Mandát člena Revíznej komisie zaniká uplynutím funkčného obdobia, jeho odstúpením alebo jeho odvolaním Valným zhromaždením, prípadne jeho úmrtím.

Monitorovací výbor

- Mgr. Daniela Svocáková (podnikateľský sektor) - Ing. Ján Kalata (občiansky sektor) - Ján Šterbák (občiansky sektor) - Mgr. Stanislava Kellnerová (verejný sektor) - Ing. Jozef Kovalčík (verejný sektor)
1. Monitorovací výbor MAS je kontrolným orgánom, ktorý vykonáva najmä hodnotenie a kontrolu realizácie projektov v rámci stratégie, pripravuje a vypracováva správy o implementácii stratégie, správy o monitoringu za ročné obdobie.
 2. Monitorovací výbor je zložený – má 5 členov.
 - 2 zastupujú verejný sektor
 - 1 zastupuje súkromný sektor
 - 2 zastupujú neziskový resp. občiansky sektor
 3. Monitorovací výbor musí zasadať minimálne raz ročne. Na svojom prvom zasadnutí stanoví rozsah činnosti. Rozsah činnosti Monitorovacieho výboru MAS podlieha schváleniu Predsedníctva.

Výberová komisia

1. Výberová komisia MAS hodnotí projekty (v zmysle prideluje body, nevykonáva odborné hodnotenie) a vyberá projekty, resp. ŽoNFP predložené v rámci jednotlivých výziev vyhlásených MAS.
2. Výberová komisia má minimálne päť členov. Počet členov musí byť vždy nepárny. MAS môže okrem riadnych členov menovať aj náhradníkov členov výberovej komisie. Zloženie členov musí odrážať požiadavku v zmysle Nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, teda musí byť zabezpečené, aby aspoň 50% hlasov rozhodnutí o výbere patrilo partnerom, ktorí nie sú orgánmi verejnej správy, zároveň musí byť umožnený výber písomným konaním.
3. Spôsob voľby/odvolania, výber členov výberovej komisie MAS a vykonávanie činnosti musia byť stanovené v stratégii CLLD.
4. Člen výberovej komisie nemusí pôsobiť (mať trvalé, prípadne prechodné bydlisko, sídlo alebo prevádzku) v území MAS. Pre jednu výzvu bude stanovená jedna výberová komisia.
5. Predsedníctvo MAS menuje vždy novú výberovú komisiu pre každú výzvu, pričom jednotliví členovia sa môžu opakovať. V rámci jednej výzvy môže byť menovaná len jedna výberová komisia na celú výzvu, výnimkou môže byť len výmena členov

z opodstatnených dôvodov. Opodstatnenými dôvodmi sú najmä konflikt záujmov, úmrtie člena výberovej komisie, jeho dlhodobá neschopnosť alebo nečinnosť a pod.

Zamestnanci MAS

Mgr. Katarína Krullová, manažér, Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa, 10 rokov praxe v riadení organizácie, 24 rokov praxe v manažovaní a implementácii projektov EÚ.

Ing. Viera Čupová, účtovník, Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v odbore ekonómia, 28 rokov praxe v účtovníctve.

Ing. Miriama Zombeková, administratívny pracovník Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa, 3 roky praxe v príprave územia a implementácii projektov EÚ.

5.1.2 Implementačný proces

Proces implementácie Stratégie CLLD vychádza zo Systému riadenia CLLD a nižšie uvedené prehľadné informácie sú určené pre žiadateľov o nenávratný finančný príspevok z PRV a IROP. Všetky projekty pre projektové opatrenia implementované prostredníctvom MAS musia spĺňať :

- *všeobecné podmienky poskytnutia príspevku,*
- *výberové kritériá pre výber projektov,*
- *hodnotiace kritériá pre výber projektov*

a vzťahujú sa na všetkých žiadateľov o nenávratný finančný príspevok v rámci všetkých implementovaných opatrení Stratégie CLLD.

MAS zabezpečuje výber projektov prostredníctvom **jedného výberového kola** a výzvy vyhlasuje v súlade s **indikatívnym harmonogramom výziev** zostavenom na obdobie minimálne jedného kalendárneho roka a zverejnenom na webovom sídle <http://www.partnerstvospis.sk>.

Proces výberu a schvaľovanie žiadostí na úrovni PRV (EPFRV)

Vyhlásenie výzvy na predkladanie ŽoNFP. MAS vyhlasuje výzvy na predkladanie ŽoNFP záväzne zverejnením na www.apa.sk. Výzvy na predkladanie projektových zámerov sú informatívne zverejnené aj na <http://www.partnerstvospis.sk/>._Výzvy vyhlásené MAS majú uzavretú alebo otvorenú formu.

Príjem, administratívne kontrola a registrácia ŽoNFP

ŽoNFP musí byť podaná **riadne, včas a vo forme** určenej v zverejnenej výzve na predpísanom formulári s povinnými prílohami.

MAS zabezpečí príjem ŽoNFP odo dňa vyhlásenia výzvy, do dňa jej uzavretia, resp. v lehote prijímania ŽoNFP, uvedenej vo výzve v **jednom originálnom vyhotovení** a v **jednej kópii** podpísané štatutárnym zástupcom žiadateľa alebo osobou úradne splnomocnenou štatutárnym orgánom žiadateľa spolu so všetkými povinnými prílohami. Žiadateľ doručuje ŽoNFP osobne alebo poštovou prepravou v písomnej podobe na adresu sídla MAS.

Rozhodujúcim dátumom na splnenie podmienky podať ŽoNFP včas je dátum odovzdania písomnej verzie ŽoNFP osobne na adrese MAS alebo dátum odovzdania na poštovú, resp. inú prepravu najneskôr v posledný deň uzávierky výzvy, resp. lehoty určenej na predkladanie ŽoNFP vo výzve.

ŽoNFP je doručená riadne, ak spĺňa požiadavky na formát stanovený vo výzve a zaslaný formát umožňuje objektívne posúdenie obsahu ŽoNFP. V prípade nespnenia vyššie uvedeného MAS vypracuje návrh Rozhodnutia o zastavení konania.

Po doručení ŽoNFP MAS v rámci **administratívneho (formálneho) overenia** overí splnenie podmienok doručenia ŽoNFP (riadne, termín, v predpísanej forme v písomnej podobe) a následne ostatných podmienok poskytnutia príspevku, určených vo výzve. MAS vykoná kontrolu dodržania minimálnej a maximálnej výšky oprávnených výdavkov ŽoNFP a kontrolu oprávnenosti žiadateľa na základe definície žiadateľa v zmysle vyhlásenej výzvy. MAS zabezpečí overenie podmienok poskytnutia príspevku (všeobecné a špecifické kritéria spôsobilosti), definovaných vo výzve, v príručke pre žiadateľa a v stratégii CLLD. MAS zabezpečí overenie cieľa rozsahu a činnosti projektu. Cieľ, rozsah a činnosti projektu musia byť v súlade s výzvou.

V prípade, že ŽoNFP je nekompletná, MAS vyzve žiadateľa na doplnenie ŽoNFP v lehote nie kratšej ako 5 pracovných dní od doručenia výzvy na doplnenie ŽoNFP. V prípade, že žiadateľ ŽoNFP nedoplní v stanovenej lehote, MAS navrhne zastavenie konanie o ŽoNFP. Po zaregistrovaní ŽoNFP MAS (v IS AGIS PRV) vystaví žiadateľovi Potvrdenie o registrácii žiadosti, ktoré doručí poštovou prepravou na adresu sídla žiadateľa.

Kontrola vecnej správnosti Žiadosti o NFP

Pri kompletných ŽoNFP overí MAS splnenie každej jednotlivkej podmienky poskytnutia príspevku na základe údajov uvedených žiadateľom v ŽoNFP a v relevantných prílohách, ktorými žiadateľ preukazuje splnenie vybraných podmienok poskytnutia príspevku.

V prípade, ak na základe preskúmania ŽoNFP a jej príloh vzniknú pochybnosti o pravdivosti alebo nejasnosť ŽoNFP alebo jej príloh, MAS vyzve žiadateľa na vysvetlenie nejasností alebo nápravu nepravdivých údajov zaslaním výzvy na doplnenie ŽoNFP.

Lehota na doplnenie údajov na základe výzvy na doplnenie ŽoNFP nemôže byť kratšia ako 5 pracovných dní.

V prípade splnenia všetkých podmienok poskytnutia príspevku, ktorých overenie je súčasťou administratívneho overenia je ŽoNFP postúpená na ďalšie odborné hodnotenie.

MAS navrhne zastavenie konania v prípade nedoplnenia požadovaných náležitostí, resp. v prípade doručenia požadovaných náležitostí po stanovenom termíne, resp. ak aj po doplnení chýbajúcich náležitostí sú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti žiadosti. a nie je možné konštatovať nesplnenie niektorej z podmienok poskytnutia príspevku a rozhodnúť o neschválení ŽoNFP.

Záver z hodnotení. Protokol o výbere ŽoNFP spolu so všetkými predloženými ŽoNFP v rámci príslušnej výzvy je MAS povinná predložiť na PPA do 30 pracovných dní odo dňa ukončenia výzvy.

Odborné hodnotenie Žiadosti o NFP a Výber Žiadosti o NFP. Výberovú komisiu, t.j. odborných hodnotiteľov a ich priradenie k jednotlivým ŽoNFP zabezpečí MAS losovaním.

Výberová komisia - *hodnotí a vyberá ŽoNFP, - zisťuje splnenie podmienok poskytnutia príspevku určených vo výzve, podáva návrh na schválenie alebo neschválenie ŽoNFP, zoradí ŽoNFP podľa výsledkov vykonaného vyhodnotenia.* Odborní hodnotitelia vyhodnotia predložené ŽoNFP na základe hodnotiacich kritérií zverejnených vo výzve. Ak počas odborného hodnotenia hodnotitelia zistia, že na posúdenie splnenia odborného hodnotenia je potrebné poskytnúť zo strany žiadateľa doplňujúce informácie, MAS vyzve žiadateľa na objasnenie resp. doplnenie chýbajúcich údajov v primeranej lehote min. päť pracovných dní

Výstupom z odborného hodnotenia **merateľných kritérií** odborného hodnotenia je **bodovací hárok** ŽoNFP hodnotiteľov so súčtom dosiahnutých bodov a poradím ŽoNFP. V rámci každého kola hodnotenia vypracuje Protokol o výbere ŽoNFP, v ktorom navrhne jednotlivé ŽoNFP na vydanie príslušného rozhodnutia.

Vyššie uvedené spolu so všetkými predloženými ŽoNFP zašle MAS na PPA do 30 pracovných dní odo dňa ukončenia. PPA zasiela po odbornom hodnotení zoznam schválených žiadostí o NFP príslušnej MAS a tá následne príslušnému samosprávnemu kraju za účelom zníženia rizika dvojitého financovania.

S úspešným žiadateľom je podpísaná **Zmluva o poskytnutí NFP**, ktorá nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po dni jej prvého zverejnenia. Týmto dňom vzniká prijímateľovi právny nárok na poskytnutie NFP.

Proces výberu a schvaľovanie žiadostí na úrovni IROP (EFRR)

Výzva na predkladanie Žiadosti o nenávratný finančný príspevok. MAS bude vyhlasovať výzvy v súlade s indikatívnym harmonogramom výziev, ktorý MAS zverejňuje na svojom webovom sídle a zodpovedá za jeho aktuálnosť. RO pre IROP zverejní harmonogram výziev na svojom webovom sídle.

Výzva môže mať **iba formu otvorenej výzvy**, ktorej dĺžka trvania je závislá na disponibilných finančných prostriedkoch, ktorých vyčerpanie je dôvodom na ukončenie tohto druhu výzvy. MAS/RO pre IROP zverejní na svojom webovom sídle informáciu o tom, že plánuje ukončiť výzvu z dôvodu blížiaceho sa vyčerpania alokácie finančných prostriedkov v lehote najmenej mesiac pred predpokladaným uzavretím výzvy. MAS zároveň priebežne zverejňuje informáciu o tom, že dopyt predložených ŽoNFP dosiahol indikatívnu alokáciu, resp. aktuálne voľnú časť indikatívnej alokácie z dôvodu, aby sa mohli žiadatelia efektívne rozhodovať pri predkladaní ŽoNFP. Hodnotenie ŽoNFP predložených na základe otvorenej výzvy bude prebiehať v termínoch stanovených vo výzve.

Administratívne overenie Žiadosti o NFP. MAS zabezpečí príjem ŽoNFP odo dňa vyhlásenia výzvy, do dňa jej uzavretia, resp. v lehote prijímania ŽoNFP. Doručením ŽoNFP na adresu MAS začína konanie o ŽoNFP. Žiadateľ doručuje ŽoNFP elektronicky prostredníctvom verejnej časti ITMS2014+ a písomne v určenej forme na adresu sídla MAS určenú vo výzve.

Po doručení ŽoNFP MAS posúdi splnenie podmienky doručenia ŽoNFP riadne, včas a vo forme určenej vo výzve

ŽoNFP je doručená vo forme určenej MAS, ak je doručená prostredníctvom verejnej časti ITMS2014+ a v písomnej podobe. Rozhodujúcim dátumom na splnenie podmienky podať ŽoNFP včas je dátum odovzdania písomnej verzie ŽoNFP osobne na MAS alebo dátum odovzdania na poštovú, resp. inú prepravu najneskôr v posledný deň uzávierky výzvy, resp. lehoty určenej na predkladanie ŽoNFP vo výzve. V prípade, ak žiadateľ nepredložil ŽoNFP riadne, včas alebo v určenej forme, MAS zastaví konanie a informuje o tejto skutočnosti žiadateľa. Po overení splnenia podmienok predložiť ŽoNFP riadne, včas a v určenej forme, MAS zaregistruje ŽoNFP v ITMS 2014+.

Pri ŽoNFP, ktoré splnili podmienky doručenia, MAS ďalej overí v rámci administratívneho overenia splnenie každej jednotlivkej podmienky poskytnutia príspevku na základe údajov uvedených žiadateľom v ŽoNFP, dostupných zdrojoch pre priame

overenie podmienok poskytnutia príspevku a v relevantných prílohách. V prípade, ak na základe preskúmania ŽoNFP a jej príloh vzniknú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti ŽoNFP alebo jej príloh, MAS vyzve žiadateľa na doplnenie neúplných údajov, vysvetlenie nejasností alebo nápravu nepravdivých údajov zaslaním výzvy na doplnenie ŽoNFPv lehote 5 pracovných dní.

Po doplnení údajov zo strany žiadateľa MAS overí, či žiadateľ predložil všetky požadované informácie a dokumenty a či ich predložil včas a opätovne overí splnenie podmienok poskytnutia príspevku.

V prípade nesplnenia niektorej z podmienok poskytnutia príspevku a to ani po predložení doplnených údajov zo strany žiadateľa MAS navrhne vydanie Rozhodnutia o neschválení ŽoNFP. MAS zastaví konanie v prípade nedoplnenia žiadnych náležitostí, v prípade doručenia požadovaných náležitostí po stanovenom termíne alebo v prípade, ak aj po doplnení chýbajúcich náležitostí naďalej pretrvávajú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti žiadosti, na základe čoho nie je možné overiť splnenie niektorej z podmienok poskytnutia príspevku a rozhodnúť o schválení ŽoNFP.

Odborné hodnotenie Žiadosti o NFP. MAS v rámci odborného hodnotenia ŽoNFP zabezpečí posúdenie ŽoNFP minimálne dvoma odbornými hodnotiteľmi, ktorí vyhodnotia predložené ŽoNFP na základe hodnotiacich kritérií zverejnených vo výzve a v stratégii CLLD. Ak počas odborného hodnotenia odborní hodnotitelia zistia, že na posúdenie splnenia odborného hodnotenia je potrebné poskytnúť zo strany žiadateľa doplňujúce informácie, MAS vyzve žiadateľa na objasnenie resp. doplnenie chýbajúcich údajov v lehote 5 pracovných dní.

Ak počas procesu odborného hodnotenia odborní hodnotitelia nedospejú k zhodnému záveru ohľadne vyhodnotenia niektorého z kritérií odborného hodnotenia, MAS prideli odborné hodnotenie ďalšiemu odbornému hodnotiteľovi, ktorý vyhodnotí odborné kritériá, ohľadne ktorých nedospeli pôvodne pridelení hodnotitelia k súhlasnému stanovisku.

Konečným výstupom z odborného hodnotenia ŽoNFP je hodnotiaci hárok. Ak ŽoNFP nesplnila podmienky odborného hodnotenia, MAS navrhne vydanie Rozhodnutia o neschválení ŽoNFP. V odôvodnení MAS uvedie dôvody nesplnenia kritérií odborného hodnotenia na základe výstupov z hodnotiaceho hárku, ktorého súčasťou je poradie ŽoNFP.

Po ukončení procesu výberu ŽoNFP výberová komisia vypracuje v rámci každého kola hodnotenia Protokol o výbere ŽoNFP. Protokol o výbere ŽoNFP spolu so všetkými

predloženými ŽoNFP, v rámci príslušného kola hodnotenia, je MAS povinná predložiť na RO pre IROP do 30 pracovných dní od termínu uvedeného vo výzve.

Overenie výberu ŽoNFP vykonanej MAS na RO pre IROP a schvaľovací proces

Po ukončení schvaľovacieho procesu ŽoNFP za vymedzené časové obdobie RO pre IROP vypracuje Záverečnú správu z výzvy a zasiela ju príslušnej MAS najneskôr do 5 pracovných dní od jeho schválenia.

NFP poskytuje prijímateľovi na základe a v súlade so zmluvou o NFP po ukončení procesu schvaľovania a výbere vhodných projektov. RO pre IROP zabezpečí v súlade s ustanoveniami zákona o slobode informácií zverejnenie zmluvy o NFP v centrálnom registri zmlúv. Deň nasledujúci po dni jej prvého zverejnenia je dňom účinnosti zmluvy o NFP a žiadateľ sa stáva prijímateľom.

5.2 Akčný plán

Tabuľka č. 4A: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 1.1.1 Podpora na začatie podnikania mladých farmárov.
Priradenie kódu opatrenia	6.1
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Fokusová obl. PRV: 6B – 2B
Ciele a opis opatrenia	Priorita 1 – Poľnohospodárstvo a zamestnanosť Špecifický cieľ 1.1: Obnova neintezívnych a drobných poľnohospodárskych činností v území prostredníctvom podpory mladých farmárov. Opis: Podpora sa poskytuje mladému poľnohospodárovi na začatie jeho podnikateľskej činnosti v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby na realizáciu podnikateľského plánu.
Oprávnení prijímateľa	v súlade s PRV (resp. s nariadením EÚ (č. 1305/2013
Intenzita pomoci	EPFRV: 75 % - Štátny rozpočet:- 25% - Prijímateľ: 0 %
Oprávnené výdavky	v súlade s PRV

Výška príspevku	Paušálna platba: 50 000 eur																
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>menej rozvinutý región</td> <td>150 000</td> <td>112 500</td> <td>37 500</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>						Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	150 000	112 500	37 500	0	0
		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné											
menej rozvinutý región	150 000	112 500	37 500	0	0												
Princípy pre stanovenie výber.a hodn.kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV – vid' kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces																
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>6.1</td> <td>Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch</td> <td>Počet</td> <td>0</td> <td>5</td> </tr> </tbody> </table>					Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	6.1	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch	Počet	0	5		
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota												
6.1	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch	Počet	0	5													
Indikatívny harmonogram výziev	otvorená výzva od: I.kvartál / 2017 do vyčerpania alokovaných fin.prostriedkov																

Tabuľka č. 4.B: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 1.2.1 Podpora projektov inštitúcií a organizácií realizujúcich aktivity celoživotného vzdelávania v území zameraného na poľnohospodárstvo a trvalo udržateľný rozvoj
Priradenie kódu opatrenia	1.2
Priradenie k fokusovej oblasti PRV /špecif. cieľu IROP	Fokusová obl.PRV: 6B – 1A – 1C
Ciele a opis opatrenia	Priorita 1 – Poľnohospodárstvo a zamestnanosť Špecifický cieľ 1.2 Podpora celoživotného vzdelávania obyvateľov orientovaného na poľnohospodárstvo a trvalo udržateľný život na vidieku Opis typu operácie Informačné aktivity predstavujú krátkodobé, resp. jednorazové

	odborné informačné činnosti adresované pre pôdohospodárov a prijímateľov pomoci v rámci rozvoja vidieka, zamerané na poskytnutie informácií a odovzdanie skúseností pre pracujúcich v pôdohospodárstve. Tieto krátkodobé informačné akcie sa môžu dopĺňať o formy propagácie šírenia tlačou a ostatnými médiami. Prenos a spracovanie informácií môže byť vykonané rôznymi spôsobmi (konferencia, výstava, vzdelávacej relácie, informačného podujatie a pod)												
Oprávnení prijímatelia	v súlade s PRV												
Intenzita pomoci	EPFRV: 75 % - Štátny rozpočet:- 25% - Prijímateľ: 0 %												
Oprávnené výdavky	v súlade s PRV												
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna: 5 000 eur - Maximálna: 10 000 eur												
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>menej rozvinutý región</td> <td>30 000</td> <td>22 500</td> <td>7 5000</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	30 000	22 500	7 5000	0	0
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné								
menej rozvinutý región	30 000	22 500	7 5000	0	0								
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV – vid' kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces												
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.2</td> <td>Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb (počet účastníkov)</td> <td>Počet</td> <td>0</td> <td>110</td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	1.2	Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb (počet účastníkov)	Počet	0	110		
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota									
1.2	Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb (počet účastníkov)	Počet	0	110									
Indikatívny harmonogram výziev	1.kvartál 2017, 1.kvartál 2018, 1.kvartál 2019, 1.kvartál 2020												

Tabuľka č. 4.C: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 1.3.1 Podpora začínajúcich malých rodinných fariem a subjektov sociálnej ekonomiky, zameraných na poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka vrátane podpory marketingových aktivít zameraných na originalitu poľnohospodárskych produktov z územia.																
Priradenie kódu	6.3																
Priradenie k fokusovej oblasti PRV /špecifickému cieľu IROP	Fokusová obl.PRV: 6B – 2B – 3A																
Ciele a opis opatrenia	<p>Priorita 1 – Poľnohospodárstvo a zamestnanosť Špecifický cieľ 1.3</p> <p>Obnova a podpora neintezívnych a drobných poľnohospodárskych činností v území prostredníctvom podpory rodinných fariem, gazdovstiev a prostredníctvom subjektov sociálnej ekonomiky zameraných na poľnohospodárstvo.</p> <p>Opis: Podpora sa poskytuje malému poľnohospodárskemu podniku na rozvoj jeho podnikateľskej činnosti spojenej s realizáciou jeho podnikateľského plánu v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby.</p>																
Oprávnení prijímatelia	v súlade s PRV																
Intenzita pomoci	EPFRV: 75 % - Štátny rozpočet:- 25% - Prijímateľ: 0 %																
Oprávnené výdavky	v súlade s PRV																
Výška príspevku	Paušálna platba: 15 000 eur																
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>menej rozvinutý región</td> <td>60 000</td> <td>45 000</td> <td>15 000</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>						Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	60 000	45 000	15 000	0	0
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné												
menej rozvinutý región	60 000	45 000	15 000	0	0												
Princípy pre stanovenie výber.a hodn.kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV – vid' kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces																
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná</th> <th>Počiatočná</th> <th>Celková cieľová</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>					Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná	Počiatočná	Celková cieľová							
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná	Počiatočná	Celková cieľová													

			jednotka	hodnota	hodnota
	6.3	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch	Počet	0	6
Indikatívny harmonogram výziev	2.kvartál / 2017 - 2.kvartál / 2019				

Tabuľka č. 4.D: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 1.3.2 Podpora existujúcich mikro a malých podnikov a malých rodinných fariem podnikajúcich v poľnohospodárskej prvovýrobe.
Priradenie kódu opatrenia	4.1
Priradenie k fokus.oblasti PRV /špecif. cieľu IROP	Fokusová oblasť PRV: 6B – 2B – 3A
Ciele a opis opatrenia	<p>Priorita 1 – Poľnohospodárstvo a zamestnanosť</p> <p>Špecifický cieľ 1.3 Obnova a podpora neintezívnych a drobných poľnohospodárskych činností v území prostredníctvom podpory rodinných fariem, gazdovstiev a prostredníctvom subjektov sociálnej ekonomiky zameraných na poľnohospodárstvo</p> <p>Opis operácie:</p> <p>Investície do hmotného majetku, ktoré zvyšujú celkovú výkonnosť a udržateľnosť poľnohospodárskeho podniku ako aj činnosti týkajúce sa spracovania alebo využívania obnoviteľných zdrojov energie a činnosti týkajúce sa výroby biomasy a zakladania porastov rýchlorastúcich drevín. Investície do výroby, spracovania a využívania OZE, pričom všetku vyrobenú energiu spotrebuje podnik na vlastnú činnosť. Investície do zvýšenia produkcie alebo jej kvality v živočíšnej výrobe a špeciálnej rastlinnej výrobe vrátane investícií do geotermálnych vrtov s tým súvisiacich investícií a vrátane investícií do obstarania technického a technologického vybavenia živočíšnej výroby a špeciálnej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia. Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušiarň s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt. Investície v súvislosti s využívaním závlah, realizáciou investícií do existujúcich a nových závlahových systémov (infraštruktúry ako aj koncových zariadení) s cieľom ich výstavby, rekonštrukcie, modernizácie a efektívnejšieho nakladania so závlahovou vodou a energiou obmedzením ich strát, všetko s cieľom zvýšiť produkciu a jej kvalitu. Investície spojené s o zavádzaním inovatívnych</p>

	<p>technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív do pôdy a ostatných substrátov s cieľom zlepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou. Investície do zlepšenia odbytu. Investície do zníženia záťaže na životné prostredie vrátane technológií v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie. Investície na založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín na poľnohospodárskej pôde. Investície spojené s využitím biomasy z odpadu vzniknutého primárne zo živočíšnej výroby.</p>																	
Oprávnení prijímatelia	v súlade s PRV																	
Intenzita pomoci	EPFRV: 37,5 % - Štátny rozpočet:- 12,5% - Prijímateľ: 50 %																	
Oprávnené výdavky	v súlade s PRV																	
Výška príspevku	Minimálna: 10 000 eur - Maximálna: 100 000 eur																	
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>menej rozvinutý región</td> <td>420 000</td> <td>157 500</td> <td>52 500</td> <td>210 000</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>							Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	420 000	157 500	52 500	210 000	0
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné													
menej rozvinutý región	420 000	157 500	52 500	210 000	0													
Princípy pre stanovenie výber. a hodn. kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV – vid' kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces																	
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>4.1</td> <td>Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch</td> <td>Počet</td> <td>0</td> <td>4</td> </tr> </tbody> </table>						Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	4.1	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch	Počet	0	4		
Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota														
4.1	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch	Počet	0	4														
Indikatívny harmonogram výziev	otvorená výzva od: II.kvartál / 2017 do vyčerpania alokovaných fin.prostriedkov																	

Tabuľka č. 4.E: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 1.3.3 Podpora mikro a malých podnikov i malých rodinných podnikov podnikajúcich v spracovateľskom priemysle vrátane podpory marketingových aktivít zameraných na originalitu poľnohospodárskych produktov z územia.																	
Priradenie kódu opatrenia	4.2																	
Priradenie k fokusovej oblasti PRV /špecifickému cieľu IROP	Fokusová oblasť PRV: 6B – 2B – 3A																	
Ciele a opis opatrenia	<p>Priorita 1 – Poľnohospodárstvo a zamestnanosť</p> <p>Špecifický cieľ 1.3</p> <p>Obnova a podpora neintezívnych a drobných poľnohospodárskych činností v území prostredníctvom podpory rodinných fariem, gazdovstiev a prostredníctvom subjektov sociálnej ekonomiky zameraných na poľnohospodárstvo.</p> <p>Opis: Investície do hmotného majetku, ktoré sa týkajú spracovania, skladovania, uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, na ktoré sa vzťahuje príloha I ZFEÚ alebo výroby, spracovania, skladovania, uvádzania na trh a/alebo vývoja potravinárskych výrobkov, pričom výstupom výrobného procesu môže byť aj výrobok, na ktorý sa príloha I ZFEÚ nevzťahuje a na investície, ktoré zároveň prispievajú k úsporám spotreby energie. Investícia sa týka výlučne vlastnej činnosti podniku.</p>																	
Oprávnení prijímatelia	v súlade s PRV																	
Intenzita pomoci	EPFRV: 37,5 % - Štátny rozpočet:- 12,5% - Prijímateľ: 50 %																	
Oprávnené výdavky	v súlade s PRV																	
Výška príspevku	Minimálna: 10 000 eur - Maximálna: 100 000 eur																	
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>menej rozvinutý región</td> <td>420 000</td> <td>157 500</td> <td>52 500</td> <td>210 000</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>							Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	420 000	157 500	52 500	210 000	0
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné													
menej rozvinutý región	420 000	157 500	52 500	210 000	0													
Princípy pre stanovenie výber. a hodn. kritérií / Hlavné zásady výberu	v súlade s PRV – vid' kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces																	

operácií					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	4.2	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch	počet	0	5
Indikatívny harmonogram výziev	otvorená výzva od: II.kvartál / 2017 do vyčerpania alokovaných fin.prostriedkov				

Tabuľka č. 4.F: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 1.4.1 Vybudovanie odbytového centra pre poľnohospodársku produkciu územia – trhové miesto.					
Priradenie kódu opatrenia	x					
Priradenie k fokusovej oblasti PRV /špecifickému cieľu IROP	Špecif.cieľ IROP: 5.1.2					
Ciele a opis opatrenia	<p>Priorita 1 – Poľnohospodárstvo a zamestnanosť Špecifický cieľ 1.4 Vytvorenie regionálneho trhu s poľnohospodárskymi komoditami. Opis opatrenia: Výstavba a obnova mestských trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov.</p>					
Oprávnení prijímatelia	v súlade s IROP					
Intenzita pomoci	EFRR: 95%, Štátny rozpočet: 0%, prijímateľ: 5%					
Oprávnené výdavky	v súlade s IROP					
Výška príspevku	Minimálna: 50 000 eur - Maximálna: 100 000 eur					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý	105 263,16	100 000	0	5263,16	0

	región					
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV – vid' kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	-	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	0	1	
Indikatívny harmonogram výziev	Otvorená výzva: III.kvartál 2017 – do vyčerpania alokovaných fin.prostriedkov					

Tabuľka č. 4.G: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 1.5.1 Podpora programov ochrany pred povodňami realizovanými v lesoch. (8.3)
Priradenie kódu opatrenia	8.3
Priradenie k fokusovej oblasti PRV /špecifickému cieľu IROP	Fokusová obl.PR.V: 4A – 4B
Ciele a opis opatrenia	<p>Priorita 1 – Poľnohospodárstvo a zamestnanosť</p> <p>Špecifický cieľ 1.5 Posilnenie potenciálu lesného hospodárstva prostredníctvom environmentálneho zhodnocovania lesa a využitia pre rast zamestnanosti</p> <p>Opis: zahrádzanie bystrín v lesoch podľa § 27 zákona č. 326/2005 Z. z. (budovanie a rekonštrukcia prehrádzok, malé vodné stupne alebo ich zoskupenia a úpravy korýt na bystrinách) na účely ochrany pred povodňami, zmiernenie erózných procesov a pre akumuláciu vody na účely ochrany pred požiarmi; budovanie a rekonštrukcia technických diel v lesoch na ochranu pred povodňami, zmiernenie erózných procesov a pre akumuláciu vody na účely ochrany pred požiarmi podľa § 27 zákona č. 326/2005 Z. z.; budovanie jednoduchých objektov protipovodňovej ochrany v lesoch – drobných prekladaných drevených hrádzok (zrubov)</p>

	alebo sypaných kamenných hrádzok na lesných pozemkoch, ktorých budovanie si nevyžaduje stavebné povolenie. výstavba, rekonštrukcia protipožiarnych lesných ciest, ak slúžia ako prístup ⁱ k vybudovaným objektom v rámci tohto podopatrenia, ktoré sú v súlade s požiadavkami životného prostredia a ochrany prírody;												
Oprávnení prijímatelia	v súlade s PRV												
Intenzita pomoci	EPFRV: 75% - Štátny rozpočet: 25% - Prijímateľ: 0%												
Oprávnené výdavky	v súlade s PRV												
Výška príspevku	Minimálna: 50 000 eur - Maximálna: 100 000 eur												
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>menej rozvinutý región</td> <td>150 000</td> <td>112 500</td> <td>37 500</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	150 000	112 500	37 500	0	0
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné								
menej rozvinutý región	150 000	112 500	37 500	0	0								
Princípy pre stanovenie výber.a hodn. kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV – vid' kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces												
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>8.3</td> <td>Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb</td> <td>Počet</td> <td>0</td> <td>2000</td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	8.3	Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	Počet	0	2000		
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota									
8.3	Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	Počet	0	2000									
Indikatívny harmonogram výziev	Otvorená výzva od I.kvartál 2019 do vyčerpania alokovaných fin.prostriedkov.												

Tabuľka č. 4.H: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 1.5.2 Podpora programov tvorby náučných prírodných zón.
Priradenie kódu opatrenia	8.5
Priradenie k fokusovej	Fokusová obl.PRV: 4A – 4B

oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP													
Ciele a opis opatrenia	<p>Priorita 1 – Poľnohospodárstvo a zamestnanosť Špecifický cieľ 1.5 Posilnenie potenciálu lesného hospodárstva prostredníctvom environmentálneho zhodnocovania lesa a využitia pre rast zamestnanosti</p> <p>Opis: Budovanie a obnova občianskej a poznávacej infraštruktúry v lesných ekosystémoch (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy)</p>												
Oprávnení prijímateľa	v súlade s PRV												
Intenzita pomoci	EPFRV: 75% - Štátny rozpočet: 25% - Prijímateľ: 0%												
Oprávnené výdavky	v súlade s PRV												
Výška príspevku	Minimálna: 5 000 eur, Maximálna: 20 000 eur												
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>menej rozvinutý región</td> <td>43807,40</td> <td>32855,55</td> <td>10951,85</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	43807,40	32855,55	10951,85	0	0
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné								
menej rozvinutý región	43807,40	32855,55	10951,85	0	0								
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV – vid' kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces												
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>8.5</td> <td>Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb</td> <td>Počet</td> <td>0</td> <td>2000</td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	8.5	Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	Počet	0	2000		
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota									
8.5	Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	Počet	0	2000									
Indikatívny harmonogram výziev	III.kvartál 2017, III.kvartál 2020												

Tabuľka č. 4.CH: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 1.6.1 Podpora podnikateľských subjektov územia zabezpečením technickej, technologickej a priestorovej základne podnikov.																	
Priradenie kódu opatrenia	x																	
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Špecif.cieľ IROP: 5.1.1																	
Ciele a opis opatrenia	<p>Priorita 1 – Poľnohospodárstvo a zamestnanosť Špecifický cieľ 1.6 Zvýšenie zamestnanosti v území prostredníctvom rozvoja remesiel a malého podnikania. Opis: zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev: obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest, nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb, podpora marketingových aktivít, podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností.</p>																	
Oprávnení prijímatelia	v súlade s IROP																	
Intenzita pomoci	Súkr. sektor mimo schém št. pomoci: EFRR: 90%, ŠR: 0%, VZ: 10% <i>Súkromný sektor v rámci schém štátnej pomoci: bude doplnený po schválení schém.</i>																	
Oprávnené výdavky	v súlade s IROP																	
Výška príspevku	Minimálna: 10 000 eur - Maximálna: 100 000 eur																	
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>menej rozvinutý región</td> <td>451390,33</td> <td>406251,3</td> <td>0</td> <td>45139,03</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>							Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	451390,33	406251,3	0	45139,03	
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné													
menej rozvinutý región	451390,33	406251,3	0	45139,03														
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV – vid' kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces																	

Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	-	Počet podporených podnikov	Počet	0	5
	-	Zamestnanosť v podporených podnikoch	FWT	0	5
	-	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výroby, ktoré sú pre firmu nové	Počet	0	3
	-	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výroby, ktoré sú pre trh nové	Počet	0	2
Indikatívny harmonogram výziev	<i>Otvorená výzva: IV.kvartál 2016 – do vyčerpania alokovanej sumy</i>				

Tabuľka č. 4.I: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 2.1.1 Podpora vzniku a dobré fungovanie doplnkových služieb agroturistickeho typu pre návštevníkov územia
Priradenie kódu opatrenia	6.4
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Fokusová obl.PRV: 6B – 2A – 2B – 6A
Ciele a opis opatrenia	<p>Priorita 2 – Vidiecky cestovný ruch</p> <p>Špecifický cieľ 2.1: Zvýšiť atraktivitu územia pre návštevníkov hľadajúcich netradičné formy trávenia voľného času v tradičnom duchu a zachovalom vidieckom prostredí.</p> <p>Opis opatrenia: činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov. Oprávnená je výstavba ubytovacích zariadení, rekonštrukcia a</p>

	modernizácia existujúcich ubytovacích zariadení, ako aj nevyužívaných objektov na ubytovacie zariadenie a to s kapacitou od 5 do 30 lôžok, v nadväznosti na vytvorenie alebo modernizáciu areálu na rozvoj rekreačných a relaxačných činností. Činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu. V rámci danej oblasti je možné sa zamerať aj na terapie (hipoterapia, animoterapia), lesnú pedagogiku a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu do spoločenského života, zvýšeniu motoriky cieľovej skupiny. Spracovanie a uvádzanie na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ.												
Oprávnení prijímatelia	v súlade s PRV												
Intenzita pomoci	EPFRV: 37,5 % - Štátny rozpočet:- 12,5% - Prijímateľ: 50 %												
Oprávnené výdavky	v súlade s PRV												
Výška príspevku	Minimálna: 10 000 eur - Maximálna: 30 000 eur												
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>menej rozvinutý región</td> <td>200 000</td> <td>75 000</td> <td>25 000</td> <td>100 000</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	200 000	75 000	25 000	100 000	0
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné								
menej rozvinutý región	200 000	75 000	25 000	100 000	0								
Princípy pre stanovenie výber.a hodn.kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV – vid' kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces												
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód /ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>6.4</td> <td>Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch</td> <td>Počet</td> <td>0</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>	Kód /ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	6.4	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch	Počet	0	2		
Kód /ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota									
6.4	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch	Počet	0	2									
Indikatívny harmonogram výziev	Otvorená výzva: od I.kvartál 2018 do vyčerpania alokovaných fin.prostriedkov.												

Tabuľka č. 4.J: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 2.1.2 Podpora vytvárania prvkov drobnej tradičnej infraštruktúry na území obce vrátane cyklotrás a turistických
-----------------	--

	chodníkov												
Priradenie kódu opatrenia	7.5												
Priradenie k fokusovej oblasti PRV /špecifickému cieľu IROP	Fokusová obl.PRV: 6B – 2A – 2B – 6A												
Ciele a opis opatrenia	<p>Priorita 2 – Vidiecky cestovný ruch</p> <p>Špecifický cieľ 2.1:Zvýšiť atraktivitu územia pre návštevníkov hľadajúcich netradičné formy trávenia voľného času v tradičnom duchu a zachovalom vidieckom prostredí.</p> <p>Opis: investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.; investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúľ v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.; budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.</p>												
Oprávnení prijímateľa	v súlade s PRV												
Intenzita pomoci	EPFRV: 75 % - Štátny rozpočet:- 25% - Prijímateľ: 0 %												
Oprávnené výdavky	v súlade s PRV												
Výška príspevku	Minimálna: 10 000 eur Maximálna: 80 000 eur												
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>menej rozvinutý región</td> <td>195 871,60</td> <td>146 903,70</td> <td>48967,9</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	195 871,60	146 903,70	48967,9	0	0
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné								
menej rozvinutý región	195 871,60	146 903,70	48967,9	0	0								
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV – vid' kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces												
Merateľné ukazovatele projektu													

	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	7.5	Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	počet	0	6000
Indikatívny harmonogram výziev	IV.kvartál 2016				

Tabuľka č. 4.K: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 2.1.3 Podpora služieb v oblasti vidieckeho cestovného ruchu korešpondujúcich s tradičnými formami
Priradenie kódu opatrenia	x
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Špecif.cieľ IROP: 5.1.1
Ciele a opis opatrenia	Špecifický cieľ 2.1.: Zvýšiť atraktivitu územia pre návštevníkov hľadajúcich netradičné formy trávenia voľného času v tradičnom duchu a zachovalom vidieckom prostredí. Opis: zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev: obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest, nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb, podpora marketingových aktivít, podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností.
Oprávnení prijímatelia	v súlade s IROP
Intenzita pomoci	Súkr. sektor mimo schém št. pomoci: EFRR: 90%, ŠR: 0%, VZ: 10% <i>Súkromný sektor v rámci schém štátnej pomoci: bude doplnený po schválení schém.</i>
Oprávnené výdavky	v súlade s IROP
Výška príspevku	Minimálna: 10 000 eur - Maximálna: 100 000 eur
Finančný plán	

		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	451 390,33	406251,3	0	45139,03	0
Princípy pre stanovenie výber. a hodn. kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV – viď kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	-	Počet podporených podnikov	Počet	0	5	
	-	Zamestnanosť v podporených podnikoch	FWT	0	5	
	-	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	Počet	0	3	
	-	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	Počet	0	2	
Indikatívny harmonogram výziev	<i>Otvorená výzva: II.kvartál 2017 – do vyčerpania alokovanej sumy</i>					

Tabuľka č. 4.L: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 3.1.1 Dobudovanie a vybavenie priestorov potrebných pre komunitné, kultúrno-spoločenské a športové aktivity obyvateľov vrátane technického a materiálneho vybavenia
-----------------	--

Priradenie kódu	7.4												
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Fokusová obl.PRV: 6B												
Ciele a opis opatrenia	<p>Priorita 3 Technická infraštruktúra</p> <p>Špecifický cieľ 3.1: Skvalitnenie kultúrneho a spoločenského života v území zlepšením priestorového i materiálneho vybavenia pre kultúru.</p> <p>Opis: investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátróv, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov; zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia; investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu; investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov); investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod., investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb.</p>												
Oprávnení prijímatelia	v súlade s PRV												
Intenzita pomoci	EPFRV: 75 % - Štátny rozpočet:- 25% - Prijímateľ: 0 %												
Oprávnené výdavky	v súlade s PRV												
Výška príspevku	Minimálna: 10 000 eur, Maximálna: 80 000 eur												
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>menej rozvinutý región</td> <td>220 000</td> <td>165 000</td> <td>55 000</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	220 000	165 000	55 000	0	0
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné								
menej rozvinutý región	220 000	165 000	55 000	0	0								
Princípy pre stanovenie výber. a hodn. kritérií / Hlavné zásady	v súlade s PRV – viď kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces												

výberu operácií					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	7.4	Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	počet	0	6000
Indikatívny harmonogram výziev	I.kvartál 2017 / I.kvartál 2019				

Tabuľka č. 4.M: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 3.2.1 Podpora projektov rozvoja sociálnych služieb pre definované skupiny obyvateľov v nadväznosti na budovanie striebornej ekonomiky v území.				
Priradenie kódu	x				
Priradenie k fokusovej oblasti PRV /špecifickému cieľu IROP	Špecif.cieľ IROP: 5.1.2				
Ciele a opis opatrenia	<p>Priorita 3 Technická infraštruktúra</p> <p>Špecifický cieľ 3.2: Vybudovanie sociálnych služieb pre seniorov, handicapovaných, detí, týraných a marginalizovaných a budovanie systému striebornej ekonomiky v území</p> <p>Opis: zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia, zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb, rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb, infraštruktúra komunitných centier</p>				
Oprávnení prijímatelia	v súlade s IROP				
Intenzita pomoci	EFRR: 95% - Štátny rozpočet: 0% - Prijímateľ: 5%				
Oprávnené výdavky	v súlade s IROP				
Výška príspevku	Minimálna: 10 000 eur - Maximálna: 80 000 eur				
Finančný plán					
		Spolu	EÚ	ŠR	VZ

	menej rozvinutý región	210 526,32	200000	0	10 526,32	0
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s IROP – viď kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	-	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	0	3	
Indikatívny harmonogram výziev	Otvorená výzva: od I.kvartál 2019 – do vyčerpania alokovanej sumy					

Tabuľka č. 4.N: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 3.3.1 Podpora rekonštrukcie chodníkov, mostov, verejných priestranstiev a prostriedkov súvisiacich s občianskou vybavenosťou odrážajúcich kvalitu života v území environmentálnom duchu a tvorbou biotopov
Priradenie kódu opatrenia	7.2
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Fokusová obl.PRV: 6B
Ciele a opis opatrenia	Priorita 3 Technická infraštruktúra Špecifický cieľ 3.3: Dobudovanie a rekonštruovanie drobnej tech. infraštruktúry a občianskej vybavenosti kľúčovej pre rozvoj územia v súlade s environmentálnymi princípmi, tvorbou biotopov a vidieckosti Opis: výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd; výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní. V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za

	predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.); zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.																	
Oprávnení prijímatelia	v súlade s PRV																	
Intenzita pomoci	EPFRV: 75 % - Štátny rozpočet:- 25% - Prijímateľ: 0 %																	
Oprávnené výdavky	v súlade s PRV																	
Výška príspevku	Minimálna: 10 000 eur Maximálna: 80 000 eur																	
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>menej rozvinutý región</td> <td>220 000</td> <td>165 000</td> <td>55 000</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>							Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	220 000	165 000	55 000	0	0
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné													
menej rozvinutý región	220 000	165 000	55 000	0	0													
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV – vid' kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces																	
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatková hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>7.2</td> <td>Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>6000</td> </tr> </tbody> </table>						Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota	7.2	Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	počet	0	6000		
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota														
7.2	Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	počet	0	6000														
Indikatívny harmonogram výziev	II. kvartál 2017 / II.kvartál 2019																	

Tabuľka č. 4.O: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 3.4.1 Výstavba a rekonštrukcia autobusových zastávok, odstavňných plôch pre automobily a parkovísk a podpora zabezpečenia prepojenia územia autodopravou.
Priradenie kódu	x

opatrenia													
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Špecif.cieľ IROP: 5.1.2												
Ciele a opis opatrenia	<p>Priorita 3 Technická infraštruktúra</p> <p>Špecifický cieľ 3.4 Zlepšiť prepojenie územia cestnými komunikáciami za účelom efektívneho rozvoja a výrazným zlepšením podmienok pre zvyšovanie zamestnanosti a cestovný ruch.</p> <p>Opis činností: výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom, budovanie prvkov a podpora opatrení na zvyšovanie bezpečnosti dopravy v mestách, nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôbených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie, zriaďovanie, obnova a výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám (napr. trasy vedúce k vlakovým, autobusovým zastávkam a staniciam v obciach a mestách) vrátane investícií do doplnkovej cyklistickej infraštruktúry vrátane odpočívadiel, chránených parkovísk pre bicykle, nabíjajúcich staníc pre elektrobicykle a pod.,</p>												
Oprávnení prijímatelia	v súlade s IROP												
Intenzita pomoci	EFRR: 95% - ŠR: 0% - VZ: 5%												
Oprávnené výdavky	v súlade s IROP												
Výška príspevku	Minimálna: 10 000 eur - Maximálna: 80 000 eur												
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>menej rozvinutý región</td> <td>254387,79</td> <td>241668,40</td> <td>0</td> <td>12719,39</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	254387,79	241668,40	0	12719,39	0
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné								
menej rozvinutý región	254387,79	241668,40	0	12719,39	0								
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s IROP – viď kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces												
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota							
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota									

	-	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	0	3	
Indikatívny harmonogram výziev	Otvorená výzva: od III.kvartál 2018 – do vyčerpania alokovanej sumy					

Tabuľka č. 4.P: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 4.1.1 Činnosti spolupráce MAS																	
Priradenie kódu opatrenia	19.3																	
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Fokusová obl.PRV: 6B																	
Ciele a opis opatrenia	<p>Priorita 4 Partnerstvá a spolupráca Špecifický cieľ 4.1: Vytvoriť podmienky pre zachovávanie a rozvoj tradičnej kultúry ako aj zviditeľňovanie jedinečného a atraktívneho územia. Opis: Spolupráca medzi partnerstvami CLLD na vnútroštátnej a aj na nadnárodnej úrovni je podstatným prostriedkom na výmenu a prenos osvedčených postupov a na pomoc rozšírenia úspešných projektových nápadov.</p>																	
Oprávnení prijímatelia	v súlade s PRV																	
Intenzita pomoci	EPFRV: 75 % - Štátny rozpočet:- 25% - Prijímateľ: 0 %																	
Oprávnené výdavky	v súlade s PRV																	
Výška príspevku	Nie je relevantné																	
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>menej rozvinutý región</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>							Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné													
menej rozvinutý región	-	-	-	-	-													
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady	v súlade s PRV – vid' kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces																	

výberu operácií					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	-	-	-	-	-
	<i>nie je relevantné</i>				
Indikatívny harmonogram výziev	<i>nie je relevantné</i>				

Tabuľka č. 4.R: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 5.1.1 Animácia stratégie MAS (náklady na oživenie stratégie)					
Priradenie kódu opatrenia	19.4					
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Fokusová obl.PR.V: 6B					
Ciele a opis opatrenia	<p>Priorita 5 – Riadenie a vykonávanie aktivít stratégie CLLD Špecifický cieľ 5.1 : Podpora efektívnej implementácie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou MAS Spiš Opis činností: propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.</p>					
Oprávnení prijímateľa	v súlade s PRV					
Intenzita pomoci	EPFRV: 75 % - Štátny rozpočet:- 25% - Prijímateľ: 0 %					
Oprávnené výdavky	v súlade s PRV					
Výška príspevku	Nie je relevantné					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	111 640	83 730	27 910	0	0
Princípy pre stanovenie	Nie je relevantné					

výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií											
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota					
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota							
Indikatívny harmonogram výziev	Nie je relevantné										

Tabuľka č. 4.S: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie 5.1.2 Chod MAS (prevádzkové náklady)
Priradenie kódu opatrenia	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV /špecifickému cieľu IROP	Špecif.cieľ IROP: 5.1.1
Ciele a opis opatrenia	<p>Priorita 5 – Riadenie a vykonávanie aktivít stratégie CLLD</p> <p>Špecifický cieľ 5.1 : Podpora efektívnej implementácie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou MAS Spiš</p> <p>Opis činností: personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové vrátane nákladov na prenájom kancelárskych priestorov, osobné náklady, poistenie); vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD; náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS; finančné náklady (napr. bankové poplatky); náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS);</p>
Oprávnení prijímatelia	v súlade s IROP
Intenzita pomoci	EFRR: 85%, Štátny rozpočet: 10% , Prijímateľ: 5%
Oprávnené výdavky	v súlade s IROP
Výška príspevku	473 360 eur

Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	498273,68	423532,63	49827,37	24913,68	0
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	v súlade s PRV – vid' kapitolu 6.1.4 Stratégie CLLD - Implementačný proces					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota	
Indikatívny harmonogram výziev	<i>Nie je relevantné</i>					

5.3 Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD

5.3.1 Opis monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD

Úlohy a zodpovednosti hlavných účastníkov v systéme monitorovania a hodnotenia:

Miestna akčná skupina (MAS): V zmysle nariadenia EÚ č. 1303/2013 je jednou z úloh MAS monitorovanie vykonávania Stratégie CLLD a podporovaných operácií a vykonávanie špecifických hodnotiacich aktivít súvisiacich s touto stratégiou a taktiež je jej povinnosťou spolupráca s RO pre PRV SR 2014 - 2020, RO pre IROP, Národnou sieťou pre rozvoj vidieka, PPA ako aj s ďalšími inštitúciami v súvislosti s riadením, kontrolou a monitorovaním realizácie nástroja CLLD. MAS teda preberá na seba zodpovednosť za fungovanie a riadenie monitorovacieho a hodnotiaceho systému ako aj za kvalitu poskytnutých výsledkov zabezpečených v požadovanom čase a ich publicitu. MAS monitoruje kvalitu vykonávania Stratégie CLLD prostredníctvom finančných, výstupových a výsledkových ukazovateľov a poskytuje PPA informácie a dokumenty potrebné pre monitorovanie dosiahnutého pokroku pri realizácii programu vzhľadom na jeho konkrétne ciele a priority. MAS sú zviazané poskytnúť riadiacemu orgánu a/alebo určeným hodnotiteľom alebo iným subjektom povereným výkonom týchto funkcií v jeho mene všetky informácie potrebné na monitorovanie a hodnotenie programu. MAS môžu

poskytnúť neoceniteľné miestne znalosti a kontakty ako aj praktický pohľad na monitorovacie a hodnotiace postupy. Poskytnú taktiež informácie o podpore MAS prostredníctvom CLLD.

Monitorovací výbor: Monitorovací výbor kontroluje vykonávanie Stratégie CLLD a pokrok dosiahnutý v napĺňaní jeho cieľov. Pri tom zohľadňuje finančné údaje, ukazovatele vrátane zmien ukazovateľov výsledkov. DoPLNIŤ ČO ROBÍ ZO STANOV

Široká verejnosť: Hodnotiace správy budú poskytované širokej verejnosti komunikačnými kanálmi a tak bude mať verejnosť prístup k informáciám ohľadom Stratégie CLLD a jeho implementácie, čím sa posilní princíp partnerstva. Cieľom zapojenia verejnosti do procesu hodnotenia je zabezpečiť primerané a aktuálne informácie o Stratégii CLLD pre dotknutú verejnosť a poskytnúť priestor na vyjadrenie ich názorov.

Externé subjekty: Ide o subjekty, ktoré sú hlavnými zdrojmi údajov pre celý proces monitorovania a hodnotenia. Zahŕňajú najmä výskumné ústavy, agentúry, skúšobné ústavy a ďalšie inštitúcie, ktoré disponujú informáciami z oblasti pôdohospodárstva kľúčovými pre proces hodnotenia. Informácie zozbierané prostredníctvom externých subjektov napomôžu k zisteniu úrovne napĺňania cieľov Stratégie CLLD. Ide predovšetkým o Štatistický úrad, ÚPAVaR, Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum a pod.

Príjemcovia: Príjemcovia podpôr zo Stratégie CLLD sú priamo zapojení do procesu monitorovania a hodnotenia dvoma spôsobmi. Prvý spôsob je, že jednotliví príjemcovia sú požiadaní poskytnúť informácie týkajúce sa monitorovania a hodnotenia (prostredníctvom žiadostí o nenávratný finančný príspevok, monitorovacích správ, žiadostí o podporu na plochu alebo rôznych hodnotiacich prieskumov). Druhý spôsob zapojenia príjemcov je prostredníctvom členstva v Monitorovacom výbore.

Spôsob podávania pravidelných správ

MAS bude podávať pravidelné správy raz ročne (za prechádzajúci kalendárny rok) obvykle k koncu 1.štvrt'roka riadiacemu orgánu PRV a IROP.

Monitorovacie správy o vykonávaní opatrení Stratégie CLLD budú predkladané v rokoch: 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 a 2024, pričom v poslednom roku pôjde o záverečnú monitorovaciu správu.

Míľniky implementácie stratégie, na základe ktorých je možné posúdiť napĺňanie jej cieľov:

Tabuľka A.B): **Míľniky implementácie stratégie**

Míľnik	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
--------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Monitorovacia správa (ku koncu I.štvrt'roka)	x	x	x	x	x	x	x	x	
Záverečná monitorovacia správa									x
Samohodnotenie orgánov MAS a činnosti MAS (ku koncu kalendárneho roka)	x	x		x	x	x	x	x	
Ex-post hodnotenie MAS									x

V priebehu implementácie Stratégie CLLD – budú realizované taktiež 2 rozšírené monitorovacie správy (r.2017, r.2019).

Každoročné **vykazovanie hodnôt merateľných ukazovateľov** je súčasťou výročnej monitorovacej správy a je súčasťou systémov AGIS a ITMS podľa pokynov PPA.

Postupy samohodnotenia orgánov MAS a činnosti MAS - periodicita a spôsob hodnotenia:

Samohodnotenia orgánov MAS a činnosti MAS sa bude realizovať raz ročne – ku koncu kalendárneho roka -

1. **sebareflexiou** členov orgánov MAS dotazníkovou formou a riadeného rozhovoru, v oblastiach:
 - Funkčnosť a efektívia existujúcej organizačnej štruktúry MAS,
 - Funkčnosť a efektívia manažmentu MAS
 - Flexibilitu, účinnosť a oprávnenosť rozhodovacích postupov o stratégií a projektoch
 - Výsledky MAS v oblasti implementácie Stratégie CLLD a opatrení
 - Výsledky MAS v oblasti monitoringu a hodnotenia projektov
2. **správou** o hospodárení a naplňaní úloh,
3. **správou** o plnení uznesení za kalendárny rok.

Kancelária MAS bude priebežne zabezpečovať zber dát z územia (t.j. od prijímateľov NFP, od relevantných inštitúcií a pod.)

5.3.2 Monitorovacie ukazovatele

Tabuľka č. 5: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR 2014-2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	22 110
Počet obyvateľov podporenej MAS	33 913
Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (LEADER/PRV) (oblasť zamerania 6B)	22

Tabuľka č. 6: Celkové verejné výdavky – PRV SR 2014-2020

Názov ukazovateľa výstupu	Cieľová hodnota v roku 2023
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD (len časť z PRV)	1 589 679 eur
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení - (len časť z PRV)	111 640 eur

Tabuľka č. 7: Povinné ukazovatele na úrovni IROP 2014-2020

Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Počet podporených podnikov	podnik	10
Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	10
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	podnik	6
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	podnik	4
Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	7

Tabuľka č. A.C) : Ukazovatele na úrovni opatrení Stratégie CLLD:

Opatr.	Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
1.1.1	Celkové verejné výdavky	Eur	150 000
	Počet prijímateľov	počet	3
1.2.1	Počet podporených činností	počet	4
	Počet účastníkov informačných/demonštračných akt.	počet	120
	Počet dní informačných/demonštračných akt.	počet	40
	Celkové verejné výdavky	eur	30 000
1.3.1	Počet prijímateľov (poľnohospodárskych podnikov), kt. dostávajú pomoc na začatie podnikania pre malé poľn. podniky	počet	4
	Celkové verejné výdavky	eur	60 000
1.3.2 / 1.3.3	Celkové verejné výdavky	eur	250 000
	Počet podporených činností	počet	5
1.4.1	Počet podporených činností	počet	1

	Celkové verejné výdavky	eur	100 000
1.5.1 / 1.5.2	Celkové verejné výdavky	eur	150 000
			76 363,4
	Počet podporených činností	počet	2
			4
	Počet prijímateľov	počet	2
			4
1.6.1	Počet podporených podnikov	Počet	5
	Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	5
	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	Počet	3
	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	počet	2
	Celkové verejné výdavky	Eur	406 251,3
2.1.1	Celkové verejné výdavky	eur	100 000
	Počet prijímateľov	počet	2
2.1.2	Počet podporených činností / počet operácií	počet	9
3.1.1	Počet obyvateľov, kt. majú prospech zo zlepšenia infr.	počet	18 000
3.3.1	Celkové verejné výdavky	eur	635871
2.1.3	Počet podporených podnikov	počet	5
	Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	5
	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	počet	3
	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	počet	1
3.2.1 / 3.4.1	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	5
	Počet obyvateľov, kt. majú prospech zo zlepšenia infr	počet	15 13
	Celkové verejné výdavky	Eur	441 668,4

6 Finančný rámec

6.3 Financovanie stratégie CLLD

Tabuľka č.8: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP

	SPOLU EUR
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (maximálny limit podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	3 528 850
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	2 943 850
Chod MAS a animácie	585 000

Tabuľka č. 9: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov

	Fond	Typ regiónu	Spolu v EUR
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) <i>(maximálny limit podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:</i>	EPFRV	menej rozvinutý	3 528 850
	EFRR		
	-	viac rozvinutý	0
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	EPFRV	menej rozvinutý	1 589 679
	EFRR		1 354 171
	-	viac rozvinutý	0
Chod MAS	EFRR	menej rozvinutý	473 360
	-	viac rozvinutý	0
Animácie	EPFRV	menej rozvinutý	111 640
	-	viac rozvinutý	0

Tabuľka č. 10: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov

	región	PRV				IROP				SPOLU			
		EPFRV	ŠR	VZ	spolu	EFRR	ŠR	VZ	spolu	Fondy	ŠR	VZ	spolu
Operácie v rámci stratégie CLLD	menej rozvinutý	1192259,25	397419,75	520000	2109679	1354171	0	118786,93	1472957,93	2546430,25	397419,75	638786,93	3582637,93
	viac rozvinutý	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Chod MAS	menej rozvinutý	0	0	0	0	473360	0	24913,68	498273,68	473360	0	24913,68	498273,68
	viac rozvinutý	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Animácie	menej rozvinutý	83730	27910	0	111640	0	0	0	0	83730	27910	0	111640
	viac rozvinutý	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SPOLU	menej rozvinutý	1275989,25	425329,75	520000	2221319	1827531	0	143700,61	1971231,61	3103520,25	425329,75	663700,61	4192551,61
	viac rozvinutý	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	spolu	1275989,25	425329,75	520000	2221319	1827531	0	143700,61	1971231,61	3103520,25	425329,75	663700,61	4192551,61

6.4 Finančný plán pre opatrenia

	PRV:IROP
pre stratégie mimo BSK (menej rozvinutý región)	54 : 46
pre stratégie v rámci BSK (viac rozvinutý región)	75 : 25

Tabuľka č. 11: Sumárna tabuľka finančného plánu

Opatrenie stratégie CLLD	Fond	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
Opatrenie 1.1.1 Podpora na začatie podnikania mladých farmárov. (75% - 25% - 0%)	EPFRV	menej rozvinutý región	150 000	112 500	37 500	0	0
		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
Opatrenie 1.2.1 Podpora projektov inštitúcií a organizácií realizujúcich aktivity celoživotného vzdelávania v území zameraného na poľnohospodárstvo a trvalo udržateľný rozvoj (75% - 25% - 0%)	EPFRV	menej rozvinutý región	30 000	22 500	7 500	0	
		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
Opatrenie 1.3.1 Podpora začínajúcich malých rodinných fariem a subjektov sociálnej ekonomiky, zameraných na	EPFRV	menej rozvinutý región	60 000	45 000	15 000	0	0

poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka vrátane podpory marketingových aktivít zameraných na originalitu poľnohospodárskych produktov z územia (75% - 25% - 0%)		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
Opatrenie 1.3.2 Podpora existujúcich mikro a malých podnikov a malých rodinných fariem podnikajúcich v poľnohospodárskej prvovýrobe. (37,5% - 12,5% - 50%)	EPFRV	menej rozvinutý región	420 000	157 500	52 500	210 000	0
		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
Opatrenie 1.3.3 Podpora mikro a malých podnikov i malých rodinných podnikov podnikajúcich v spracovateľskom priemysle vrátane podpory marketingových aktivít zameraných na originalitu poľnohospodárskych produktov z územia. (37,5% - 12,5% - 50%)	EPFRV	menej rozvinutý región	420 000	157 500	52 500	210 000	0
		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
Opatrenie 1.4.1 Vybudovanie odbytového centra pre poľnohospodársku produkciu územia – trhové miesto. (95%- 0% - 5%)	EFRR	menej rozvinutý región	105 263,16	100000	0	5 263,16	0
		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
Opatrenie 1.5.1 Podpora programov ochrany pred povodňami realizovanými v lesoch. (75% - 25% - 0%)	EPFRV	menej rozvinutý región	150 000	112 500	37 500	0	0
		viac rozvinutý	0	0	0	0	0

		región					
Opatrenie 1.5.2 Podpora programov tvorby náučných prírodných zón. (75% - 25% - 0%)	EPFRV	menej rozvinutý región	43 807,40	32 855,55	10 951,85	0	0
		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
Opatrenie 1.6.1 Podpora podnikateľských subjektov územia zabezpečením technickej, technologickej a priestorovej základne podnikov. (90% - 0% - 10%)	EFRR	menej rozvinutý región	451 390,33	406251,3	0	45 139,03	0
		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
Opatrenie 2.1.1 Podpora vzniku a dobré fungovanie doplnkových služieb agroturistickeho typu pre návštevníkov územia. (37,5% - 12,5% - 50%)	EPFRV	menej rozvinutý región	200 000	75 000	25 000	100 000	0
		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
Opatrenie 2.1.2 Podpora vytvárania prvkov drobnej tradičnej infraštruktúry na území obce vrátane cyklotrás a turistických chodníkov. (75% - 25% - 0%)	EPFRV	menej rozvinutý región	195 871,60	146 903,70	48 967,90	0	0
		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
Opatrenie 2.1.3 Podpora služieb v oblasti vidieckeho cestovného ruchu korešpondujúcich s tradičnými	EFRR	menej rozvinutý región	451 390,33	406251,3	0	45 139,03	0

formami (90% - 0% - 10%)		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
Opatrenie 3.1.1 Dobudovanie a vybavenie priestorov potrebných pre komunitné, kultúrno-spoločenské a športové aktivity obyvateľov vrátane technického a materiálneho vybavenia (75% - 25% - 0%)	EPFRV	menej rozvinutý región	220 000	165 000	55 000	0	0
		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
Opatrenie 3.2.1 Podpora projektov rozvoja sociálnych služieb pre definované skupiny obyvateľov v nadväznosti na budovanie striebornej ekonomiky v území. (95% - 0% - 5%)	EFRR	menej rozvinutý región	210 526,32	200 000	0	10 526,32	0
		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
Opatrenie 3.3.1 Podpora rekonštrukcie chodníkov, mostov, verejných priestranstiev a prostriedkov súvisiacich s občianskou vybavenosťou odrážajúcich kvalitu života v území environmentálnom duchu a tvorbou biotopov. (75% - 25% - 0%)	EPFRV	menej rozvinutý región	220 000	165 000	55 000	0	0
		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
Opatrenie 3.4.1 Výstavba a rekonštrukcia autobusových zastávok, odstavných plôch pre automobily a parkovísk a podpora zabezpečenia prepojenia územia autodopravou. (95 % - 0% - 5%)	EFRR	menej rozvinutý región	254 387,79	241668,4	0	12 719,39	0
		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0

Opatrenie 4.1.1 Činnosti spolupráce MAS	EPFRV	menej rozvinutý región	0	0	0	0	0
		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
Opatrenie 5.1.1 Animácia stratégie MAS (náklady na oživenie stratégie) (75% - 25% - 0%)	EPFRV	menej rozvinutý región	111 640	83 730	27 910	0	0
		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0
Opatrenie 5.1.2 Chod MAS (prevádzkové náklady) (95% - 0% - 5%)	EFRR	menej rozvinutý región	498273,68	473360	0	24913,68	0
		viac rozvinutý región	0	0	0	0	0

Tabuľka č. 12: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu

	PRV (EPFRV) : IROP (EFRR)
Stratégia CLLD mimo BSK (menej rozvinutý región):	1 589 679 : 1 354 171
Stratégia CLLD v rámci BSK (viac rozvinutý región):	-

Tabuľka č. 13: Zameranie stratégie podľa sektorov

Názov opatrenia stratégie CLLD	Rozpočet na opatrenie	Oprávnený prijímateľ – verejný sektor	Oprávnený prijímateľ – neverejný sektor
Opatrenie 1.1.1 Podpora na začatie podnikania mladých farmárov.	150 000		x
Opatrenie 1.2.1 Podpora projektov inštitúcií a organizácií realizujúcich aktivity celoživotného vzdelávania v území zameraného na poľnohospodárstvo a trvalo udržateľný rozvoj	30 000		x
Opatrenie 1.3.1 Podpora začínajúcich malých rodinných fariem a subjektov sociálnej ekonomiky, zameraných na poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka vrátane podpory marketingových aktivít zameraných na originalitu poľnohospodárskych produktov z územia	60 000		x
Opatrenie 1.3.2 Podpora existujúcich mikro a malých podnikov a malých rodinných fariem podnikajúcich v poľnohospodárskej prvovýrobe. (4.1)	210 000		x
Opatrenie 1.3.3 Podpora mikro a malých podnikov i malých rodinných podnikov podnikajúcich v spracovateľskom priemysle vrátane podpory marketingových aktivít zameraných na originalitu poľnohospodárskych produktov z územia. (4.2)	210 000		x
Opatrenie 1.4.1 Vybudovanie odbytového centra pre poľnohospodársku produkciu územia – trhové miesto.	100 000	x	
Opatrenie 1.5.1 Podpora programov ochrany pred povodňami realizovanými v lesoch. (8.3)	150 000		x
Opatrenie 1.5.2 Podpora programov tvorby náučných prírodných zón. (8.5)	43 807,40		x
Opatrenie 1.6.1 Podpora podnikateľských subjektov územia zabezpečením technickej, technologickej a priestorovej základne podnikov.	406 251,3		x
Opatrenie 2.1.1 Podpora vzniku a dobré fungovanie doplnkových služieb agroturistického typu pre návštevníkov územia (6.4)	100 000		x
Opatrenie 2.1.2 Podpora vytvárania prvkov drobnej tradičnej	195 871,60	x	

infraštruktúry na území obce vrátane cyklotrás a turistických chodníkov (7.5)			
Opatrenie 2.1.3 Podpora služieb v oblasti vidieckeho cestovného ruchu korešpondujúcich s tradičnými formami	406 251,3		x
Opatrenie 3.1.1 Dobudovanie a vybavenie priestorov potrebných pre komunitné, kultúrno-spoločenské a športové aktivity obyvateľov vrátane technického a materiálneho vybavenia (7.4)	220 000	x	
Opatrenie 3.2.1 Podpora projektov rozvoja sociálnych služieb pre definované skupiny obyvateľov v nadväznosti na budovanie striebornej ekonomiky v území.	200 000	x	
Opatrenie 3.3.1 Podpora rekonštrukcie chodníkov, mostov, verejných priestranstiev a prostriedkov súvisiacich s občianskou vybavenosťou odrážajúcich kvalitu života v území environmentálnom duchu a tvorbou biotopov (7.2)	220 000	x	
Opatrenie 3.4.1 Výstavba a rekonštrukcia autobusových zastávok, odstavňích plôch pre automobily a parkovísk a podpora zabezpečenia prepojenia územia autodopravou.	241 668,4	x	
Celkový rozpočet podľa sektorov		1 177 540	1 766 310
Percentuálny pomer zamerania stratégie	-	40 %	60 %

7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť

7.1 Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia

Pre predkladanú stratégiu CLLD je charakteristický prierezový zámer rozvoja zamestnanosti v území. Vyplynulo z identifikácie potrieb, kedy sa práve potreba dostatku práce a možností pre ekonomickú aktivitu stala najvyššou prioritou. Tá je pri stanovení cieľov a opatrení premietnutá cez prioritné oblasti rozvoja poľnohospodárstva a vidieckeho cestovného ruchu.

Tak ako jednoznačne vyplýva nielen z vízie, identifikovaných potrieb, definovaných problémov a stanovených cieľov a opatrení, ale aj zo vstupných analýz územia, územie svojim charakterom (pôvodne agrárnym), nízkou rozvinutosťou priemyselnej výroby a polohou v regióne ktorý všeobecne nie je možné nazvať rozvinutým, vykazuje až alarmujúce charakteristiky čo do zamestnanosti a perspektív jej rozvoja (za predpokladu neriešenia aktuálneho stavu).

Na druhej strane stratégia vychádza z myšlienky dobrého využívania existujúcich zdrojov a tie v území jednoznačne sú (pozri analytickú časť).

Z hľadiska zvyšovania zamestnanosti územia prostredníctvom implementácie stratégie CLLD sa jedná o tri stupne (línie) riešení.

Prvý stupeň sa zameriava na vytváranie podmienok a podporu samoživiteľov, teda SHR a SZČO. Prioritne je orientovaný na poľnohospodárstvo, drobné remeslá, ako aj služby.

Na druhom stupni sa stratégia zameriava na podporu existujúcich a vznikajúcich drobných podnikov, či už poľnohospodárskych, diverzifikovaných, výrobných, alebo prevádzok zameraných na služby vo vidieckom cestovnom ruchu. Na tomto stupni sa jedná o vytváranie pracovných miest. V zmysle nastavenia stratégie sa jedná o nemalý počet potenciálne vytvorených pracovných miest.

Na treťom stupni je stratégia orientovaná práve na obyvateľstvo s nízkou mierou vzdelania, minimálnymi pracovnými zručnosťami a pod.

Dôležitým zdrojom územia je tradícia poľnohospodárstva a vyhovujúce podmienky pre poľnohospodársku produkciu. Je doslova nevyhnutnosťou využiť tieto zdroje pre zabezpečenie zamestnania / obživy obyvateľstva, keďže zamestnanosť v priemysle (budovaná 1950 – 1990) je už nenávratnou minulosťou.

Tak ako bolo hlavným zdrojom obživy v minulosti poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a remeslá, je jednoznačné že tomu tak má byť aj v budúcnosti, avšak za predpokladu

inovatívnych prístupov, moderných technológií a za predpokladu prepájania s ostatnými rozvojovými oblasťami (cestovný ruch, životné prostredie atď.)

Predkladaná stratégia CLLD si stanovuje z hľadiska rozvoja zamestnanosti pomerne vysoké ambície. Avšak bez prioritného riešenia tohto problému nie je podľa nás možné hovoriť o koncepčnom a komplexnom rozvoji územia. V prípade aktuálneho stavu územia OZ RRS by bolo predkladanie inak zameranej stratégie doslova samoúčelné.

7.2 Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV

Predkladaná stratégia CLLD OZ RRS logicky nadväzuje v plnej miere na ciele stanovené Programom rozvoja vidieka. Svedčí to na jednej strane o reálnom stanovení cieľov PRV, ktoré sú pre rozvoj riešeného územia plne aktuálne, na druhej strane to svedčí o dobre nastavenom a realizovanom procese príprave stratégie, kedy sa prostredníctvom prístupu „zdola“ podarilo formulovať stratégiu, ktorá spontánne reaguje na ciele národnej úrovne.

Na cieľ PRV **Posilnenie konkurencieschopnosti pôdohospodárskeho sektora** nadväzuje viac než polovica cieľov stanovených stratégiou OZ RRS, keďže sa zameriava na rozvoj poľnohospodárstva prostredníctvom podpory malých a stredných poľnohospodárov a to fungujúcich, začínajúcich i potenciálnych. Stratégia je koncipovaná tak, aby bolo v budúcnosti možné finalizovať cyklus od pestovania cez výrobu a spracovanie, až po predaj a marketing. Práve týmto prístupom a za týchto predpokladov je možné vytvoriť podmienky pre poľnohospodárstvo, ktoré bude reálne konkurencieschopné v sociálne ekonomickom prostredí.

Konkurencieschopnosť poľnohospodárstva je pre trvalý rozvoj územia OZ RRS bezpodmienečná, keďže bez vybudovaných, dobre fungujúcich kompletných reťazcov by sa jednalo znova len o zabezpečovanie úzkosektorových aktivít (napr. vypestovanie plodiny), ktorých kontinuitu by nebolo možné zabezpečiť (napr. snaha o umiestňovanie na trh mimo územia a regiónu). Nevybudovaním kompletných reťazcov sa stáva t. kt. článok (producent, spracovateľ) závislým na vonkajších vzťahoch (mimo územia a regiónu), čím sa jeho konkurencieschopnosť výrazne znižuje.

S konkurencieschopnosťou poľnohospodárstva v území explicitne súvisí aj inovatívny zámer vybudovania regionálneho trhoviska s poľnohospodárskymi komoditami a produktmi, zameraného na regionálne, originálne a žiadané komodity a produkty. Tým že sa jedná o zámer vybudovania značky typu „naše, jedinečné, originálne, domáce, tradičné“ atď. sa výnamným spôsobom posilní konkurencieschopnosť komodít a produktov, teda celého poľnohospodárskeho sektora.

Stratégia počíta aj s posilňovaním poľnohospodárskeho sektora prostredníctvom vidieckeho cestovného ruchu, ktorý spočíva práve v užívaní originálnych a kvalitných produktov, v súčinnosti s originálnymi a kvalitnými službami regionálneho charakteru.

V prípade cieľa ***Udržateľný manažment prírodných zdrojov a prispôsobovanie sa klimatickým zmenám*** nadväzuje stratégia OZ RRS viacerými špecifickými cieľmi a opatreniami, ako napr.: *Posilnenie potenciálu lesného hospodárstva prostredníctvom environmentálneho zhodnocovania lesa a využitia pre rast zamestnanosti*, kde ráta s implementáciou programov ochrany pred povodňami realizovanými v lesoch. Územie OZ RRS je totižto charakteristické (a neslávne známe) ako oblasť častých povodní, zapríčinených nedostatkami lesného hospodárstva, nedostatočnými protipovodňovými opatreniami a pod.

Ďalším samostatným a veľmi aktuálnym opatrením nadväzujúcim na tento cieľ je *Podpora programov tvorby náučných prírodných zón*. V tomto prípade sa prioritne nejedná a estetizáciu prostredia alebo tvorbu možností voľnočasových aktivít pre ľudí prechádzajúcich sa po lese, ale o premyslené a cielené edukačné aktivity, ktoré by občiansko participatívnymi spôsobmi vytvárali prírodné zóny, pričom by vnikli do problematiky ochrany a tvorba životného prostredia, čím by sa podstatne zlepšil ich prístup k životnému prostrediu.

Stratégiu pokladáme za prelomový dokument (pre územie OZ RRS) aj z toho dôvodu, že sa zameriava na lesné hospodárstvo nie len ako možnosť hospodárskeho - ekonomického využívania, ale ako dôležitú súčasť územia a života obyvateľov z hľadiska environmentálnych hodnôt.

Ďalším špecifickým cieľom nadväzujúcim na cieľ PRV je *Dobudovanie a rekonštruovanie drobnej tech. infraštruktúry a občianskej vybavenosti kľúčovej pre rozvoj územia v súlade s environmentálnymi princípmi, tvorbou biotopov a vidieckosti*. Napriek tomu že sa jedná o cieľ z kategórie budovania technickej infraštruktúry, prioritne zohľadňuje jej budovanie v prísnych rámcoch environmentálneho prístupu, s tým že budovaním t. kt. prvku technickej infraštruktúry máme často možnosť vytvoriť aj hodnotný a trvalý biotop.

Stratégia OZ RRS najviac nadväzuje na cieľ PRV ***Vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komunít vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest***. Tak ako akcentujeme v podstatnej väčšine častí stratégie, rozvoj zamestnanosti a tvorba pracovných miest prostredníctvom poľnohospodárstva, remesiel a vidieckeho cestovného

ruchu je jednoznačnou prioritou stratégie, ktorá sa odráža v každej jednej pripravovanej intervencii. Prioritnými zámermi stratégie nie sú podniky, produkty, pekné životné prostredie, množstvo turistov v území a pod., ale zlepšenie kvality života obyvateľov hlavne vytvorením možností pre zamestnanie a obživu. Poľnohospodárstvo, cestovný ruch a ostatné oblasti sú len prostriedkom na ekonomickú aktivitu v území a rast životnej úrovne. Prepojenie týchto dvoch pohľadov (napr. zamestnanie v kontexte poľnohospodárstva, zamestnanie v kontexte vidieckeho cestovného ruchu atď.) považujeme za nastavovanie úspešného územného rozvoja. Obzvlášť aj z toho dôvodu, že stratégia nie je nastavená len na vybrané skupiny obyvateľstva (napr. podnikatelia v agrosektore), ale na celé spektrum skupín a komunit v území (napr. aj marginalizované rómske komunity, handicapovaní a pod.)

7.3 Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP

Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP prostredníctvom špecifických cieľov Prioritnej osi 5 vzhľadom na vyváženosť, vecné a logické včlenenie týchto cieľov do štruktúry stratégie, príp. ich doplnkovosť a synergické pôsobenie.

Podobne ako v prípade PRV, sa stratégiou OZ RRS podarilo napláňovať naplnenie cieľov aj v prípade IROP. Rovnako sa nejednalo o prístup dopytovej orientácie (kopírovania príslušných cieľov a aktivít), ale ciele stratégie prirodzene našli svoje opodstatnenie v IROP a tak sa podarilo vhodne skombinovať zámery ktoré boli určené nielen pre napr. začínajúcich podnikateľov v poľnohospodárstve (PRV), ale aj ostatných začínajúcich podnikateľov (IROP).

Napr. cieľ IROP ***Podpora rastu a tvorby pracovných miest rozvojom podnikania a inovácií na miestnej úrovni*** bude napĺňaný prostredníctvom opatrení na začatie podnikania i na rozvoj podnikania existujúcich subjektov v oblasti remesiel, výroby, obchodu, služieb i cestovného ruchu, pričom v rámci hodnotenia budú uprednostnené projekty, ktoré vytvoria pracovné miesta a zvlášť pracovné miesta pre znevýhodnené skupiny obyvateľov územia. Prínosom budú tiež projekty, ktoré budú súčasťou zavádzania inovácií. Toto podľa nášho názoru dokáže veľmi vhodne skombinovať podobné zámery v území, orientované na poľnohospodárstvo (PRV). Konkrétny špecifický cieľ stratégie, ktorý bude napĺňať tento zámer ako i cieľ IROP je *Zvýšenie zamestnanosti v území prostredníctvom rozvoja remesiel a malého podnikania.*

V celej stratégii môžeme konštatovať prepojenosť a doplnkovosť cieľov a opatrení stratégie s cieľmi a aktivitami IROP, ako aj PRV, pričom sú podľa nášho názoru logicky, vecne a funkčne vzájomne prepojené.

Na špecifický cieľ IROP *Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach* sa viaže špecifický cieľ stratégie CLLD - *Zlepšiť prepojenie územia cestnými komunikáciami za účelom efektívneho rozvoja a výrazným zlepšením podmienok pre zvyšovanie zamestnanosti a cestovný ruch.*

K IROP sa viaže aj ďalší špecifický cieľ stratégie - *Podpora služieb v oblasti vidieckeho cestovného ruchu korešpondujúcich s tradičnými formami*

(Aktivita IROP: Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, SZČO a družstiev).

Napokon sú to aj ďalšie opatrenia stratégie CLLD, ako

Podpora podnikateľských subjektov územia zabezpečením technickej, technologickej a priestorovej základne podnikov.

(Aktivita IROP: zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev)

Vybudovanie odbytového centra pre poľnohospodársku produkciu územia – trhovú miestu.

(Aktivita IROP: Rozvoj základnej infraštruktúry – výstavba a obnova mestských trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov).

A napokon je to opatrenie ktoré je pre územie z hľadiska potrieb i inovatívnosti prístupu veľmi dôležité - *Podpora projektov rozvoja sociálnych služieb pre definované skupiny obyvateľov v nadväznosti na budovanie striebornej ekonomiky v území.*

(Aktivita IROP: Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti sociálnych a komunitných služieb).

7.4 Prínosy k začleňovaniu zraniteľných skupín obyvateľstva

Prínosy k začleňovaniu zraniteľných skupín obyvateľstva (marginalizované rómske komunity, dlhodobo nezamestnaní, telesne/zdravotne postihnutí a pod.)

Okres Kežmarok je dlhodobo na treťom mieste v rámci Slovenska s najvyššou mierou nezamestnanosti (obzvlášť dlhodobej), rovnako na treťom mieste čo do zastúpenia marginalizovaných rómskych komunít, charakteristických veľmi nízkou vzdelanostnou úrovňou. Tento stav môžeme (a musíme chápať) ako jednoznačný handicap územia, keďže stav riešenia problémov týchto skupín obyvateľov na Slovensku (i v území) je doslova žalostný. Pre rozvoj územia ako takého, je teda bezpodmienečne nutné implementovať účinné a komplexné programy, ktoré budú schopné zlepšiť a zvrátiť aktuálny stav.

Najvyššou prioritou predkladanej stratégie CLLD (tak ako to popisujeme takmer vo všetkých častiach), je zamestnanosť. Práve akútny nedostatok práce pre príslušníkov

marginalizovaných rómskych komunít je hlavným problémom ich rozvoja. Tak ako bolo písané vyššie, stratégia CLLD nie je z hľadiska rozvoja zamestnanosti zameraná len na podporu začínajúcich SHR a SZČO, ale aj na podporu drobných prevádzok a intervencie skrze vytvárania a podpory subjektov sociálnej ekonomiky pôsobiacich v území, zameraných na práce v poľnohospodárstve, lesnom a vodnom hospodárstve, ako aj verejných prácach a tvorbe drobnej technickej infraštruktúry (vrátane ochrany pred povodňami). Práve subjekty sociálnej ekonomiky by mali byť reakciou na problém nedostatku práce pre nízkokvalifikovaných a dlhodobo nezamestnaných. Okrem ostatných opatrení, ktoré sú otvorené pre všetkých obyvateľov územia (teda aj Rómov), sú práve opatrenia orientované na subjekty sociálnej ekonomiky takpovediac „šité na mieru“ marginalizovaným rómskym komunitám v území.

Podobne aj opatrenie v prioritnej oblasti poľnohospodárstvo a rozvoj zamestnanosti (CLLD OZRRS) *Podpora projektov inštitúcií a organizácií realizujúcich aktivity celoživotného vzdelávania v území zameraného na poľnohospodárstvo a trvalo udržateľný rozvoj* je intervenciou navrhovanou prioritne pre marginalizované rómske komunity, a jeho zámerom je doplniť potrebné vzdelávanie vo vybraných oblastiach.

Okrem toho na základe dôkladného zváženia reálnych možností podpory marginalizovaných, boli v stratégii navrhnuté kroky vedúce k zlepšeniu dostupnosti občianskej i technickej infraštruktúry marginalizovaných komunít. V prípade implementácie stratégie CLLD sa možno jedná o obmedzené možnosti (obmedzené na menšie realizácie technickej infraštruktúry), z hľadiska integrovanej stratégie ktorá bola vytváraná nad rámec predkladanej stratégie CLLD je zrejmé, že jednotlivé obce budú v budúcnosti žiadateľmi / prijímateľmi *pomoci z OP Ľudské zdroje i OP Kvalita životného prostredia a získajú podporu na zlepšenie kvality bývania v prostredí marginalizovaných rómskych komunít, prostredníctvom zavedenia inžinierskych sietí, prístupu k pitnej a úžitkovej vode, výstavby prístupových ciest, odvozu komunálneho odpadu.*

V prioritnej oblasti Technická infraštruktúra bolo stratégiou definované *opatrenie Podpora rekonštrukcie objektov kľúčových pre komunitný život v území.* Z pohľadu zvyšovania kvality života marginalizovaných rómskych komunít sa jedná predovšetkým o možnosti dobudovávania komunitných centier.

Podobne je menované opatrenie určené aj pre handicapovaných, ktorým sa stratégiou rovnako umožní lepší prístup ku komunitným službám.

Z hľadiska sociálnych služieb stratégia reaguje na potreby handicapovaných, seniorov a ostatných ohrozených obyvateľov opatrením *Podpora projektov rozvoja sociálnych služieb pre definované skupiny obyvateľov v nadväznosti na budovanie striebornej ekonomiky v území.*, čím sa stáva stratégia inovatívnou z pohľadu nielen pomoci handicapovaným, ale aj vytvárania pracovných príležitostí priamo pre nich, ako aj budovanie striebornej ekonomiky, ktorá je pre rozvoj veľmi progresívna vzhľadom k perspektívam demografickej štruktúry.

7.5 Prínosy k životnému prostrediu

Vzhľadom k veľmi dobrému stavu životného prostredia v území je environmentálna téma prirodzene jednou z prierezových rozvojových tém v stratégii CLLD.

V prvom rade v prioritnej oblasti – poľnohospodárstvo a zamestnanosť sa takmer na každom mieste akcentuje na neintenzívne formy poľnohospodárstva nepoškodzujúceho životné prostredie, „eko“ produkciu a podobne.

Samostatným špecifickým cieľom v tejto prioritnej oblasti je *Posilnenie potenciálu lesného hospodárstva prostredníctvom environmentálneho zhodnocovania lesa a využitia pre rast zamestnanosti*, ako reakcia na postupnú zmenu chápania lesného hospodárstva v území (z čisto hospodársko ekonomického, na environmentálne, estetické a edukačné).

Na environmentálnu líniu sú ďalej napojené aj opatrenia stratégie:

- Podpora programov ochrany pred povodňami realizovanými v lesoch.
- Podpora programov tvorby náučných prírodných zón.
- Podpora rekonštrukcie chodníkov, mostov, verejných priestranstiev a prostriedkov súvisiacich s občianskou vybavenosťou odrážajúcich kvalitu života v území environmentálnom duchu a tvorbou biotopov.

Veľký význam sa v stratégii pripisuje aj zachovaniu, prípadne zvýšeniu podielu zelene na svojom území, teda aj v rámci centier obcí, zelených zón, parkov a podobne.

7.6 Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD

7.6.1 Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať

Na území OZ RRS sa aktuálne realizuje viacero programov a s nimi súvisiace koncepcie (typu program cezhraničnej spolupráce), z pohľadu stratégií sa však jedná len o realizáciu PHaSR / PRO obcí (a mesta Kežmarok) a PHSR Prešovského samosprávneho kraja 2008 – 2015. PHSR kraja podobne ako PHSR väčšiny obcí boli viazané na končiaci programové obdobie (2007 – 2013) a aktuálne sa tieto strategické dokumenty inovujú a vytvárajú, aj

z dôvodu potreby prepojenia s PRV, IROP, RIUS a ďalšími národnými programami a stratégiami.

7.6.2 Synergie a komplementarity

Predkladaná stratégia CLLD je veľmi úzko, vecne a ideovo prepojená s PRV i IROP. Na národnej úrovni vychádzame z predpokladu (v skutočnosti tomu tak aj je), že PRV a IROP sú v súlade s operačným programom Ľudské zdroje, ako aj ostatnými aktuálnymi operačnými programami. Už z toho dôvodu je neprípustné, aby stratégia CLLD bola v akejkoľvek forme v priamom rozpore s ostatnými národnými stratégiami a programami.

Predkladaná stratégia CLLD je plne kompatibilná z **PHSR VÚC PSK** na roky 2008 – 2015 (nový dokument PHSR PSK ešte neexistuje). Stratégia je v súlade s jednotlivými prioritnými témami a konkrétnymi špecifickými cieľmi (pre obmedzenosť rozsahu ich nie je možné priamo citovať).

Operačný program Ľudské zdroje

Stratégia CLLD nadväzuje na podporu v oblasti zamestnanosti v rámci OP Ľudské zdroje. Poskytuje podporu pre subjekty, ktoré majú oprávnenie podnikat', a to formou paušálnej platby pre mladého poľnohospodára a tiež formou paušálnej platby na rozvoj podnikania pre poľnohospodársky mikropodnik na realizáciu podnikateľského plánu. Okrem vyššie uvedeného OP ĽZ bude dopĺňať opatrenia Stratégie CLLD v oblasti rozvoja infraštruktúry, vzdelania, zamestnanosti a dostupnosti služieb pre marginalizované rómske komunity s cieľom zlepšenia ich životných podmienok a kvality bývania.
